Spurningar
Ut af
Frædunum,
Samanntekrar handa Børnum og Fafrodu Almugafolcke
Af
Jone Arnasyne

KAUPMANNAHØ
Prentadar ad nyu hia
Universits: Bokpri
Owe Lynow.
Anno 1737.

Imprimatur.

C. W. Worm.

Æru-verdugum, Heidurlegum og Vel-lærdum

Guds Orda

Þienurum,

Samt

Husstiornarmønnum

i Skalhollts Stipte,

Oskast

Fridur og Blessan af Gude i JEsu Nafne?

Hvor eirn af Oß, Brædur Æruverduger, skyllde bidia yduglega med David, Psal. 86, 11. Drottenn kiendu mier þinn Veg, jeg vil ganga i þijnum Sannleika. Þad ma vera stor Styrkur, fyrer þann sem reisa skal, ef hann

annadhvert veit sialfur veigenn grant, eda hefur ferdugann Leidtoga, sem Tobias fordum, Tob. 5 Annars piaest hann af sijfeldum Otta, ad hann mune kunna ad villast og rata i Þrauter: Nær Ferdenn er biriud, giefur pad og gooda Hugarhressing i mædinne, ef Menn ad þeir eru a riettum Veige; Sanna munu pad flester, sem villst hafa ramlega a Sio edur Lande, og komast pvi opt i Daudans Hættu. Aller erum vier a Reisu i pessum Heime, vier erum hier framande og hofum øngvann blijfanlegann Samastad, Psal. 39, 13. Sæler eru þeir sem þetta fa skiled, og na nockre eptirløngun ad komast heim til Fødur-Husa, hvar Drottenn er rijkiande fra eilijfd til eilijfdar. J giegnum pau dymmu Dræfe pessa

Lijfs

Lijfs fær eingen ratad, nema hann vite grant af þeim rietta Veige, og kunne sier vid hann ad hallda. JEſUS er Vegurenn Sannleikurenn og Lijfed, Joh. 14, 6. Hvør sem fylger þessum Veige, kann ecke villt ad fara. Vegur nefnest hann ecke einasta þessvegna, ad hann fyrer sitt Ord, sem er Lios a vorum Vegum, Psal. 119. vijsar oss Veigen til Lijfsens, Joh. 1, 18. Helldur sierdeiles fyrer þa Grein, ad hann med sinne bitru Pijnu og blodugum Dauda, hefur opnad oss Veg til Fødursens; þar hann hefur Herleidingena ad herfange teked, Eph. 4, 8. Og alla vora Ovine ad velle lagt, sem stodu oss i veige; Logmaled, Syndena, Daudann og Dioffulenn: Hann hefur og forlijkad oss vid sinn Himneska Fodur, so vier hofum

A 3 nu

nu lidugann Gang til Nadar-
stolsens, Heb. 4, 16. og mei-
gum i hans Skiole, og fyrer
hans Medalgaungu, daglega bir-
tast med vorum Bænum fyrer
þeim allra Hærsta, Heb. 7, 25.
Þetta er sa Hialpræðesens Ve-
gur, umm hvorn rædt og skrifad
hafa aller Spamenn og Post-
ular Drottens: Sa sem ecke la-
gar sijna Reisu hier i Heime ept-
er þessum Veige, sa raafar i
Myrckrunum, og hitter fyrer
Satans Villustiga Hvarfyr-
er þad er æred naudsijnlegt,
ad so snart sem Ungbornen læ-
ra ad giera sinn Gang fra Vegg-
unne, þeim sie þa strax bent til
ad giefa gaum ad þessum Vei-
ge, af hvorium þeim ber ad hafa
gleggva vitund a medann þau
Lifa, so þau fyrer þann sama
med þad sijdsta komest i gieg-
num Daudans Port inn i eilijft
Lijf.

Lijf Þeir skylldu aller sia vel til, sem eiga ad hafa forsion fyrer Smælingium Christelegrar Kirckiu, ad lijka sem Mædurnar fostra sijn Born med natturlegre Miolk, til vidhallds og eflingar þeim ytra Manne, so mætte sa innre fa eirnen Voxt og Vidgang af þeirre Skynsamlegu Miolk GUds Orda, fyrer hvoria eg meina epter Postulans Orda tildæke, 1. Pet. 2/2. vorn Catechismum eda Christeleg Fræde. En i þessu finst-stor Brestur hia morgum Husstiornarmonnum, Jeg villde oska hann findest ecke eins hia Prestunum, sem eiga ad standa fyrer Verckenu, og taka Hendenne til med, so ad þeir voxve þad sem plantad var, 1. Cor. 3/7. Flester Forelldrar leggia Grundvollen, med Paule, hia sijnum Bornum, og kienna þeim ad lesa

sa [illegible] Hofudparta Christelegs Lærdoms; enn sijdann er þar, þess a mille, af Apollo Læresveinum miøg litlu vidbætt, til ad æfa Skynsemena og upplysa framar Augu Hugskotsens; þar fyrer er so mikel blindne og fafræde a medal vor. Þvi, so sem Fædan stodar lijted fyrer utann þad hun ummgiørest med Mannenum, og renne honum i Merg og Bein, eins er Lærdomur Catechismi ad litlu Gagne, nema hann med Silningnum kryddadur verde, fyrer Verckan Heil. Anda, Salunne til Notkunar. Þar eru vijst margslags Barna Spurningar i Lande voru, geingnar ut a Prent, til þess ad Almugen kienne þær sijnum Børnum, og liette so under Erfide Prestanna; enn þær eru (sem virdest) i sumum Bokum of-faar, sumstadar of-marg-

ar

ar fyrer Ungmennen; þar med velur hvør þad sem honum bocknast, og nockrer Kiennemenn skrifa þær samann sialfer, huar ad þad kiemur, ad stor Mismunur verdur ecke einasta a sialfum Spurningunum, helldur og eirnenn þeirra Andsvorum, so þegar eirn Prestur kiemur epter annann i Kalled, eda Folcked skipter um Sokner, mædest þad med nyum Spurningum umm sama Efue, epter þess Kiennemans Tilsogn, sem þa er radande: Profastarner kunna ecke helldur nær þeir visitera, ad laga siin Spursmaal epter neinn vissu Forme, þviad sitt hefur hvør. Þarfyrer, so ad Menn kunne ad hafa eitt Uniformitet yfer allt i soddann Ydkunum, hefe eg lated þryckia Spurningar ut af Frædunum, til þess, ad Prestarner i Skalhollts Stipte

 kun-

kunne ad giora Grein þar a, og hallde sijnu Soknarfolcke til ad kienna þær Ungdomenum, erfide og eirnen sialfer so sem byriar, i þvi sama Vercke, af hvoriu þeir eiga ad giora Reikning a sijnum tijma Hofudhirde Salnanna, Christo. Enn þess er ad gieta, ad Andsvør Spurninganna, eru þryckt med Tvennslags Letre; Allt hvad med stærre Bokstofum finst af þeim prentad, (ad [illegible]unnteknu þvi, sem er [illegible]maird:, med þessum Merckium ( ) er kallast Parenthesis) skal med tilheyrande Spyrsmaalum, kiennast Børnunum fyrrenn þau ganga til Sacramentis, og hvad meira Forelldrunum synest, ad þau sem eru nymisgod kunne audvelldlega ad nema: Hitt annad sem er med smærra Letre, skal Yngis-Folcked hafa lært, adur enn þad vill

vill giefa sig i Ektaskap: Þo skyllde vel takast i akt ad þar sem nockrar Personur eru miog tornæmar, þa ma ecke af þeim hiemtast, sem hinum odrum allt hid frekasta. Þad reicknast einum til frama, nær hann í Skilninge sijnum svarar riett upp Spurningena, og þarf ecke ad binda sig vid Orden; enn um þad Meistara stycke ma hann þo ecke sialfur dæma, helldur hans Saluforgare.

So miked sem ahrærer uppfrædingu Barnanna, er merckiande.

1. Þar sem Forelldrarner vilia kienna, edur kienna lata sijnum Bornum ad lesa a Bok (sem er miked ypparlegt og naudsynlegt) þa skyllde sa Lærdomur ganga undann ollu odru Name, so ad Ungmennen sialf giætu sijdann numed Frædenn og Spurningarnar af Bokene, hvar med

Verck ad geinge langtum liettara, og mætte þa Bornunum setiast fyrer viss Lectia a hvorium deige.

2. Husfedur og Mædur ættu ad bruka tilhlydelegann aga vid sijn Børn i Uppfostrenu, og lata þau kienna a blydu og strijdu, epter sem þau vinna til, þar med kunna þau fliotara ad grijpa þad, sem Frædenn hondla um, sem er, ad GUD vill straffa Synder og glæpe a ollum Hardhnackudum, en vera nadugur þeim, sem hann bidia med Audmykt, og veita þeim miked gott, sem eru audsveiper, og hann adhyllast: Allt Husstiornar Erfided, bæde Agann og Uppfrædingena eiga Husfedur og Mædur ad farsæla med ydugleg re Bæn til Guds, er alltid heyrer sanna akallendur, og Bænen er þad vissasta Mercke um hans nadar nalægd, sem jafnan færer med sier Lucku og Blessan. Hvi

hvar

hvar sem tveir edr þrir'eru samansamkommer i mijnu Nafne (seiger Drotten) þar vil eg vera mitt a medal þeirra Matth 18, 19, 20.

3. Þeir sem kienna Spurningarnar, skulu ydugl[e]ga spyria Børnen ur þvi sem þau hafa lært, og nær þau kunna vel ad svara til eirnrar Spurningar epter adra, so sem þær standa i rødenne, þa skulu þeir spyria fyrer utan rød, aptur a bak og afram, til ad leida Børnen i stærre Thugan þess esnis sem med er fared, og þegar þau eru æfd i þessu, er miked gott ad umbreyta Spursmalunum, enn hallda þo Meiningunne semu. Til dæmes: Hvør hefur giefed u[r] Bodorden? Hvør er Hofundur Bodordanna? Af hvørium ha[fa] Bodordenn sinn Uppruna? Item: Hvad forþienar þu med Syndunum? Hvør eru verd[-]

 laun

laun Syndanna? Hvort Straff kiemur epter Syndena?

4. Prestarner skylldu ecke lata sig yfertala i þvi, ad veita Bornunum H. Aflausn og Sacramentum, fyrr enn þau kunna ad svara til þeirra Spurninga, sem þeim eru ætladar. Miklu sijdur skylldu fagrar lofaner Ungisfolckſens gillda hia Kiennemønnunum til ad na Hionavygslunne fyrr en þad er so underbued i Lærdome Catechismi, ad þad giete kient til gagns sijnum Bornum, sem Gud kann ad giefa; og þessar Personur eiga ad skilia Andsvor Spurninganna, betur enn Bornenn.

5. Þad er stor yfersion fyrer Prestana, ef þeir spyria einasta Bornen ad sameiginum Spurningum, fyrst þegar þau ganga til Altares, og sleppa so hendenne ef þeim sijdan; Þeir ætttu i hvort

i hvort sinn, sem þau leita af-
laüsnar, ad yferheyra þau i sijn-
um Truarbrogdum, og med
þvi ecke giefst giarnann Tijme
til soddan Ydkana fyrer Embætt-
isgiordena, skyllde Yferheyrsl-
an skie ad endadre Messu, a næst-
fyrerfarande Helgum Dege edur
ødrum hentugum Tijma, epter
Plassanna assigkomulage.

A þennan maata kann Pre-
stnren sa þess lidngre stunder ad
examinera; ef ecke ur øllum Fræd-
unum i senn, samt ur þeirra
vissum Portum. Hafe Børnen
þa tijnt nidur, edur i aungvu
bætt, þad sem fyrrum var asatt,
er best þau bijde, þar til bot og bet-
run kiemur framm, hvørsu sem þad
kann ad misþocknast. Þeir sem
lært hafa hentugar Spurningar
nockud føluverdt ut af Cate-
chismo, þott ødruvis sieu ord-
adar enn þessar, meiga hallda
vid

vid þær sömu, og eige þvyngast med nyu Erfide; enn hiner sem lijted eda eckert lært hafa, kunna ad ganga epter þessum Bækling.

GUD virdest ad leida i allann Sannleik, bæde þa sem vijsa þann reitta Lifsens Veg, og lijka hina sem læra skulu honum ad fylgia, og leggia sijna Blessan yfer Børnen, so þau med Alldrenum vaxe ad Vitsku og Nad, bæde hia Gude og Mønnum.

Hafniæ d. 13. Maji.

Ao. 1722.

Jon Arnason.

Epter

Epter hvøriu stundar þu Barn mitt med þeige longum?

Ad mier lyde vel a medann eg life.

Hvørnenn kann hier vel ad lyda?

Ef eg þecki Gud og sialfann mig riettelega.

Hvar af kantu ad ødlast soddan Þeckingu?

Af Heilagre Skrift, edur Orde Drottens.

Hefur þu nockurt stutt Innihald H. Skriftar?

Ja, eg hefi minn Catechismum, edur Christileg Fræde, sem inni binda allt þad ur Ritningunne,

sem

sem mier er naudsynlegt ad vita, og trua, til Saluhialpar.

Hvad kallast Catechismus annad enn Fræde?

Hann kallast og so Barnalærdomur.

Hvi kallast hann so?

Fyrst af þvi Bornenn eiga ad læra hann strax sem þau fa mal og vit; þarnæst af þvi, ad aller þeir sem vilia vera Guds Børn, og ødlast eilijft Lijf, hliota ad skilia hann vel, og ydka sig i hønum alla sijna Daga.

Er þad ecki nog, ad menn kunna vel Frædenn fyrer utann, so þeir gieti ecke lidad eitt fra ødru, eda giort grein a [illegible], hvornen hvad eitt a ad skiliast?

Ecki er þad nog, þvi Madurenn kann hvorki ad leidast til Ydrunar fyrer Syndernar, nie

nie þacklætis vid GUD, fyrer hans Velgiorninga; ecki helldur ad styrkiast i Trunni, Voninni og Bænrækneñe, af þvi sem hann skilur ecki,

Ad lesa Frædenn einasta an Skilnings og Andacktar, stodar ecke meir enn onnur Latinu þuia Olærdum Monnum.

Enn skal Presturenn lata sier þad nægia, ad þeir fullordnu seigiast skilia Frædenn, þarf ecki og so ad spyria þa?

Sannarlega þarf þess, því þad er ecke utann folsk Jn[illegible]ing hia morgum, ad þeir þyk[illegible]ast vita og skilia mikid: [illegible] med er Naudsyn ad vita, hver[illegible] þeir kunna ad uppfræda þa [illegible] riettelega. Fyrer þvi er[illegible] þeir skylldugar ad segia hvad þeir vita.

Hlio-

Hliota þa aller menn ad skilia
Frædenn?

O Ja: Þvi Postulenn seiger, vered ecki Born i Skilningenum: Og enn aptur, vered ecki Skilningslauser, helldur skiliande hvad vilie Drottens er. Þar med eru Skilningslauser reiknader med þeim vantruudu i GUDS Orde. Rom. 1, 31.

Þar eru þo til haleiter Leindardomar sem aungver fa griped, auk helldur fafroder leikmenn: Hvornenn kunna þeir þa adskilia oll Frædenn?

Þegar skilningur Frædanna utheimtist þa meinast þar med þuilijk Þecking GUDS Dasem da, sem af Skriftenne kann audvelldlega ad dragast, og er sierdeiles naudsynleg til Saluhialpar. Men eiga ad vita af ollum GUDs Daimsemdum, og Leindardomum sem Frædenn um-
gieta;

gieta; enn haatt og maata til hvørseins kunna þeir ei ad skilia, þeim ber og aungvanneigen epter soddann smasmuglega ad hnysa, helldur trua þvi einfalldlega, sem Skynsemenn fær ei griped. Eins og Maria trude þvi ad sønnu, ad hun munde verda Gllds Moder, enn skilde þo ecke hvørnenn þad kunne adskie.

Hvørier eiga ad leggia þañ fyrsta grundvøll Catechismi Lærdoms?

Husfedur og Husmædur.

Hvarfyrer er þad so naudsynlegt ad nema Frædenn, og skilia þau riettelga?

Fyrst þessvegna ad bæde Gll d i sijnu H. Orde, og Hayfervalld ed i Løgunum, hefur þad so streingeliga boded.

J annann Maata vegna þeirra storu Gagnsemda, sem vier hofum af lærdomi Catechismi,

þviad

hviad hann kienner med faum og liosum Ordum, ad þeckia Gud, hans Vilia, Verk og Velgiorninga, eirnenn vorar Synder, og medølenn ad komast ur eymdunnm i eilijfa Sælu; þar med og eirnenn lofar GUd þeim miklu Goodu sem ydka þessi Frædi.

Syndga þa Forelldrarner, Husbændur og Husmædur, þegar þeir allda ei sijnum Bornum og Vinnufolke til ad læra og skilia Catechismnm?

Ja ad vissu, þeir syndga þunglega og munu a sijdasta deige standa Gude Reikning þar af.

Hvi so?

Hvi Fyrst briota þeir GUds Bod og Befalning, sem skipar ad kienna Bornunum þennam Lærdom. Þar næst syndga þeir a mo-

a mote allre GUDS Christne; þvi þeir hiaipa ecki til ad uppbyggia hana, helldur lata hana falla fyrer sijna Forsomun og Vanrækt, og eru ei betre enn aðrer Heidingiar og Tyrkiar.

J þridia Maata giora þeir illa vid sijn eigenn Born, ad kienna þeim ecki Lijfsens veg, so þau kunna þar fyrer ecke ad rata til eilijfs Lijfs, gieta og ecki kient sijdarmeir sijnum Bornum. J Fiorda Maata skada þeir sialfa sig hier med, og nu þad nogu dyrt betala, þegar þar ad kiemur, ad þeir eiga ad standa Reikningskap, hver af sijnu Kalle og Embætte.

Eru marger Hofudpartar Frædanna?

Fimm.

Bodordenn.

Truar

Truar Jatningen.
Drottennleg Bæn.
Sacramentum Skijrnarennar.
Sacramentum Alltaresens.
Hvørnen hlioda Bodorden?

Fyrsta Bodord.

Eg er Drottenn Gud þinn, þu skallt ecke hafa annarlega Gude fyrer mier.

Þad er:

Vier eigum yfer alla hlute framm GUD ad öttast, hann ad elska, og á hañ eirn ad trua.

Annad Bodord.

Eige skalltu leggia Nafn Drottens Guds þijns vid hiegoma.

Þad

Þad er:

Vier eigum ad ottast og elska Gud: Ongvum eigum vier ills ad bidia, i hans Nafne; eige ad sveria vid þad, nie Fiolkynge fremia, eige liuga, edur svijkia, helldur eigum vier Guds Nafn ad akalla i øllumm vorum Naudsynium, þad til ad bidia, lofa þad, og þvi þacker ad giora.

Þridia Bodord.

Minstu ad helga Hvijldar-Dag Drottens.

Þad er:

Vier eigum ad ottast og elska GUD: Ad vier eige fyrerlytum Predikun, nie

B hans

hans Ord, helldur eigum vier þad heilagt ad hallda, giarnan heyra þad og læra.

Fiorda Bodord.

Heidra skalltu Fodur og Modur, so þu verder langlijfur a Jördenne.

Hvad er?

Vier eigum ad ottast og elska GUD: Ad vier eige fyrerlytum vora Forelldra, nie þa sem yfer oss eru bodner, edur þa til reide reitum, helldur þa i heidre hofum, þionum þeim og hlydner sieum, elskum þa og virding veitum.

Fimta Bodord.

Eige skalltu Mann deyda.

Hvad

Vier eigum ad ottast og elska GUD: Ad vier eige meidum holld vors Naunga, eda giorum honum mein i nockru, helldur eignm vier honum ad biarga og vidhialpa i øllum lijfs naudsynium.

Siøtta Bodord.

Eige skalltu Hordom drijgia.

Þad er:

Vier eigum ad ottast og elska GUD: Ad vier lifum hreinferduglega, bæde i ordum og verkum, og ad hvør og eirn elske, og i heidre hafe sijna Egtapersonu.

SiøundaBodord.

Eige skalltu stela.

Þad er:

Vier eigumm ad ottast og elska GUD: Ad vier eige griipum gots eda peninga vors Naunga, eda med folskum Kaupeyrer, eda underbyggiu under oss drogum, helldur eigum vier honumm ad hialpa, ad hans Gots og upphellde, avaxtest og vardveitest.

Attunda Bodord.

Eige skalltu bera falskann Vitnesdurd, a mote þijnum Naunga.

Þad er:

Vier eigumm ad ottast og elska GUD: Ad vier ecke ranglega liugum, nockru a vorn Naunga, edur sviik-

ium,

ium, baktolum, edur ofrægium hann, helldur eigum vier hann ad affaka, og allt gott um̃ hann ad tala og færa alla hlute til betra vegar.

Nijunda Bodord.

Eige skalltu girnast Hus Naunga þijns.

Þad er:

Vier eigum ad ottast og elska GUD: Ad vier eige med flærd, stundum epter arfe, eda fastaeign vors Naunga, eda nnder oss drogum med yfervarpe laga og riettenda, helldur eigum vier ad tilhialpa og styrkia, ad han̄ hafe sitt allt oskaddad.

Tijunda Bodord.

Eige skalltu girnast hans Eigenn-Kvinnu, eige Þion nie Þionustu-Kvinnu, eige Uxa nie Asna, og eckert þad hann a.

Þad er:

Vier eigumm ad ottast og elska GUD: ad vier eige burttælum eda lockum fra vorum Naunga, hans Eigenn-Kvinnu, Þionustufolk, eda Kvik-fie, helldur eigum vier ad aminna, og radleggia, ad hvør og eirn sie samt, og astunde ad þiona, þad honum skylldugt er.

Hvad

Hvad seiger Gud af ollum þessum Bodordum?

Svar; So seiger hann Exod. 20.

Eg er Drottenn GUD þinn vitiande ranglætes Fedranna a Sonunum i þridiu og fiordu ættkvijsl þeirra sem mig hata, enn giorande Miskunseme i þusund lidu, þeim sem mig elska og vardveita mijn Bodord.

Þad er:

Gud hotar þeim ollum Piſnu, sem afvijkia þessum hans Bodordum, þvi eigum vier ad ottast og hrædast hans reide, og eckert ad giora a mote þessum hans Bodordum; enn þeim ollum sem þesse hans Bodord hallda, þeim lofar hann sine Nad, og ollum god-

um hlutum, þarfyrer eigum
vier GUD ad elska, trua hon-
um og treysta, og epter hans
Bodordum giarnan ad giøra

Sundurskiptest þa ecke GUDS
Ord edur Lærdomur Frædanna
med ødrum hætte?

Hann sundurskiptest og
so i Logmaaled og Evange-
lium.

Er Logmaaled margfallt?
Þrefalldt:
1. Sidalogmaal.
2. Ceremoniu Logmaal.
3. Doma Logmaal.

Hvad er Sidalogmaaled?

Sidalogmaaled er sama
og Bodordenn; Þad er eirn
Þvijlijkur Lærdomur, sem
sijner ollum Monnum, hvad
þeir eiga ad giøra og fordast

Hvad

Hvad meinar þu fyrer Ceremoniu Logmaaled?

Fyrer þad meina eg þær Reglur og Skickaner, sem heyra til Kirkiu Embættenu, og GUDs Þionustugiord.

Hvad meinar þu fyrer Doma Logmaaled?

Þau Log sem Veralldleg mal eru dæmd epter.

Hver hefur giefed wt Logmaled?

GUD alls-heriar

Hvar voru Bodordenn wtgiefen?

A Fiallenu Sinai.

Nær voru þau wtgiefen?

Þau voru utgiefenn siaalfa Hvijtasunnu, 50. dogum epter wtleidslu Israelis Barna af Egyptalande; þa Heimurenn hafde staded hier um 2514. Ar.

Hvornen voru Bodordenn wtgiefen a fallenu Sinai?

Sialfur Drottenn talade þau, fyrst framm med harre Raust, so allt Israels Folk maatte heyra; siidann skrifade hann þau a tvær Stein-toblur med siinum eigenn Fingre, og fieck Mosi.

Hafde GUD nockurn tijma adur auglyst mønnunum þetta Bodorda Løgmaal?

Ja strax i fyrstu Skopun inngaf hann þad i Mannsins Natturu, og utlagde framar nockrumsinnum þar epter.

Hvar

Hvar fyrer skyllde þa Lögmaaled vera skriflega wtgiefed a Fiallenu Sinai, med þvi þad var strax i öndverdu innplantad i Mannsins Hiarta?

Þvi þegar Adam og Eva syndgudust, sliofgadest þetta Natturunnar Lögmaal yferburda miked, þar fyrer vilde GUD amalga þad aptur ad nyu, og giefa þad skriflega wt a Fiallenu Sinai.

Hvar fyrer skrifade GUD Bodorden i fyrstunne, helldur a Stein-Töblur, enn adra Materiu?

Fyrst, so ad hann giæfe ad merkia þar med, ad vor Hiortu være af Natturunne til, Steine hardare. Þar næst, so ad hann synde ad Bodordenn ættu æfenlega ad vara, med þvi Steirninn er varanleg Materia.

Hvornen sundurskiptast Bodorden?

J tvo parta edur Toblur.

Eru morg Bodord a þeirre fyrre Toblunne?

Þriu þau fyrre.

Um hvad hendlar sw fyrre Bodorda Tablan?

Um Elskuna til GUds.

Hvad verdur boded i Fyrsta Bodordenu?

Ad elska og Dyrka GUD rietteliga i Hiartanu.

Hvoriar eru þær Dygder, sem inniheimtast i Fyrsta Bodordenu?

1. Rietteleg Guds Þecking.
2. Truen a GUD.
3. Elskan til Guds.
4. Vonen til Guds.
5. Gudleg Vandlæting.
6. Otte Drottens.

7. Aud-

7. Audmykt.
8. Polenmæde.
9. Packlæte.

Hvad meinast fyrer annarlega Gude i fyrsta Bodordenu?

Ecke einasta Skurgod og Bilæte, helldur og eirnen allt þad, hvoriu menn treystar fyrerutan þann sanna GUD, eda leggia nockurn Atrunad a.

Hvorier Lester eru þa fyrerbodner i fyrsta Bodordenu?

1. Rangar meiningar umm GUD og hans vilia.
2. Fafræde i Andlegu.
3. Oftraust
4. Hiatrw edur hiegomlegur Atrunadur.
5. Mistraust og efaseme.
6. Orvænting.
7. Forecktun Guds og elska Heimsins.

B 7 8. Hræs-

8. Hræsne.
9. Holldlegt Andvaraleïse.
10. Drambseme.
11. Afguda Dyrkan.
12. Gudræknennar eigenn Uppafynding.
13. Oþolennmæde.
14. Oþacklæte.

Had verdur boded i Odru Bodordenu;

Ad syna þa riettu Elsku til Guds i Ordunum.

Hvad meinast fyrer Guds Nafn i Odru Bodordenu?

Ecke einasta hans haleita Nafn, hvoriu hann nefnest i Heilagre Ritningu, helldur og eirnenn, allt þad sem kient og predikad er umm Gud i hans H. Orde.

Hvad

Hvad er þad ad leggia Guds Nafn vid hiegoma?

Þad er ad blanda þvi samann vid hiegomlega ræ-du, og hafa þad umm hond ovirdingarlega, fafeingelega og ranglega.

Hvoriar Dygder eru bodnar i Odru Bodordenu?

1. Ad brwka GUds Nafn med Æru og Virdingu.
2. Bæna-Akalled til GUds.
3. Þacklæte vid GUd.
4. Ad Jaata og vidurkienna Gud fyrer siñ Drottenn.
5. Ad lofa og vegsama GUd.
6. Vareygdarsöm brwkun GUDS Nafns i Eida afleggingu.

Hvorier Lester eru fyrerbodner i Odru Bodordenu?

1. Vanheidran Guds Nafns.
2. Forsomun ad lofa Gud.

3. Bæn-

3. Bænræktarleyſe.
4. Ophactlæte.
5. Gudlaſtan.
6. Bloot og Formælingar.
7. Tofraſæringar og Signingar.
8. Þagmælſka yfer Sannleikanum og þvi ſem madur ætte og mætte med riettu ſeiga.
9. Bæner, Saungvar og Lesningar, ſem gioraſt af hræſne.
10 Laſtmæle og Lyge.

Hvad kienner þridia Boðorded?

Að ſyna þa riettu Elſku til Guds, med helgun Hviijldardagſins, eda med þeim verkum ſem gioraſt eiga a Hviijldardøgum.

Hvad

Hvad er þad ad helga Hvijldardagenn?

Þad er ad taka hann sierdeiles til þess framar ødrum døgum, ad frammkvæma þau verk og dygder, sem Gud hefur boded.

Hvøriar Dygder eru bodnar i Þridia Bodordenu, og heyra til Helgun Hvijldardagsins?

1. Guds Orda kienning i Kirkium og heima hwsum.
2. Gaumgiæfeleg heyrn og yfervegan Guds Orda.
3. Rietteleg Handtieran Sacramentanna.
4. Uthelling Bæna og Þackargiorda fyrer Drottne.
5. Vitian siwkra, og ønnur þuilijk kiærleiksverk vid Naungann.
6. Ølmusugiorder vid Fatæka.
7. Hreinferdugt lijferne i ordum og athøfnum.

8. Fra-

8. Frahalld fra naudsynialit-
lum Prældoms-verkum.
9. Yferheyrsla Barna og Hi-
wa i sijnum Truarbrøgd-
um.
10. Andaktugur Psalmasaung-
ur og Lestur Guds Orda.
Hvoriar Synder eru fyrerbodnar i
Pridia Bodordenu, og heyra
til Vanhelgun Hvijl-
dardagsens?
1. Kirkiunnar, GUds Orda,
og Sacramentanna For-
oktun, og ymisleg van-
brukan.
2. Vanheidran Kiennemann-
anna.
3. Galausleg heyrn og epter-
tekt Guds Orda; medfylg-
iande Leidindum, Svefn-
mooke, Hlioodskrafe, Aug-
na-hvime, Varabroſe, og
annarlegum Paunkum.
4. Forsomun Bænarennar,
Kiærleiks-verkanna,
Olm-

Olmusu-giordanna.
og Gudlegra Idkana.

5. Naudsynialaust Þrældoms erfide.

6. Idiuleyse, Ofaat, Ofdryckia, wtreider, OnytiuRollt, Dansleikar. Æfinntyra-lestur, Tablsleiker, Spila-ydkun, Hiegomatal og ønnur Hiedingleg skjemtan.

Heyra morg Bodord til Sijdare Toblunne?

Sio þau seirne.

Umm hvad hondlar siw Seirne Bodorda Tablan?

Umm Elskuna til Naungans.

Hvorier eiga ad skiliast fyrer Naungann?

Aller Menn, hvort helldur þeir hafa giort oss vel til eda illa, hvort þeir eru viner

viner eda oviner, nær eda fiær.

Hvort er þad fyrsta Bodord sem Fyrerheit hefur?

Fiorda Bodord.

Hvoriu er Fyrerheited i Fiorda Bodorde?

Laungum og farsællegum lijfdogum, hvar med og eirnenn skilst eilijft Lijf.

Hvorier eiga ad skiliast fyrer Fødur og Modur, sem boded er ad heidra i Fiorda Bodorde?

Fyrst og fremst Natturleger Forelldrar, þarnæst eller Yferbodarar, hvorrar hellst Stiettar sem þeir kunna ad vera.

Hvoriar Dygder eru Forelldrunum bodnar i Fiorda Bodorde?

1. Ad elska Børnenn og hafa nak-

nakvæmlega umhyggiu fyrer þeim.

2. Veita þeim fædu og forsorgun.
3. Vernda þau fyrer rongum Aaustre og Yfergange.
4. Menta þau og fræda, einkum i sijnum Saluhialparefnum.
5. Tukta þau og aga tilhlydelega.
6. Bidia fyrer þeim Oaflatanlega.
7. Ganga fyrer þeim med hreinferdugu lijferne.

Hvornen eiga Yfermennerner ad skicka sier vid þa Undergiefnu?

Riett i vidlijkann maata og Forelldrarner vid Bornenn.

Hver-

Hvoriar Dygder utheimtast af Børnunum og þeim Undergiefnu vid Forelldrana og þa Yferbodnu?

1. Hiartanleg Elska.
2. Æruſamleg Lotning i ordum og vidmoote.
3. Audmiuk Hlydne.
4. Skylldugt Þacklæte.
5. Hogvær Þolenmæde.
6. Truverdug Þionuſta.
7. Gudrækeleg Fyrerbeidſla.
8. Breſta og Avirdinga Ummlydun.
9. Velgiorda Ummbun og Endurgollding epter mætte.

Umm hvad eru Hionenn ſkylldug hvort ødru?

Þad fyrſta er inbyrdes Elſka. Annad Hionabands Truſkapur. Þridia

Þridia Samfielagſkapur i med-
læte og mootlæte.
Fiorda af Mannſinns hende,
er þad Forſvar, ſem hann a ad
beita ſinne Konu.
Hvoriar Synder eru Forelldrum og
Yfermønnum bannadar i
Fiorda Bodorde?
1. Ræktarleiſe.
2. Hardydge.
3. Ofmiked epterlæte og aga-
leiſe.
Hvoriar Synder eru Bornum
og Undergiefnum bannadar
i Fiorda Bodorde?
1. Hatur.
2. Ohlydne.
3. Forocktun.
4. Oþolennmæde.
5. Oþacklæte.
6. Mogl.
7. Reide ſvipur.
8. Lasttyrde.
Umm

Umm hvad hendlar Fimta Bod ord?

Umm Mandraped.

Hvoriar Dygder eru bodnar i Fimta Bodorde?

1. Kiærleike.
2. Fridseme.
3. Hogværd.
4. Langlundargied.
5. Meinleyse.
6. Sannsyne.
7. Miskunseme.

Hvoriar Synder eru forbodnar i Fimta Bodorde?

1. Manndrap.
2. Reide.
3. Ovinskapur.
4. Ofund.
5. Hefndargirne.
6. Hatursfullt vidmot.
7. Hrokaskapur.
8. Illyrde.
9. Bryrl.
10. Formælingar.

11. Bak

11. Baktal.
12. Ofbellde.
13. Limabrot og allskyns Meingiorder.

Umm hvad hondlar Siotta Bodord?

Umm Hordom og Saurlifnad.

Hvada Dygder eru bodnar i Siotta Bodorde?

1. Skijrlijfe Hiartans hid innra, og allra likamans lima.
2. Blygdunarseme i allre Hegdan.
3. Stilling og Hofseme i Mat og Dryck.

Hvoriar Synder eru fyrerbodnar i Siotta Bodorde?

1. Hordomur.
2. Naudung.
3. Blodskammer.
4. Frilluliife.
5. Laasta fullar Hugrenningar.

E 6. Klam-

6. Klamlegar munnrædur.
7. Lauslætes vidmot, og øll Saurliifes Ohæverſka.

Umm hvad høndlar Siounda Bodord?

Umm Þiofnadenn

Hvoriar Dygder eru bodnar i Siounda Bodorde?

1. Riettſyne i Kaupum og Sølum, Verkalaunum og øllum ſkiptum vid Naungann.
2. Orlæte.
3. Gieſtriſne.
4. Sparſeme.

Hvoriar Synder eru fyrerbodnar i Siounda Bodorde?

1. Opennber þiofnadur.
2. Ran.
3. Gripdeillder.
4. Svik.
5. Aſælne.
6. Pretter i Kaupum og Skiptum.
7. Agirne.
8. Bukſorg.

9. Ok-

9. Okur.
10. Svall.
11. Nydska.
12. Meinbægne.
13. Onaudsynlegur kostnadur.
14. Opacklæte og Osannsyne vid Goods maklega.

Umm hvad hondlar Attunda Bodorded?

Um̃ Ligar og Liugvitne.

Hvoriar Dygder eru bodnar i Attunda Bodorde?

1. Sannleike.
2. Hreinskilne.
3. Einfelldne.
4. Prudmenska.
5. Ordavareygd.
6. Hallden[illegible]yrde.
7. Riettdæme.
8. Utlegging oliosra Athafna Naungans a betra veg.
9. Gott Ummtal.
10. Afsokun.
11. Forsialleg þagmælska.

Hvoriar Synder eru fyrerbodnar i Attunda Bodorde?

1. Fals-Vitne.
2. Lygar.
3. Baktal.
4. Last.
5. Tortryggne.
6. Bryxl.
7. Smiadur.
8. Prakielkne.
9. Oheilsmijde.
10. Lagagrillur.
11. Gickerij / kieskne.
12. Kiaptamagn / Hvættingur.
13. Lausinne.
14. Satta og Giorninga-rof.
15. Metorda-girnd.
16. Oskamminfeilne.

Umm hvad hondlar Niunda og Tiunda Bodord?

Umm Girndena.

Hvoriar Dygder eru bodnar i Niunda og Tiunda Bodorde?

1. Ad vera anægdur med Guds Gafur.

2. List

2. Lyst og Epterlangan til þess Gooda.
3. Fullkomenn Hreinleike Hiartans.
4. Siifelld Deyding vondra Girnda.

Hvoriar Synder eru fyrerbodnar i Niunda og Tiunda Bodorde?

1. Uppruna girnd.
2. Gioranleg girnd.

Hvad er Uppruna Grinden?

Hun er inngroen Spilling, og tilhneiganlegleike til þess sem Gude er a mote.

Hvad er Gioranleg Girnd?

Hun er uwptendrud Hugarens Lyst til ad giora þad Vonda.

Hvornen kann madur ad skilia mismun þessara Girnda?

Uppruna Girnden er so sem Root. Enn gioranleg Girnd, so sem Avortur.

Madurenn spilltur af Uppruna-girndenne, er so sem sioodande Jarn i Elldz.

Enn gioranleg Girnd, so sem Sudu-neistar af þvi sama Jarne.

Fyrer hvoriar Synda-Troppur fullkomna menn þessa Girnd?

Fyrsta Trappan er þad Innfall, sem madur fær til ad giora eitthvad illt.

Aunnur er velþocknan a þvi hinu sama.

Þridia er Alyktun Hugarens, ad frammkvæma þad, sem hann uppþeinkti, og liet sier falla vel i gied.

Fiorda er sialf Frammkvæmdin.

Hvoriar Synder kvikna af Girndenne sem fyrerboden er i Niunda Bodorde?

Eptersokn ad na Huse Naungans.

Hvad meinast fyrer Hus Naungans i Niunda Bodorde?

Fyrer þad meinast hans Fasteign, hans Akur, Eingiar og Skogar, Nekar, Votn, Veidestader, eirnen

eirnen siw Jord og Leigumale sem hann byr a.

Meiga menn ecke girnast neitt af þessu?

Ecke til ad giora Naunganum nocknrn Skada edur Afdraatt þarmed, eda ef honum er þad þvert a mote vilia.

Meinast ta ei annad med þessare Girnd, eñ einfölld Lysting Hiartans, til Arfs og Eigna Naungans?

Fyrer þessa Girnd meinast og so kiænska og underferle, ad komast yfer þad sem Naungenn a; annad hvort med þad slag, ad giora honum baga, og hindra hans Gagnsmune, ellegar ad kreppa ad honum med klegumalum og lagasoknum, so hann neydest til ad selia sijna eign, og giefa hana fra sier.

Hvoriar Synder kvikna af Girndenne, sem fyrerboden er i Tiunda Bodorde?

Skadleg vidleitne ad tæla fra Naunganum hans Kviñu, Viñufolk, og Kvikfie.

Hvornen skiedur þad ?

Þegar eirn edur annar gierer Konuna Mannenum afundna, telur um fyrer Börnunum og Hiunum, so þaug verda Husbændunum ohlyden, odygg, og vinna ecke siina skylldugu þionustu.

J Aunan Maata, þegar eirn liggur under nidre vid Hiuen, og lockar þau fra Husbændunum til siin, eda annara; Hvort helldur hann gierer þad sialfur med skeinkingum, fogrum ordum, lofunum, eda hann lætur adra giora þad.

J Þridia Maata, þegar eirn vielar til siin med Klookskap, annars Hest, Naut edur Kvikfie.

Hvor-

Hvornenn kann Tiunda Bodord ad ei-
ga heima hia Vinnuhiwum nu a þess-
um tijmum, sem ad eru frialser menn,
og hafa valld ad skipta um vister, þar
Lögmaled i fyrstunne talar sierdeiles um
keypta Þræla og Ambaatter, sem voru
eigennleg eign sinna Husbænda,
og hlutu ad þiona þeim alla
siijna daga?

Þo ad Vinnufolk nu a þessum dögum hafi meira Frelse enn til forna, ad vijkia fra einum Husbonda til annars, samt hafa adrer ecki meire riett til ad fala þad edur locka fra siijnum Husbændum, enn keypta Þræla og Ambaatter, i stadenn hvorra ad komnir eru þau frialsu Hiwenn.

Hvor Rok kantu ad færa hier til?

Af Hofud-Bodorde þessu, Elska skalltu Naungann sem sialfan þig, Matth. 22, 39. eru dreigenn öll siø Bodord Seinne Toblunar, og eru þvi sonnu

 mein-

meiningar, nu ef eg legg huga á Vinnuhiu miins Naunga, og leita ymsra bragda vid, þeim ad naa, honum til skada, þa elska eg hañ ecke sem sialfann mig.

J Annann Maata seger Christur: Hvad þier vilied ad Mennerner giore ydur, þad skulud þier og eirnen þeim giora, Matth. 7, 12. Nu vil eg ecke lata fala fra mier miin Hiw, þarfyrer veit eg, ad eg á ecke helldur ad giora þad ødrum.

J þridia Maata, ef ad Tiunda Bodord, sem varar vid girnd til Hiwanna, ætte ecke eins heima hia frialsum þionustu monnum Nya Testamentesins.; Þa være sa vartur Sidalegmalsins under lok lidenn, enn Christur seiger þo, ad þar til Himen og Jord forgange, þa forgange ecke sa minsti titill af Løgmaalenu.

Matth.

Matth. 5, 18. Item seiger hann, ef nockur raske einu þvi minsta Bodorde, og kienne þad so Folkenu, sa skule kallast minstur i Himnarijke: (þad er, utelykiast fra Himnarijke.)

Hvornen attu þa ad skicka þier vid Vinnufolk annara manna?

Eg a ad aminna þad med Vinsemd, ad syna trw og hollustu sijnum Husbændum, og eggia þad rokſamlega a, ad blijfa kyrt hia þeim, ef þvi er bærelegt vid ad vera.

Hvor er Summa edur Innehalld alls Løgmaalsins?

Þetta: Elska skalltu Drottenn Gud þinn af ollu Hiarta þijnu, allre Saalu þinne, ollum kroptum þijnum, og ollu Hugskote þijnu, og Naungañ sem sialfañ þig.

Eru aller Menn skyllduger til ad uppfylla Logmaaled, og giora hvad eitt sem Bodordenn utheimta?

Ja. Gal. 3, 10.

Gietur þad nockur Madur, eda hefur gietad?

Eingenn utan Christur.

Hvar fyrer er þad bæde þier og ødrum omøgulegt ad uppfylla Logmaaled?

Þvi þad utheimter so storann fullkomlegleika i ollu godu; en bæde eg og adrer erum linader og spillter af uppruna Syndenne.

Hvad er Synden?

Synden er sierhvor Mansins athøfn, sem ecke samhliodar vid Guds Logmaal, hvort helldur þad er Þaanke,

ke, Ord edur Verk, eirnen sialf afmyndan Natturunar.

Er Synden margfolld?

Tvöfolld; Uppruna Synd, og Gioranleg Synd.

Hvad er uppruna Synden?

Hun er ein andleg Spilling; edur Fordiorfun alls Mannsins.

J hvoriu er sw andlega Spilling innefalen?

Fyrst er hun innefalen i Þorfnun, eda skort þ: ss Heilagleika, og riettlætis, sem þeim fyrsta Manne var medskapad.

Þar næst i Þeckingarleise um Gud og Gudlega Hlute.

J þridia maata, i Tilhneigianlegleika, ad giöra

allt þad sem Guds Bodord-
um er a mote.

Er nockur Mismunur a mille Uppruna
Syndarennar og Uppruna Girnd-
arennar?

Uppruna Synden innebindur
i sier fleira enn Uppruna Girnd-
enn; þvi hun er einasta partur
af Uppruna Syndenne.

Þvi kallast þesse Natturunnar
Spilling, Uppruna Synd?

Þviad hun upprennur
med Mannsins gietnade, og
af heñe upprenna allar Gior-
anlegar Synder, so sem af
ødrum Brunne.

Hvad kallast hun ødru Nafne?

Arf Synd; þviad Menn
taka hana i arf epter sijna
Forelldra.

Hvad er gioranleg Synd?

Gioranleg Synd er ecki
eina-

einasta sierhvør vondur og hiegomlegur þanke, Ord og Verk, sem skiedur af vilia eda oviliande; helldur og eirneñ forsomun þeirra Hugsana, Orda og giørda, sem Gud hefur boded.

Med hvad mørgu møti fremiast giøranlegar Synder?

Med þrennu mote; Hugsunum, Ordunum og Giørdunum.

Hvørnenn adgreinast giøranlegar Synder?

Þær adgreinast med þadslag, ad sumar giørast vijsvitande af asettu raade, sumar oviliande; sumar eru daudlegar, sumar lijdanlegar, sumar rijkia i Mønnum, enn sumar verda af þeim fyrer Guds nad yferbugadar.

Hvad

Hvad er Synd a mote Heilog-
um Anda?

Synd a mote H. Anda er þad, þegar eirn viisvit-ande, og oneyddur, af inn-groenne vondsku, afneitar, offsæker, og lastar an aflats, GUDs Orda sannleika.

Hvornen ferdu ad þeckia þijnar Synder?

Þegar eg ber miinn Lifnad samann vid Bodorden þa sie eg hvort eg hefe þad giort, sem þau banna; eda forsomad þær Dygder, sem þau bioda.

Syn mier Efterdæmi hier uppa?

Ef eg er ohlydenn miin-um Forelldrum, edur ein-
hvor-

hvorium Yferbodnum, og ef eg heidra þa ecke, og elſka þa ecke, þa ſyndga eg a mote Fiorda Bodorde, þvi alltſaman þetta er i þvi bannad.

Hvad Gagn hefur þu af Bodordunum?

Fyrſt auglyſa Bodordenn fyrer mier Syndernar.

Þar næſt Straffed, ſem kiemur epter Syndernar.

J þridia maata Dygdernar.

J Fiorda Maata Laun Dygdanna.

J fimta maata þreyngia þau mier med ſijnum Hotunum ad leita ad Medalenu, til ad komaſt fra Straffenu.

Hvar

Hvar er talad umm Straff Syndanna, og Laun Dygdanna? i Bodordunum?

J. Nidurlagie Tiunda Bodords, þar so stendur:

Jeg er Drottenn GUD þinn, sterkur vandlætare, vitiande Ranglætes Fedranna a Sonunum i þridiu og fiordu Ættkvijsl, þeirra sem mig hata, enn giörande Miskunseme i þusund Lidu, þeim sem mig elska og mijn Bodord vardveita.

Item: Gud hotar þeim ollum pijnum, sem 2c.

Hvarfyrer stendur þetta hia hvoriu Bodorde?

Vier eigum ad ottast og elska Gud?

So

So vier verdum aminter vid sierhvert Bodord, ad hlyda þvi vegna Elskunnar til Guds, er hann ivtheimter af oss i Fyrsta Bodorde.

Þar næst so ad vier lærum, ad eingenn Goodverk þocknest Gude, nema þau sem vier giorum af Otta og Elsku til hans.

Hvad er þad sem kallast Naatturu Logmaal?

Þad er eitt medfædt Hugbod Samvitskunnar, sem GUD inngaf Mannenum i fyrstu Skøpun, og varer enn þa i Natturunne; Fyrer hvert ad bæde Heidingiar og adrer, vita ad þar er eirn Gud til, sem heidrast a, og ad þeir eiga ad giora þad gooda, eñ fordast þad vonda, Rom. 2, 14. 15.

Hver

Hver er Mismunur a milli Sidalogmaalsins og Natturu Logmaalsins?

Sa einasta, ad Sidalogmaaled er fullkomed, enn Natturu logmaaled ofullkomed, þvi þad forgieck og briaaladest mikeñpart i Adams falle.

Hvad forþienar þu med Syndunum?

Guds Reide, tijmanlegt og eilijft Straff.

Hvörnen kantu ad komast fra soddan?

Fyrer Sanna Idran og Trw a JEsum Christum.

Hvad er Sonn Idran?

Hun er umvendan eins Syndugs Manns til Guds, sem ber Angur fyrer sijnar Synder, reid-

er

er sig uppa Christi Forþienustu, og asetur ad bæta sinn Lifnad.

Eru marger Partar Jdrunarennar?

Þrir; Hugarangred, Truen og Ny Hlydne.

Hvad er Hugarangred?

Þad er ein alvarleg Hrygd Hiartans, sem kiemur af hrædslu fyrer Guds Reide og forþientu Straffe.

Er þad margt sem Hugarangred i sier innebindur?

Þrent sierdeiles: Fyrst Þecking Syndanna, þar næst Vidbiodur a Syndunum.

J þridia maata Aklogun og Hrygd Samvitskunar.

Hvad er Truen?

Hun er eitt efunarlaust Traust til Guds umm Fyrergiefn=

giefning Syndanna, vegna Christi Forþienustu.

Hvør er þijn stærsta Huggun i Lijfe og Dauda?

Þesse, ad JEsus Christur hefur bætt og betalad fyrer allar mijnar Synder, og eg trwe fyrer vijst, ad Gud minn mune mier þær fyrergiefa vegna hans Forþienustu og Medalgaungu.

6. Hvad er ny Hlydne?

Hun er ein alvarleg Astundan og Frammkvæmd i þvi, ad betra Lifnadenn, bæde i Hugrenningunum Ordunum og Giordunum.

Hvørner kann Ny Hlydne ad heita Partur Idrunarennar, þar hun er med riettu hennar Avoxtur?

Ny Hlydne innebindur i sier Tvent-

Tvent. Fyrst Afetningen ad betra Lifnadenn.

Þarnæst Framkvæmdena.

So miked sem ahrærer þad fyrra, þa ma hun reiknast partur Idrunarennar, þvi þar er eingen sonn Idran, sem ecke er Aform ad lata af Illu, og giora þad Gooda.

Eru marger Partar Nyrrar Hlydne?

Tveir: Sa fyrre er innefalenn i þvi, ad lata af Illu. Sa seirne i þvi ad giora þad gooda.

Hefur Ny Hlydne nockur onnur Nøfn?

Ja; Hun kallast a medal annars almennelega Goodverk.

Hvad meinast fyrer þau Goodverk, sem Ritningen so þralega umgietur, og mikelega tignar?

Ecke einasta Olmusugiorder vid Fatæka, helldur allar þær dygder, sem i Tiu Guds Bodordum

ordum eru innebundnar, og upp-
taldar, hvoriar ad frammfliota
af Elsku til Guds og Naungans.

Verda þessar Goodverkanna Dygd-
der med margslag aud-
syndar?

Med þrentslag; Hreinferdug-
um Þankum, Ordum og Giord-
um.

Kunna Menn, af sijnum eigenn
Kroptum ad giora Good-
verkenn?

Nei; Helldur fyrer
Hiaalp og Fulltinge Heilags
Anda.

Forþiena Menn nockud af Gude
med sijnum Goodverckum?

Nei; Alldeiles ecke neitt.

Þvi ecke?

Fyrst, vegna þess, ad vier
erum Gude innn þ..u skyll-
uger. Luc. 17, 10.

Þat

Þar næst, eru þau ofull-
komenn og saurug Esai.46.
v.59.

J þridia maata, er þad
ecke oss sialfum ad þacka,
helldur Gude, sem i þeim
synst neytelegt. 2. Cor.3,5.

Hvarfyrer eigum vier þa ad lifa
vel, og giora Goodverkinn, fyrst
vier forþienum ecke neitt
gott þar med?

Goodverkenn eigum vier
ad giora fyrst, vegna Guds,
sem hefur oss þad boded, so
ad vier sieum honum hlyd-
ner, sem good Born.

Þarnæst, so ad vier viidfrægium
þar med hans Dyrd og Vegsemd.

J þridiu Grein, so ad vier
audsynum honum þar med vora
þacklata Giedsmune.

J annann maata, eigum vier ad giora Goodverkenn vegna Sialfra vorra.

Fyrst, so ad vier þar med auglysum fyrer Mønnunum, ad vier sieum Trwader.

Þar næst, ad vier prydum med þeim vort lijferne, Stiett og kallan.

J þridin Grein, ad vier sieum þess vissare umm vora Utvalning og Saaluhiaalp.

Fiorda Orsoken er þesse, ad vier med þadslag odlustum hia Gude, giefins veitt laun, tijmanleg og eilijf.

J þridia maata, eigum vier ad giora Goodverkenn vegna Naungans.

Fyrst, so vier komum honum

um til hialpar i hans aliggiande Naudsynium.

Þar næst, so hañ med voru Epterdæme, verde upphvattur til goodra verka.

J þridiu Grein, so ad hann hveirlest ecke, eda breite epter oss i illu. Ad siidustu, so ad vier nidurþoggum og tilstoppum munna þeirra, sem oss lasta, ef skie mætte þeir kynne so fyrer GUds Hialp ad leidriettast.

Hvad utheimtest til þess, ad eitt Verk meige reiknast gott og Gude þægelegt?

Fyrst, ad þad sie af Gude boded i hans heilaga Orde.

Þar næst, ad þad gioerest af Trwudum Manne, fyrer innblastur Heilags Anda, i godre Meiningu.

Hvornenn kunna vor Goodverk Gude ad þocknast, þar þau eru ofull-
komenn og saurug?

Þad kiemur fyrst til af þvi, ad vier fyrer Trwna erum inn-
plantader Christo, hvor ed hylur alla vora breste, med sijnu full-
komna Riettlæte.

Þar næst, ad vier erum fyrer hans Pijnu og Medalgongu, for-
lijkter vid Gud, og ordner hön-
um þecker, þarfyrer lætur hann sier og eirnen þocknast vor Good
verk.

J þridia maata, ad Heilagur Ande er höfundur ad vorum
Goodverkum, þar fyrer hlytur þad Gude ad þocknast, sem hann
sialfur innblæs.

Hingad til hefur talad vered um Sidalögmaaled; Enn hvad meinast fyrer
þad Lögmaal sem Postulenn kallar Trwarennar
Lögmaal?

Evangelium.

Hvad

Hvad er Evangelium?

Evangelium er Naadar-Predikun wt af Christo og Fyrerheit umm andleg og eilijf giæde, vegna hans Forþienustn, þeim giefen, sem a hann trwa.

Hvor er Summa og innehalld alls Evangelii?

Þetta: So elskade Gud Heimenn, ad hann gaf wt sin Eingietenn Son, uppa þad, ad aller þeir sem a hann trwa, fyrerfarest ecke, helldur hafe eilijft Lijf. Joh. 3,16.

Hvor er Mismunur a mille Logmaalsins og Evangelii?

Þesse hinn sierlegaste, ad Logmaalid utheimter fullkomna hlydne, af þeim sem hialpast vill:

Enn

Enn Evangelium einasta Trw-
na a JEsum Christum.

Logmaaled auglyser Synd-
ernar, skielfer og deyder;

Enn Evangelium hugg-
ar og lijfgar.

Logmaaled hootar Bolf-
an vegna Syndanna ollum
Monnum.

Enn Evangelium yferlys-
er þvij ad madurenn fyrer
Trwna a Christum, verde
frij fra allre Bolvan og od-
lest GUDS Naad, Fyrer-
giefning Syndanna, Riett-
læted og eilijft Lijf.

Logmaaled syner Goodverkenn,
enn giefur ecke krapta til ad fram-
kvæma þau.

Enn

Enn Evangelium veiter Heilagann Anda, fyrer hvørs hialp vier giorum Goodverkenn.

Hvar er talad i Frædunum um Evangelium?

I Trwar jatningunne.

Trwar-jatningen.

Fyrsta Grein af Skøpuneñe.

Eg trwe a GUD Fodur almattugañ, Skapara Himens og Jardar.

Pad er:

Eg trwe ad GUD hafe skapad mig, asamt med øllum ødrum Skepnum, og ad hañ hafi giefed mier Ønd og Lijkama, Augu og Eyru,

og alla Lime, þarmed Skyn og Skilningar=vit, og ad hañ ollu þessu eñ nu vid magt helldur; hier til veiter hann mier og fyrersier, noglega og daglega, giefur Klæde og Skiæde, Mat og Dryck, Hus og Heimile, Konu og Børn, Akra og Kvikfie, og allt þad gott er, med ollu þvi eg þarf til þessa Lijfs Uppphelldis; hann verndar mig og vardveiter fyrer oll=um Skada og haaska; og ollum illum hlutum, og allt þetta veiter hann mier, af sinne skiærre fødurlegre og gudlegre Goodgiørnd og Miskun, an allrar minnar For=þienustu og verdskuldunar,

fyrer

fyrer hvad allt eg a honum. Lof og þackrr ad giora, honum ad þiona og hlydin ad vera: Þetta eru vissuleg Sannende.

Annnur Grein af Endurlausnenne.

Og a JESUM Christum, Son hans Eingetenn, Drottenn vorn; hvored gietenn var af Heilogum Anda, fæddur af Mariu Meyu: Pijndur under Pontverskum Pilato, krossfestur, deyddur og grafenn: Nidurstie hann til Helvijtis: A þridia dege reis hann upp fra Daudum: Uppstie hann til Himna; situr hann til hægre Hand-

ar Guds Fodurs almatt-
ngs: Padan er hann kom-
ande ad dæma lifendur og
dauda.

Pad er:

Eg trwe ad JEsus Christ-
ur sie sañur Gud, af Fodurn-
um gieteñ fyrer allar allder,
og lijka sañur Madur, fædd-
ur af Mariu Meyu, ad
hann sie minn Drottinn, sem
mig glatadann, og fyrer-
dæmdann Mann hefur af-
rekad, endurleyst og frelsad
fra ollum Syndum, Daud-
anum og Diofulsens Vallde,
eige med Gulle nie Silfre,
helldur med sijnu Heilaga
og dijrmæta Bloode, og
med sijnum saklausa Dauda
og

og Pijnu, so eg verde hans eigennlegur, life under hans Valloe, i hans Rijke, honum þione i eilijfu Riettlæte, Meinleyse og Saaluhialp, lijka sem hann er af Dauda upprisenn, lifer og rijker ad eilijfu: Þetta eru vissuleg Sannende.

Þridia Grein af Helgunenne.

Eg trwe a Heilagann Anda, Heilaga almennelega Christne, Samneyte Heilagra, Fyrergefning Syndanna, Holldsens Upprisu, og eilijft Lijf. Amen

Þad er:

Eg trwe ad eg gete ecke,

af ſialfs mijns eigenn krap-
te edur Skiiningi, trwad a
JESUM Chriſtum minn
Drottenn, edur til hans kom-
eſt, hellour hefur Heilag. An-
de mig fyrer Gudſpiallanna
Kenningu kallad og upplyſt,
med ſijnum Aſtgiøfum helg-
ad mig, og vidhallded i riett-
re Trw, lijka ſem hann alla
adra Chriſtna menn a Jør-
du kallar, ſamanſafnar, upp-
lyſer, helgar, og i riette Trw,
til JEſum Chriſtum vard-
veiter; i hvørre Chriſteleg-
re Kyrkiu hann naadarſam-
lega fyrergefur mier, og øll-
um Trwudum daglega allar
Synder, og a efſta dege mun
hann uppvekia mig, og alla
Menn

Menn af Dauda, og gefa
mier, og ollum Riett-trw-
udum i Christo eilijft Lijf:
Þetta eru vissuleg Sañende.

Uṁ hvad hondlar Trwar-
jatningen?

Uṁ Heilaga Guddomsins
Þrenningu, og hennar vel-
giorder vid oss Mennena.

Kann Gud og Guddomleg Verk ad
þeckiast med morgu moote?

Med Tvennu moote.
Fyrst af Natturunne.
Þarnæst af Guds Orde,

Hvad þeckia Menn um Gud af
Natturunne?

Þad ad hann sie til, eirn vijs
mattugur og rietsyn Gud, sem
vilie ad Men giore gott, og ford-
est þad illa.

Hvar til þienar soddan?

Fyrst til þess, ad Menn life
hid ytra skickanlega. Þar-

Þarnæst, ad þeir leite epter algiørdare GUds Þeckingu, sier til Saaluhialpar:

J þridia maata, ad þeir verde oassakanleger, ef ei so giøra.

Hvad þeckia Meñ um̃ Gud af hans Orde?

Hans Veru, Vilia, Verck og Velgiørninga.

Hvar til þienar soddan Þecking?

Til ad na eilijfu Lijfe, Joh. 17.

Seig mier þa wtaf Guds Orde, hvad er Gud?

Gud er ein andleg Vera, eilijf, omælanleg, alvitur, almaattug, allstadar nalæg; hin Siaalfradasta, Sannordasta, Riettvijsasta, Miskunsamasta, og Goodgiarnasta.

Er

Er Gud eirn, eda fleire?

Sa sanne GUD er ecke utan eirn, so sem skrifad stendur; Heyr Israel: Drottenn vor GUD, er eirn einungis Drottenn, Deut.6,4.

Hvad kiemur þa til þess, ad þu seigest trwa a Gud Fødur, Guds Son, og Gud H. Anda?

Þviad þar eru þriar adgreindar Personur i eirnre Guddomlegre Veru; Faderenn, Sonurenn, og Heilagur Ande.

Kantu ad bevijsa mier, ad þar sieu þriar adgreindar Guddomsens Personur?

Ja; þvi þegar Christur var skijrdur, hroopade Faderenn, sw Fyrsta Personan af Himne, seigiande:

iande: Þesse er minn Elskulegur Sonur, i hvorium mier vel þocknast.

Christur, annnur Persona Guddomsins, leit skijra sig i Aanne Jordan.

Og Heilagur Ande, sw þridia Persona Guddomsins, kom ofan yfer hann i Dwfu Lijking.

Er þa ecke riett sagt, ad Þrir sieu Guderner, med þvi ad Þriar eru Personurnar?

Nei, helldur er þad riettsagt, ad GUD sie Eirn ad Verunne, enn Þrennur ad Personunum.

Hvad seiger GUDS Ord þarum?

Þrir eru þeir, sem vitnisburdenn bera a himni, Faderenn, Orded og Heil. An-

Andi; og þesser þrir eru eitt. 1. Joh. 5, 7.

Hvørnen adgreinast Personur Gnddomsins?

Med utvortis og innvortis, Audkienningarteiknum.

Hvert er innvortis Audkienningar teikn Fødursins?

Ad gieta Sonenn fra eilijfd til eilijfdar.

Hvert er innvortis Audkienningarteikn Sonarens?

Ad verda gietenn af Fødurnum fra eilijfd til eilijfdar.

Hvert er Innvortis Audkienningarteikn H. Anda?

Ad frammganga af Fødur og Syne fra eilijfd til eilijfdar.

Hvor

Hvør eru þau itre Audkienning-arteiknenn, med hverium Persónurnar ad-greinast?

Utvortis Audkienningar-teikn Fodursins, er Skop-unin.

Utvortis Audkienning-arteikn Sonarens, er End-urlausnen.

Utvortis Audkienning-arteikn H. Anda, er Helg-unen.

Hefur þa einsamall Faderenn skapad þig, einsamall Sonurenn endurleyst þig, einsamall Heilagur Ande helgad þig?

Nei, helldur eru þesse Verk-enn øllum Persónunum sameig-enleg: Allar hafa skapad mig, Allar hafa framkvæmt Endur-lausnar Verked, og allar hafa helgad mig.

Þvi

Þvi tileinkast þa hvort Verk fyrer sig helldur eirnre enn annari?

Pad skiedur epter tilviisan Gudsorda, þviad sier hver Persónan hefur sig helldur i einu eñ ødru openberad.

A Endurlausnenn og so ad tileinkast øllum Persónunum?

Iá, i Vissan mata, þo ei hafe Hollded uppa sig teked, nie lided a þvi Piinu og Dauda, nema Sonurenn.

Eru þau innre Audkienningarteiknen, og so sameigenleg øllum Persónunum, eins og þau ytre?

O Nei, Þvi einginn gietur Sonenn nema Faderenn, og eingenn verdur gietenn nema Sonurenn, og eingenn er framgangande nema H. Ande.

Hvad margfalldur er sa Vilie Guds sem vier eigum ad þeckia af hans Orde?

Tvøfalldur:

Fyrst,

Fyrst, Riettlætis Vilie GUDs, sem oss er i Løgmaalenu Auglyst- ur um þad, hvad vier eigum ad giora og fordast.

Þarnæst, Naadarvilie GUDs, auglystur i Evangelio, um̃ þad hvad vier eigum ad trwa.

Hvoriu vill GUD ka fierdeiles ad, vier trwum?

Þessu, ad hann hafe af skiær- re Naad giefed oss sinn Son i Daudann, og ad hann fyrer- giefe oss Synndernar vegna hans Forþienustu, og vilie hialpa oss, sem eirn astudlegur Fader i allre Neyd, allt iñ i eiliijft Lijf, Joh. 3, 16. Psalm. 91, 15.

Hvar verdur þerlega talad um̃ þennan GUDs Vilia?

Christur seiger, þad er Vilie Fødursins, sem mig sende, ad hvor hann trwer a Sonenn, ha- fe eilift Lijf, og eg mun uppvek- ia hann a effsta Deige, Joh. 6, v. 40.

Eru

Eru margar Greinar Trwarjatningarennar?

Þriar.

Fyrſta Greinin.

Uñ hvad hondlar fyrſta Grein Trwarjatningarennar?

Uñ Skopun og Vardveitſlu allra hluta.

Hvornen hliodar fyrſta Greinen?

Eg trwe a GUD Fødur allmattugañ Skapara Himins og Jardar.

Hvad er GUd Fader?

Hann er ſu fyrſta Perſona Guddomſens, Skapare, Vardveitare og Stiornare allra Hluta.

Hvar fyrer kallast su fyrsta Persona Guddomsens Fader?

Þvi hun hefur i fra ei liisu gieted sinn Hiartans Son, vorn Lausnara.

Hvad er þad ad trwa a GUD Fødur?

Þad er ecke einasta ad trwa þvi, sem GUDs Ord seiger um hans Personu, Vilia, Verk og Velgiørninga, helldur og eirnen ad setia allt sitt Traust til hans i Lijfe og Dauda.

Hvar fyrer tileinkast Skøpunen sierdeilis Fødurnum?

Þvi hann er su fyrsta Personann, og so sem upp spretta alls Guddomsens. Þar næst, so Menn lære helld-

helldur ad giora Greinarmun Personanna, med þvi hinar hafa aunnur kiennemercke, af hvorium þær kunna ad þeckiast: Synenum tileinkast Endurlausen; H. Anda Helgunen.

Af hvoriu kantu ad vita ad GUD sie almattugur?

Þvi hann hefur skapad Himenn og Jord af aungvu Efne, og helldur ollum hlutum vid makt. Heb. 1, 3.

Þvi er þess so fierdeilislega gieted ad GUD sie almaattugur?

So ad vier sieum vissare um þad hann giete hialpad oss i allre Neyd, og frelsad fra ollu illu.

Mun hañ og so hafa Vilia til ad hialpa oss?

O ja,

O ja, þessvegna kallast hann og eirnenn vor Fader, ad hann hefur fódurlegt Hiarta til vor: lijka so sem Faderenn er Børnunum lijknsamur, eins þa er Drottenn miskunsamur þeim sem hann ottast. Psal. 104, 13.

Eru skapader hlutur margslags?

Tvennslags: Syneleger og Osyneleger.

Hvorier eru þeir Synilegu?

Himen og Jord og allt hvad þar er inne.

Hvorier eru þeir Osynelegu?

Einglarner.

Eru Einglarner margslags?

Tvennslags: Gooder og Vonder.

Hvoria kallar þu Gooda?

Þa sem stodu stoduger i medskøpudu Riettlæte, og ecke fiellu fra

fra Gude; Hvar fyrer þeir eru nu so Stadfaster i þvi hinu Gooda, ad þeir kunna ecke framar ad falla.

Hvoria af Einglunum kallar þu Vonda?

Þa sem ecke stodu stoduger i medskopudu Riettlæte og Heilagleika; so sem er Dioflullenn og allar hans Aarar: Þess vegna vard þeim nidurkastad i Helvijte, hvar þeir munu pijnast um alla Eilijfd.

Hvada Embætte hafa þeir Goodu Einglarner?

Þeirra Embætte er ad þiona Gude, lofa hann og vegsama; og ad hafa Giætslu og Umsion a oss Monnunum, so vier hrepum ecki i Olucku. ꝛc.

Hvor er su ypparsta Guds Skiepna?

Madurenn.

Hvornen var Madurenn i Fyrst-
unne skapadur?

Hann var skapadur epter Guds
Mynd og Lijking.

J hvoriu var su Guds Mynd og
Lijking innefalen?

Fyrst, var hun innefalen i full-
komenne Þeckingu GUDS og
Gudlegra hluta.

Þar næst, i Heilagleikanum
og Riettlætenu.

J þridia maata, i Odaudlegleik-
anum.

Mun þesse Guds Mynd hafa ut-
kvijslast fra Adam til hanns
Epterkomenda?

Nei, helldur forgieck hun strax
sem hann fiell i Paradijs.

Fædast þa aungver i Heimenn
Gude lijker?

Aungver, þviad vier erum
syndsamlegu Sæde gietn-
erdustum holld af hollde.

Kunna

Kunna Menn nockurn tijma ad fa aptur Guds Mynd?

Ja, Heilagur Ande tekur til ad rietta hana vid aptur i Skyrnenne, og sijdan meir og meir fyrer daglegann Voxt og Vidgang þess Nya Mannsens, hia þeim trwudu, allt þar til hun i ødru Lijfe mun fullkomen verda.

Hvorier eru þeir hellstu Velgiorningar Guds Fødurs þier til handa?

Hann hefur skapad mig, veitt mier Ønd og Lijkama, Skyn og Skylningarvit.

Hann hefur giefed mier þad sem mig mest um̃vardar, sinn eilskulegann Son JEsum Christum til Endurlausnar.

Hann vidhelldur mier, og

ollu þvi, sem hann hefur gief-
ed mier.

Hann veiter mier dagle-
ga Forsorgun, bæde fyrer
Saal og Lijf.

Hann vardveiter mig
fra Dioflenum og allre O-
lucku.

Hvarfyrer giorer hañ þetta?

Hann giorer þad af sinne
Fodurlegre og Gudlegre
Goodgirnd og Miskun, an
allrar miñar Forþienustu og
Verdskulldunar.

Hvor er þijn Skyllda aptur a
moot vid Gud, fyrer alla
hans Velgiorninga;

Eg a honum Lof og Þack-
er ad giora. Honum ad
þiona og hlydenn ad vera.

Aun-

Aunnur Greinen.

Um̃ hvad hondlar Aunnur Grein Trwar-jatningareñar?

Umm Endurlausnena.

Hvornen hliodar þesse Grein?

Eg trwe a JEsum Christum, Son hans Eingetenn Drottenn vorn ꝛc.

Hvad fyrer eirn er JEsus Christus?

Hann er su Onnur Persona Guddomsens, Sannur Gud, og Sannur Madur,

Hvornenn gietur þad vered, ad JEsus Christur sie bæde Gud og Madur?

Þad gietur so vered, ad GUds Sonur, su aunnur Persona Guddomsins stie

nidur i Lijf Jomfru Mariu, og tok þar uppa sig Manndomlega Natturu, fyrer H. Anda verkan, og fæddest so af henne sannur GUd og sannur Madur.

Hvad er þad ad trwa a JEsum Christum Guds Son?

Þad er ecke einasta ad trwa þvi, sem GUds Ord seiger, umm hans Personu, Vilia, Verk og Velgiorninga, helldur og 2c.

Eru margar Nattwrur Christi?

Tvær, Guddomleg og Manndomleg.

Hvad meinar þu fyrer þa Manndomlegu Nattwruna HErrans Christi?

Hans Saal og Lijkama, med

med ollum Eigenlegleikum Saalar og Lijkama.

Hvad meinar þu fyrer þa Guddomlegu?

Guddomlega Veru med Guddomlegum Eigennlegleikum.

Af hvorium hefur Christur sijna Guddomlega Nattwru?

Af Gude sijnum Fodur.

Er hann þa gietenn eda skapadur?

Hann er gietenn, enn ecke skapadur.

Hvadnær skiede þad?

Fyrer allar allder, þvi hann er Fodurnum sameilijfur, og hefur eckert upphaf.

Af hvorium hefur Christur sijna Manndomlegu Nattwru?

Af sinne Modur Maria.

Nær tok Christur uppa sig Manndomlega Nattwru?

I tijmans uppfyllingu, þegar Heimurenn hafde stad ed hier umm fiogur þusund Ar.

Eru þessar tvær Nattwrur Christi samteingdar sijn a mille?

Ja.

Hvornenn er þeirra Einingu vared?

Hun er soddann eitt dasamlegt Guds Verk, sem geingur yfer allann mannlegann Skilning, og eingenn Sameining Nattwrlegra hluta, jafnast vid hana.

Hvi so?

Þviad þo Nattwrurnar Christi

ſti ſieu miog olijkar ſijn a mille, og hvør bijhallde ſijnum Eigenlegleikum, þa ſamt eru þær þo fyrer utann allt innbyrdis ſambland, edur umbreiting eirnrar i adra, ſo naakvæmlega ſamteingdar i eirnre Perſonu, ad þær kunnu ecke i Daudanum ad adgreinaſt, hvar fyrer og eirnenn ad þeirra Sameining mun og ſo blijfa oráſkanleg ad eilijfu.

Er Perſonan Chriſti ein eda fleire?

Ein er Perſonan Chriſti, þvi Chriſtur er ecke utann eirn; 1. Tim. 2. v. 5. 1. Cor. 8. v. 6.

Lijka ſo ſem Saal og Lijkame er eirn Madur, ſo er Chriſtur ſannur GUD og ſannur Madur ein Perſona.

Hvad þijder Nafned JEsus?

Þad þijder Frelsara, Endurlausnara, Saluhialpara.

A hvad minner þig þetta Nafn?

Þad minner mig a alla Christi Forþienustu og Velgiorninga mier veitta.

Hvörier eru þeir hans Velgiorningar?

Allt hvad hann giorde, þad giørde hann minna vegna; Hann var gietenn og fæddur minna vegna; hann var ummskorenn og skyrdur minna vegna; Hann uppfyllti Logmaled minna vegna; Hann var Freistadur, Pijndur, hwdstryktur, og Þyrnekryndur minna vegna;

na; Hann var krossfestur, Deyddur og Grafenn minna vegna; Hann Uppreis fra Daudum, Uppstie til Himna og þetta allt minna vegna; Hann situr til Fodursins hægre Handar, og bidur fyrer mig sinn Himneska Fodur vaflatanlega.

Hver er sa ædste af ollum þessum velgiorningum, sem þier ma hellst ganga til Hiarta?

Sa, ad hann med uthellingu sijns heilaga Bloods, og sijnum saklausa Dauda og Pijnu, betalade fyrer allar mijnar Synder og forlijkade mig vid sinn Himneska Fodur.

Hvornen kann Pijna og Daude eirn-
var Personu ad vera fullgilldur betal
ningur fyrer allra Manna Synd-
er, og forþiena þar med
eilijf Giæde?

Þviad þesse Persona Christ-
ur sem leid, var bæde GUD og
Madur, þar fyrer, so sem GUD
er omælanlegur og oendanlegur,
so er og eirnen verd og viktuglei-
ke hans Pijnu omælanlegt, og
oendanlegt, og hlaut þvi ad gill-
da meir enn Synda Sekt allra
Manna.

Hefur þa Gud daed fyrer þijnar
Synder?

Ad vijsu hefur hann pijnst og
daed fyrer minar og alls Heim-
sens Synder.

Kantu ad bevijsa þad af Guds
Orde?

Ja, þvi H. Ande seiger, ad
Drottenn dyrdarennar hafe ver-
ed krossfestur, 1. Cor. 2. v. 8.

Hof-

Høfundur Lijffens deyddur, Act. 3. v. 15. Guds Sonur hafe giefed sig wt fyrer oss, Gal. 2. v. 20. Og GUD hafe utvegad Søfnudenn med sijnu Bloode, Act. 20. v. 28.

Gud er eirn Ande, hvornen kunne hann þa ad deya?

Þegar sagt verdur, ad GUD hafe pijnst og daed, meinast þar med (so sem adur er umgieted) GUDS Sonur, sem bæde var GUD og Madur; enn hann do ecke i sijnum Guddome, helldur i sijnum Manndome.

Jeg vil ad þu giorer enn frekare utskyring a ollu þessu?

Saal og Lijkame Guds Sonar voru honum so eigennleg, so sem mier er mijn Saal og mijn Lijkame, þar fyrer, hvad hellst hann leid a sinne Saalu og Lijkama, þad leid oll hans Persona, og reiknast þui Pijnan hans

E 7 eins

eins dyrmæt i GUDS Auglite, so sem sialf Nattwrann su Guðdomlega hefde hana lided, þvi ad badar Nattwrunnar eru eins eigenlegar Christo.

Lijka so sem sw pijna sem eg lyd, er mier eins eigenleg, og reiknast mier eins til, hvort helldur hun þvingar Saal edur Lijkama, so og lijka var Christo sw Pijna, sem hann leid a sijnum Manndomi eins eigenleg, so sem hann hefde lided hana i sijnum Guddome.

Hvor eru þa hellstu rök til þess, ad sagt verdur ad Gud hafe lided?

Þesse, ad Personan Christur sem leid, var GUD, og hans Personulegleike var Guddomlegur.

Er Gud ecke oriettviis i þvi, ad hann fordæmer Vantrwada, fyrer hvorra Synder Christur hefur fullu betalad?

Nei:

Nei: Þvi þad hefur vered so aliktad i Raade heilagrar Guddomsins Þrenningar fra eilijfu, ad þeir einer skylldu niotande verda Lausnargialldsens, sem Christur Guds Sonur utlagde, er villdu tilreikna sier hans Forþienustu med Trwnne.

Hvar til þiena þier aller Christi Velgiorningar?

Þeir þiena mier til Endurlausnar og Saluhialpar.

Fra hvoriu hefur Christur þig endurleyst og frelsad?

Fra Syndunum, Bolvan Logmalsins, Guds Reide, Daudanum. Dioffulsins Vallde, og eilijfre Fyrerdæmingu.

Hvada Giæde hefur hann þier utvegad aptur a mot?

Guds Naad, Fyrergiefning

ning Syndanna, riettlæted, H. Anda, Frid Samvijtskunar, og eilijft Lijf.

Med hvoriu hefur Christur endurleyst þig?

Eige med Gulle nie Silfre, helldur med sijnu Heilaga og dyrmæta Bloode, og med sijnum saklausa Dauda og Pijnu.

Til hvørs hefur hann Endurleist þig?

Ecke til þess ad eg meige lijfa og lata sem Hollded vill, helldur ad eg skule vera hans eigenleg Eign, þiona honum i Heilagleika og Riettlæte, elska hann, lofa hann og vegsama, og uppa þad eg skule epter þetta Lijf med hon-

honum lifa og riikia um̃ alla Eilijfd.

Hvada Nafn er þad Christur?

Þad er sama og Messias og þijder so miked sem Smurdur.

Var Christur Smurdur?

Ja. Psal. 45. v. 8.

Epter hvorre Natturunne var Christur smurdur?

Epter þeirre Manndomlegu.

Hvor smurde Christum?

Sa þrijeine GUD.

Med hvoriu var Christur smurdur?

Med Gledennar Vidsmiere / þad er med H. Anda / Act. 10. v. 38.

Hvad ödladest Christur med Smurningunne?

Alla Guddomsens Eigenleg-leika.

Hvorier eru þeir Eigenlegleikar?

Almætted / Alviskann Alstad-ar nalægden / lijfgunar kraptur-enn /

enn, Gudleg tilbeidslunar dyrk-
un, Vallded ad fyrergiefa Synd-
ernar af eigenn Myndugleika,
Valld til ad dæma Lifendur og
Dauda.

Til hvørs ødladest Christur þessar Gaf-
ur, edur Guddomsens Eigenleg-
leika i Smurninaunne?

So ad hann þess frøptulegar
epter baadum Nattwrunum
frammkvæmde sitt Medalgøngu
Embætti, Mañkynenu til gooda.

Er Margfalldt Embætte
Christi?

Þrefalldt: Spamann-
legt, Kiennemannlegt, og
Konglegt.

I hvøriu er þad Spamann-
lega innefaled?

Þad er innefaled i Ord-
sins Prædikun edur openn-
beran þess Himneska Sann-
leika. Joh. 1. v. 18.

Hand-

Haudtierar Christur sitt Spamannlega Embætte enn nu a þessum Dogum?

Ja, Allt til Heimsins Enda haudtierar hann þad fyrer sijna Þienara Kiennemennena.

J hvorin er þad kiennemannlega Embættid innefaled?

J þvi hann utlagde fullkominn Betaling fyrer allar vorar Synder med sinne saaru Kvol og Krossens Dauda.

Þar nærst i þvi, ad hann bidur sinn Himneska Fodur, fyrer oss o-aflatanlega, Rom. 8. v. 34.

J hvoriu er þad Konunglega Embætted Christi innefaled?

J Stiornan hans Maktar-

arrijkes, Naadarrijkes, og Dyrdarrijkes.

Framkvæmer Christur sitt Madalgongu Embætte epter badum Nattwrunum?

Ja.

Er Rijked Christi margfallt?

Þrefalldt.

Maktarrijked, Naadarrijked og Dyrdarrijked.

Hvad er Maktarrijked?

Þad er vollduat Herradæme og Stiorn yfer ollum hlutum a Himne og Jordu.

Hvad er Naadarrijked Christi?

Þad er Nadarsamleg Stiornan og Vardveitsla Christelegrar Kirkiu i þessum Heime.

Fyrer

Fyrer hver Medøl skiedur soddan?

Fyrer Orded og Sacramenten.

Med hvoriu moote?

Christur, so sem eirn vollduglgur Kongur og Høfud Safnadarens, lagar øll vor Efni Gudi til Dyrdar, og oss til Saaluhialpar.

Hvad gott hefur þu af þessare Stiornan?

Riettlæti Frid og Fognud i H. Anda, Rom. 14. v. 17.

Hvad er Dyrdarriked Christi?

Yferdrottnan allra wtvaldra a Himnum.

Er Stand Christi Margfalldt?

Tvofalldt.

NidurlægingarStand, og Uppheffningar Stand.

Hvorre

Hvorre Naattwrunne Christi Heyrer til, bæde Nidurlægingar Standed og Upphafningar Standed?

Þeirre Manndomlegu.

Nær byriadest Nidurlægingar Standed?

A Fyrsta Augnablike Gietnadarins.

Nær endadest þad?

Þegar hann vard lifande aptur i Grøfenne.

J hvoriu var Nidurlægingar Standed Christi innefaled?

J þvi ad hann brukade ecke alltijd, og ad øllu leite, meddeilda Guddomsens Hatign, helldur lijtelæckade sialfann sig, tok uppa sig Mynd eins þions giørdest ødrum Mønnum lijkur, og var ad hegdan fundenn sem Madur / Phil. 2. v. 7. 8.

Hvad meinar þu fyrer þa Guddomsins Haatign, sem Christur hiellt sier fra ad brwka?

Fyrer

Fyrer hana meina eg Guddomsens Eigenlegleika, so sem ad er, Almætted, Alvitskan, og allstadar Nærveran.

Hvarfyrer gaf Christur sig i soddann Nidurlægingu?

Til þess hann kynne ad lijda og deya, og frammkvæma so Mannkijnsins Endurlausn.

Hvarfyrer er Christur daenn?

So ad hann frelsade oss fra þeim eilijfa Dauda.

Hvarfyrer er Christur grafenn?

Fyrst, so ad þar af sæest, ad hann være sannarlega daenn.

Þar næst, ad hann helgade vorar Grafer, med vidkomu sijns allra heilagasta Lijkama.

J þridia maata, so ad hann

hann 'græfe med sier, vorar Synder.

La Christur leinge i Grøfenne?

Fra þvi a Føstudags Kvollded/ ſkommu fyrer Solarlag/ og þar til a Paſkadags Morguneñ ſnemma/ þa hann reis upp fra Daudum.

Med hvorium ordum ar talad um Nidurlægingar Standed Christi i Trwarjatningunne?

Med þessum fierdeilis.

Pijndur under Pontio Pilato/ kroſſfeſtur/ deiddur og grafenn.

Nær biriadeſt Upphafningar-Standed Christi?

Þegar þad fyrra endadeſt.

Nær fullkomnadeſt þad?

Þegar hann ſettiſt til Fodurſins Hægre Handar.

Hvad meinaſt fyrer Upphafningar-Standed Christi?

Su vegſamlega Haatign/ ſem hann

hann odladest epter Manndomenum, i sinne Uppriſu og Uppſtigning, med fullkomenne og ſtvarande Brukun, allra Guddomſens Eigenlegleika.

Med hvorium ordum er talad um Upphafningar-Standed Christi?

Þessum. Nidurſtie hann til Helviſtis, a þridia deige reis hañ upp fra Daudum, uppſtie hann til Himna, og ſitur til GUDS Fodurs Hægre Handar, þadan er hañ komande ad dæma Lifendur og Dauda.

Nær ſtie Chriſtur nidur til Helviſtis?

Strax ſem hann hafde byriad ſitt Upphafningar-Stand.

Til hvors ſtie Chriſtur nidur til Helviſtes?

Ecke til ad liſda þar nockrar Kvaler, eda beriaſt vid

F Diof-

Diofulenn. Helldur Fyrst, til ad hroosa volldugum Sigre, yfer Dioflenum og sijnum Ovinum.

Þar næst, ad Auglysa sijna Einvallds Mackt yfer Lifendum og Daudum.

J þridia maata, ad skielfa þa Fordæmdu med ogn Logmaalsens og Fordæmijngarennar.

Hvad framkvæmde Christur epter sijna Nidurstigning til Helvijtis?

Hann opennberade sig lifande fra Daudum Uppriseñ.

Er þad vijst ad Christur sie fra Daudum uppriseñ?

Ja, þad er oraskanlegur Sannleike, þvi þad hafa vit-

vitnad og stadfest, bæde GUD sialfur, so og einnen Heilager menn og Einglar.

Framseigdu mier Vitnisburd H. Anda um upprisu Christi?

Eingillenn sagde til Kvennanna: Hrædest ecke! þier leited ad þeim Krossfesta JEsu af Nazareth, hann er upprisinn og er ecke hier. Og St. Paall seiger: Christur er utgiefenn fyrer vorar Synder, og upprisenn oss til Riettlætis.

Hvort Gagn hofum vier af Christi Upprisu?

Fyrst, uppreis hann, so ad hann auglyste oss, ad hann hefde fullkomnn Sig-

ur unned, betalad fyrer vor-
ar Synder, og utvegad oss
þad sanna Riettlæte.

Þar nærst, so ad hañ fær-
de oss i nyt sitt Rietlæte
(þad er alla siijna Forþien-
ustu og Velgiorninga.)

J þridia maata, so vier
i Krapte hans Uppriisu, upp-
riisum andlega hier i Liife
og a siidasta deige ur Grøf-
unum til eiliifs Liifs.

Var þad leinge sem Christur umgieckst
ad odru hvoriu, med siinum Lære-
sveinum epter þad hann
uppreis fra Daudum?

J 40 Daga, þar til hann upp-
stie til Himna.

Er Christur uppstigen til
Himna?

Ja.

Hvar-

Hvar fyrer' stie Christur upp til Himna?

Fyrst, so ad hann full-komnade sitt Upphafningar Stand med sinne Setu til Fodursins hægre Handar.

Þar næst, so ad hann upplyke fyrer oss Þeirre Himnesku Paradiis.

J Þridia maata, so ad hann være vor Arnadarmadur hia Fodurnum.

J Fiorda maata, so ad hann sende oss af Himnum ofann H. Anda.

Hvada Himen er þad, sem Christur stie upp til?

Ecke er þad nockur skapadur synelegur eda takmarkadur Himen, helldur er þad Himen GUds

Almættes, Allstadar-nærveru og omælanlegrar Hatignar.

Er þa Christur ecke framar Nalægur hier a Jørdunne?

Sannarlega er hann hier epter baadum Nattwrunum personulega nalægur, þvi hann seigest vera hia oss alla daga allt til Veralldarennar Enda. Matth. 28, 20.

Hvad meinast fyrer hægre Hønd GUDS?

Dyrdarsamleg Hatign, Makt og Stiornan Guds, yfer ollum Skøpudnm Skiepnum.

Hvad merkest fyrer Setu Christi til Guds hægre Handar?

Fullkomen og æuarande Brukun Dyrdarsamlegrar GUDS Haatignar, Maktar og Stiornunar yfer ollum skøpudum Skiepnum.

Hvørre

Hvorre Rattwrunne Christi tileinkast
þesse hans Seta til Fodursins
Hægre Handur?

Þeirre Manndomlegu, þvi
hun kunne ad hefiast, og verda
jofn þeirre Guddomlegu ad allre
Magt, Hatign og Yfer-Drottn-
än. Philipp. 2, v. 6.

Hvad Gagn hefur þu af Setu
Christi til Fodursins Hæg-
re Handar?

Eg hefe þad Gagn af
henne, ad hann, sem volld-
ugur Drottenn og Hofud
Safnadarens, verndar mig
og frelsar fra ollum mijn-
um Ovinum; Hann hlut-
ast til med mier, so sem sijn-
um Andlegum Lim ad eflast
i ollu Godu, og giorer mig
umsijder eilijflega Saluholp-
enn.

Mun Christur koma nockurntij-
ma aptur til vor af Himne?

Ja, hann mun koma a
sijdasta deigi bersynelega i
Manndomlegre Asynd, med
stærstu Makt, Dyrd og Ha-
tign, ad dæma alla Menn
Lijfs og Lidna.

Hvar mun hann þa openn-
berast?

I Skyum Himens.

Mun hann koma einsamall til
Domsins?

Nei! helldur munu aller Hei-
lager Einglar med honum koma.

Hvornen mun þad tilganga um
Domenn a Sijdasta Deige?

Fyrst mun sa þrieine GUD,
fyrer Raustu og Verkan Drott-
ens vors JEsu Christi, uppvekia
alla Menn af dauda, og giøra
þa sem þa verda lifande, a einu
Augnablike umskiptelega.

Þar-

Þar nærst, mun vor Endur-lausnare utsenda sijna Eingla til ad samansafna ollum Mønnum fyrer sig ur fiorum attum Heims-ins, og adgreina so þa vondu fra þeim goodu, setiande þa Goo-du sier til hægre Handar, enn hina til vinstre.

J þridia maata, mun hann uppseigia Domenn, fyrst yfer þeim Gudhræddu til hægre Hand-ar, soleides: komed þier Blessad-er mijns Fodurs, ꝛc.

Þar nærst, mun hañ seigia til þeirra ogudlegu: fared fra mier Bolfader i eilifann elld, ꝛc.

Gietur þu af þijnum eigenn kroptum orded niotande JEsu Christi Vel-giorninga?

O Nei.

Hvornen kantu þa ad hialpast?

Heilagur Ande styrker mig þar til.

Hvar er talad um̃ soddan i Frædunum?

J þridiu Greinenne,

Þridia Greinin.

Um̃ hvad hendlar þridia Greinen?

1. Um̃ H. Anda, hans Verk og Velgiorninga.
2. Um Christelega Kirkiu
3. Um̃ Fyrergiefning Syndanna.
4. Um Holldsins Upprisu.
5. Um eilijft Lijf.

Lestu mier upphafed a þridiu Greinenne?

Eg trwe a Heilagann Anda og ad sie ꝛc.

Hvad

Hvad er þad, ad trwa a H. Anda?

Þad er ecke einasta ad trwa þvi, sem GUds Ord seiger, um hans Persoonu, Vilia, Verk og Velgiorninga, helldur og einnen ad setia allt sitt Traust til hans bæde i lijfe og dauda.

Hvad fyrer eiun er Heilagur Ande?

Hann er sw þridia Persona Guddomsens, einnrar og hinar somu Veru, Maktar, og Dyrdar med Fodur og Syne; frammgangande af þeim baadum.

Bevijsadu þad, ad Heilagur Ande frammgange af Fodurnum?

Christur seiger, þegar sa

Huggaainn kiemur, hvørn eg mun senda ydur af mijnum Fodur, Sannleikſens Ande, ſem af Fodurnum frammgeingur.

Beviſſadu þad, ad Heil. Ande frammgange af Synenum?

H. Ande kallaſt Ande Muns Chriſti, og Ande Vara Chriſti, og þegar Chriſtur gaf Poſtulum um H. Anda, blies hann a þa; þar fyrer er þad vijſt ad Heilagur Ande er af Chriſto framgangande.

Hvar fyrer kallaſt ſu þridia Perſona Guddomſins fierdeleslega Ande?

Fyrſt og fremſt af þvi, ad hun i outſkijranlegann maata, verdur blaſinn af Fodur og Syne. Þar næſt af þvi, hun er ein Andleg Vera.

J þridia maata af þvi, hun verkar

verkar andlegar Hræringar i Hiørtum Mannanna.

Hvar fyrer kallast Ande Guds Heilagur?

Fyrst, af þvi hann er verulega Heilagur.

Þar næst, þessvegna ad hann er Høfundur þess rietta Heilagleika, og giører alla Trwada heilaga.

Hvørier eru þeir hellstu Velgiørningar Heilags Anda, sem hann hefur veitt þier?

Hann hefur kallad mig ur Rijke Diøfulsins og i Rijke Christi.

Hvad meinar þu fyrer Rijke Diøfulsins?

Skadlega Synda Ydiu, i Reidennar Stande.

Er stand Mannsens margfallt? Ferfallt.

1. Fullkomlegleikans Stand / fyrer Falled.
2. Yfertrodslunnar og Neidenar Stand epter Falled.
3. Vidriettningarennar stand fyrer Trwna a JESUM Christum.
4. Dyrdarennar Stand epter þetta Lijf.

Hvada Rijke Christi er þad i hvört H. Ande hefur þig kallad?

Þad er fyrst Nadarrijked hans hier i Heime, og sidan Dyrdar-rijked annars Heims.

J hvoriu er Kollun H. Anda innefalen?

Hun er iñefalen i giædsku-rijku tilbode, og innvortis hræringu, til ad giora Jdran, og trwa a JESUM Christum.

Hva-

Hvada Medal brukar H. Ande til ad kalla Manneñ?

Gudspiallanna kienningu, edur Prædikun Evangelii.

Hvøriar eru fleire Velgiørder H. Anda, sem hañ hefur veitt þier og veiter?

Hann hefur Endurfædt mig.

Hann hefur upplyst mig med sijnum Astgiofum.

Hann helgar mig.

Hann vidhelldur mier i Trwnne.

Hann fyrergiefur mier daglega Syndernar.

Hann veiter mier Hugg-un og Þolennmæde i mot-lætenu.

Hann mun uppvekia mig af

af dauda, og giefa mier ev lijft Lijf.

Hvornen er talad um þetta i Trw-arjatningunne?

Helldur hefur Heil. Ande mig fyrer Gudspiallanna Kienning, kallad og upplyst med sijnum Aft-giøfum, helgad mig og vidhalld-ed i riettre Trw, ꝛc.

I hvøriu er Endurfædingen innefalen?

I Upplysingu Skilnin-ſens, og Giof Trwrennar.

Hvad gott hefur þu af Trwnne, sem H. Ande hefur þier giefed?

Med henni tek eg Christ-um til mijn, og hans Riett-læte.

Hvad meinar þu fyrer Christi Riettlæte?

Hans dyrmætu Forþien-uſtu,

ujtu, þad er, allt hvad hañ giorde og leid.

Til hvors villtu ødlaſt Chriſti Riettlæte?

Eg vil bera þad framm fyrer Drottenn i mijnu Hiarta, ſo ſem Betaling fyrer mijnar Synder, til ad ſtilla hans Reide. Jeg vil hafa þad og einnenn mier til Forſvars a mote aklǫgun Diofulſens, Logmalſens, og ſialfrar minnar Samvitſku.

Hvornen kann Chriſti Riettlæte ad verda þier til Forſvars?

Þvi allt hvad hann giorde og leid, þad giorde hann og leid minna vegna, hans Riettlæte er fullkomenn Betalingur fyrer allar mijnar Synder.

Verdur þu þa Riettlaatur fyrer Chriſti Riettlæte?

Ja.

I hvorin er þijn Riettlæting innefalen?

I Fyrergiefningu Synd-anna, og tileiknan Christi Riettlætis.

Kantu ad beviisa þad ut af Guds Orde, ad Christur heyre hier til med siinu Riettlæte?

O ja; þvi Postulenn vottar, ad Christur sie giordur oss af Gude til Viisdoms, Riettlætis, Helgunar og Endurlausnar. 1. Cor. 1, 30. Og sialfur Endurlausnaren seiger: So elskade GUD Heimenn, ad hañ gaf ut siñ Eingietenn Son, uppa þad, aller þeir sem a hann trwa, fortapest ecke, helldur hafe eiliist Liif. Joh. 3, 16.

Hvad

Hvad utheimtest af þier til þess, ad þu kunner ad verda Riettlaatur og Saaluholpenn?

Sonn Jdran og Trw a JEsum Christum.

Eru marger Partar Trwarennar?

Þrir.

Hvor er sa Fyrste?

Riett Þecking a Gude og hans Dasemdum.

Hvor er Annar?

Samsinningen, ad hallda þad allt satt ad vera, sem Gud kienner oss i sijnu Orde.

Hvor er sa Þridie?

Sialft Trwnadartrausted til Guds, um Fyrergiefningu Syndanna, vegna Christi Forþienustu.

Eru þeir aller riettrwader, sem jata soddan Trw med munnenum?

Nei: Þvi þar giefast marger Hræsnarar, sem nalægast GUD med

med Vørunum, enn þeirra Hiarta, er þar langt fra. Esai. 29, 13.

Hvornen kann eg þa ad vita, hvort einn er riettrwadur?

Sa sem jatar þa riettu Trw med munnenum, og lifer epter Guds Orda Reglu, hann er ad mijnum Dome riettrwadur, þvi vondt trie kann ecke ad bera godann Avoxt. Matth. 7, 18.

Hvad giorer H. Ande þegar hann upplyser mannenn?

Hann fræder hann i saluhialplegre Þeckingu GUds Orda, og pryder med sijnum afgiofum.

Hvoriar eru þær hellstu Afgiafer H. Anda?

Þad er Trwen og hennar avexter, so sem er Kiærleike, Hogværd, Lijtelæte, Þolenmæde, Værrækne, Miskunseme, og adrar þvilijkar Dygder og dader.

Hvad meinast fyrer Helgilsi H. Anda?

(Allar Naadar Velgiorder H. Anda

Anda kallast ad sønu Helgun, enn)
Fyrer hana meinast sierdeil=
islega andleg Endurnyung
mannsens.

Jhvoriu er þijn Endunyung
innefalen?

Hun er fyrst iñefalen i dag=
legre deydingu þess Gamla
Mannsens.

Þar nærst i lijfgun þess
Nya Mannsens.

Hvad er þad ad deyda kann gam=
la Mannenn?

Þad er ad aptra sier sialfum
daglega, i þvi ad hura tala og
giora þad sem illt er.

Hvad er ad lijfga þann nya
Mannen?

Þad er ad leggia allt Kapp a,
ad vara og kroast ætijd meir og
meir i øllum Dygdum og dadum
allt til æfeloka.

Þetta

Þetta eru Verk eins Trwads manns hvornen tileinkast þau þa H. Anda?

Heilagur Ande er Høfundur ad þessum verckum og hialpar mannenum og so til ad framm-kvæma þau.

Nær byriade H. Ande fyrst ad audsyna þier sijna Velgiorninga?

J Skijrnenne.

Helldur hann so gaglega afram i þvi ad hialpa þier?

O Ja; þviad fyrer Orded / og Kvølldmaltijd JEsu Christi / nærer hand andlegt Lijf minnar Salar; og so opt sem eg fell i daudlegar Synder / kallar hann mig miskunsamlega avturtil Nad-arennar / og giefur mier sann idrande Hiarta: Hialpar mier so til ad umfadma Christi Riett-læte med Trwnne / og ad lijfa þad epter i Endurnyungu Lijf-daganna.

Hvor-

Hvornen ferdu ad umfadma Christi Riettlæte?

Jeg trwe þvi, ad Christur hafe fyrer mig lided, og reikna alla hans Forþienistu mijna, treyste so Gude efunarlaust til þess, ad hann af Naad sinne, giefe mier þad allt kvitt, vegna hennar, sem eg hefe honum a moteþroted, og ad hann giøre mig einnen niotande allra þeirra Giæda, sem Christur hefur mier med sinne Pijnu og Dauda utvegad.

Hvad er þad sem Menn kalla Fijvilia?

Þad er Kroptugt Sialfræde, ad giøra eitt helldureun annad: Item ad giøra, og giøre ecke, þad sem Hugskoted tilvijsar, og er i Mannsens vallde.

Hvar a soddan Frijvilie Mannsens heima?

Hann a fyrst heima i Natturlegum Efnum, so sem ad vaka og

og sofa, sitia og standa, eta og drecka.

Þar nærst, i Veralldlegum utriettingum og Husstiornar umstyslan; so sem, ad kaupa og selia, hefia Strijd og hallda Doma; lifa i Einlijfe, og innganga Hionaband.

J þridia maata, a hann heima i morgum Sidferdis haattum; so sem, ad lifa stickanlega, vera goodvikenn vid Naungann, meida hann ecke; og þar þvert a moote, ad liuga og stela, fremia Saurlifnad, og þvinmlijkt.

J Fiorda maata, a Frijvilienn heima i ytre Heilagleikans athofnum, so sem, ad sækia Messu, vera vid Tijder, heyra, lesa, og ihuga GUDS Ord af eigenlegre Fysn og Nattwrunnar Innblæstre.

Mun-

Mun þad og so i vallde og Frijvilia þess sem er vantrwadur, ad snua sier til Drottens; giöra sanna Jdran, trwa a JEsum Christum; akalla Gud i Anda og Sannleika; forakta þessa Heims Daglæte; og stunda epter eilijfu Liife?

O nei: Þvi vier erum ecke hæfeleger af oss sialfum nockud gott ad þeinkia, so sem af oss sialfum til, helldur hvad vier megnum, þad er af Gude; 2 Cor. 3, v. 5. Gud er sa sem verkar i oss bæde Viliann og Mattenn, Phil. 2, 13.

Er þvi eins hattad um vanmaatt Frijvilians hia trwudum; og vantrwudum i andlegum Efnum?

Nei; Þvi Frijviliann er langtum meire hia trwudum en vantrwudum, so ad trwadur madur hefur Sialfræde og Krapta, jafnvel i andlegum efnum, framm yfer þann vantrwada, ad æfa sig i

Gudræknenne, enn soddan krap ta til hins goda, hefur hann ei af Nattwrunne, helldur af Naad-enne.

Um hvad ertu skylldugur Heil. Anda fyrer hans Astgiafer og Velgiorninga?

Umm Elsku, Hlydne og Packlæte.

Hvad er Christeleg Kirkia?

Hun er Sofnudur Guds Barna i þessum Heime, sem hallda vid hreinann lærdom Evangelii, og brwka Sacramenten riettelega.

Hvornen kann Christeleg Kirkia ad kallast Heilog, þar aller Menn eru Synduger i þessu Lijfe?

Heilog kallast hun þess vegna, ad þeir Gudhræddu, sem i henne lifa, eru iklædder Christi Heilag-leika Riettlæte fyrer Trwna, og syna a sier gott og skickanlegt Framferde.

Hvar

Hvar fyrer kallast Christeleg Kirkia almenneleg?

Þviad vor Herra hefur bodeð, ad Evangelium skyllde predikast almennilega fyrer ollum Mønnum; og hanns Christne er og so utbreidd um allan Heimenn.

Hvørnen sundurdeilest Christeleg Kirkia?

Fyrst, er aunnur Stridande hier a Jordunne, aunnur Sigre hrosande a Himnum.

Þar nærst, er aunnur Syneleg i þessum Heime, aunnur Osyneleg.

Vid hvørn helldur su Bardaga, sem strijder hier a Jordunne?

Vid Diøfulenn, Hollded, og Heimenn.

Hvad meinar þu fyrer þa Synelegu Christi Kirckiu?

Sambland af illum mønnum og godum, sem jata sømu Trw,

og brwka somu Sacramenta, ept-
er Guds Orda hliodan.

Hvad meinar þu fyrer þa Osynelegu
Guds Christne hier i Heime?

Alla Riettrwada, ednr Sam-
neyte Heilagra, hvörra innvortis
Hiartalag, eingeñ sier, utan Gud
alleina, þvi hann þecker sijna.
2. Tim. 2. v. 19.

Hvar fyrer kallast Christeleg Kirkia
Samneite Heilagra?

Þessvegna, ad lijka so sem þar
er stodug Samteinging og Ein-
ing a mille allra Lijkamans Li-
ma, so eru og aller Riettrwader
eitt i Christo, þo þeir sieu langt
hvor fra ødrum: Þeir hafa eina
Trw, eina Skyrn, og einn GUD:
Þeir bidia hvorier fyrer ødrum,
og hafa hvor med ødrum Ept-
erlangan til eilijfs Lijfs.

Hvor eru þau riettu Audkienningar
Teikn Christelegrar Kirkiu?

1. Hrein og klar Predikun
Guds Orda.

2. Sa-

2. Sacramentanna rietteleg Handtiering.

Hvor er Hofud Christelegrar Kirkiu?

Jesus Christus er Hofud Safnadarens, enn aller Riettrwader eru Limerner.

Hvert er þad Medal, sem H. Ande hellst brwkar, til ad hughreysta Gllds Born, sem vita sig hafa stigt Gud med sijnum Afbrotum?

Fyrergiefning Syndanna.

Trwer þu ad Gud fyrergiefe þier þijnar Synder?

Ja, þvi trwe eg, ad so opt sem eg giore Jdran, og bid Gud audmiukleg ad fyrergiefa mier mijnar Synder, vegna Forþienustunnar JEsu Christi, þa fyrergiefur hann mier þær.

Þarftu opt ad bidia | GUD um̄ Fyrergiefning þinna Synda?

O Ja, daglega, og opt a hvorium deige, þviad eg syndga oaflatanlega bæde hid innra og ytra.

Bevijsadu þad af Orde Drottens, ad Gud vilie fyrergiefa þier allar þijnar Synder?

Postulenn seiger: þessum Christo bera aller Spaamenn Vitne, ad fyrer hans Nafn fae þeir aller Syndanna Fyrergiefning, sem a hann trwa. Act. 10, 43.

Fa þeir veiktrwudu einnen Fyrergiefning Syndanna hia Gude, vegna Christi?

O ja: Þviad GUD vill ei

ei sundurbriota hann mar-
da Reirleggenn, og ei ut-
slokva hann riukanda Hor-
kveikenn. Matth. 12, 20.

Hvad utheimtest af Mannenum
til þess, ad hann fae Fyrer-
giefning Syndanna
hia Gude?

Sonn Jdran, og elsku-
fullt trwnadar Traust til
hans, ad hann vilie Synd-
ernar fyrergiefa vegna For-
þienustu sijns Sonar.

Hvornen er þad mogulegt, ad GUD
virde so mikels Trwna, ad hann
vegna hennar fyrergiefe Mañ-
enum Syndernar?

Trwen i sialfre sier, er eige
þess verdug, þvi hun er opt veik
og lasinn, sem einn marenn Reir,
helldur þad, sem hun umfadm-
ar, sem er Christur med allre sin-

ne Forþienustu. Af þvi ad Trwen er so sem Medal edur Hond / sem tekur til sijn þa dyrmætu GUds Olmusu Christum / þar fyrer tileinkast henne sa kraptur / sem Riettlæte vors Lausnara hefur i sier.

Hvad knyr þa GUD til þess ad fyrergiefa Syndernar?

Hans sialfs Miskunsemie / og JEsu Christi Forþienusta og Fyrerbon.

Hvad þarf ad bidia GUD so þralega um Fyrergiefning Syndanna / er þad ecke nog ad giora þad seinast under þad Madur deyr / og fa so kvittun uppa allt i einu?

Sa er Manna heimskastur / sem slær þvi a frest / ad bidia umm Fyrergiefning sinna Synda / þvi so leinge er GUd honum reidur / og Oluckan hangande yfer hans Hofde; þar med veit eing-

eingen, a hverre Stundu Daudenn kann ad svipta honum i burtu, og ef hann deyr okvittur vid GUd, umm Syndernar, þa er hans Saala strax i Kvolunum, hvadan øngrar Edurlausnar er von.

Hvad er Daudenn?

Daudenn er adskilnadur Saalar og Lijkama, sem skiedur vegna Syndanna, þvi verdlaun Syndarennar er Dauden. Rom. 9.

Hvad verdur af Lijkamanum, þegar madurenn deyr?

Hann hnygur til Jardarennar, af hvorre hann var i fyrstunne Skapadur.

Hvad verdur af Saalunne?

Saaler þeirra Gudhræddu verda færdar af Einglum GUds i eilijfa Sælu, enn

enn Saaler ogudlegra fara til Helvijtes.

Hvørnen mun fara um þinn Lijkama i Jordunne?

Hann mun rotna, og verda ad dupte.

Verdur hann þeirre Forrotnan leinge underorpen?

Allt til Domadags.

Hvad mun þa skie?

Þa mun minn Endurlausnare uppvekia minn Lijkama af Grøfenne og samteingia hønum aptur Saalena.

Bevijsadu þad af Guds Orde, ad bæde þu og aller Menn adrer, mune upprijsa a sijdasta Deige?

Sialfur Christur seiger; Su stund mun koma, ad aller

aller þeir sem i Grofunum liggia, munu heira Raust Mannsens Sonar, og munu þeir sem gott hafa giort framganga til Lijfsens Upprisu, og þeir sem illt hafa giort, til Domsens Upprisu. Joh. 5, 28. 29.

Færdu i Upprisunne aptur þann sama Lijkama, sem þu hefur hier haft?

Ja.

Verdur hann þa eins a sig komenn, og hann er nu?

Nei; Hann verdur forklarudur eins og Lijkame mijns Endurlausnara JEsu Christi, Phil. 3, 21.

Munu þeir og einnenn fa sömu Lijkame aptur i Upprisunne, sem hier hafa vered brender til Osku, eda uppetner af Villu-Dyrum, Fugium og Fiskum Siafarens?

Ja, þvi þeir verda ad dupte

umſijder, eins og hiner, ſem i Jordunne hafa rotnad, þarfyrer er Gude eins hægt ad giefa þeim aptur ſomu Lijkame. Job. 19, 26. 27. Apoc. 20, 13.

I hvøriu mun farſælld eilijfs Lijfs verda innefalen?

Fyrſt, mun hún verda innefalen i únunarſamlegre Sion GUDS um̄ alla eilijfd.

Þar næſt, i þvi, ad ſia ad niota ſynilegrar og hinnar allra Sætuſtu Nalægdar JEſu Chriſti.

I þridia maata, mun hún verda innefalen i liſtelegúſtu umgeingne med Guds Eingl- um og Utvølldum Mønnum umm alla eilijfd.

I fiorda maata, i Dyrd- ar-

arſamlegum gaſum og giæd-
um Saalar og Lijkama.

Hvorium gaſum og giæðum mun þa
Saalen prydd verda?

Hun mun verda fullkomen,
bædi ad Skilningnum, i þvi ad
þeckia Gud, ſo og einnen Vilian-
um, i þvi ad elſka Gud.

Hvornen mun þinn forklaarade Lijk-
ame verda á ſig komenn i Ei-
liiſu Lijfe?

Hann mun verda andlegur,
odaudlegur, og liomandi.

Kunna Menn ad fa nockurn Smeck af
Farſælld Eilijf Lijfs i þeſſu Lijfe?

Ja.

Hvornen ſkiedur þad?

Þegar vier þeckium GUD af
hans Orde, og endurnæruſtum af
hans Miſkunſemi i Chriſto JE-
ſu, og formerckium ſo Hugſvol-
un H. Anda i allſkins Motlæti.

Ertu so fullkommenn i Trwnne um allt þetta, sem þu villder, og þu att ad vera?

O Nei: Langt fiærre.

Hvad villtu þa tilgiöra, so þijn Tru eflest, og þu fullkomnare verder?

Eg vil bidia GUD þar um o' aflatanlega.

Hvort er þad besta Bænarform, sem þu villt þar til brwka?

FADER VOR, ꝛc.

Drottenleg Bæn.

Fader vor, þu sem ert a Himnum.

Þad er:

Gud vill hier med tilleida oss og locka, ad vier trwa skulum, ad hañ sie vor riettelegur Fader, og vier hans sann-

sannarleg Born, so ad vier þesshelldur med fullu Trwnadar-trauste meigum hann bidia, so sem þa good Born bidia þeirra elskulegann Fodur.

Fyrsta Bæn.

Helgest þitt Nafn.

Þad er:

Guds Nafn er sannarlega i sialfu sier heilagt, enn vier bidium i þessare Bæn, ad þad skule einnen helgast hier med oss.

Hvornen skedur þad?

Nær Guds Ord kiennast riettelega og hreinlega, og vier epter þeim lifum heilaglega, so sem Guds Bornum hæfer;

hæfer; þar til hialpe oss vor elskulege Fader a Himnum; en hvor sem odruvijs kienner edur lifer, eñ Guds Ord bydur, sa vanhelgar Guds Nafn a medal vor; þar fra vardveite oss vor elskulege himneske Fader.

Aunnur Bæn.

Tilkome þitt Rijke.

Þad er:

GUds Rijke kiemur ad sonnu an vorrar Bænar, af sialfu sier til, eñ vier bidium i þessare Bæn, ad þad einnenn kome til vor.

Hvornen skeďur þad?

Nær vor himneskur Fader giefur oss sinn Heilaga Anda,

da, so sem oss veiter þa Raad, ad vier trwum hans Heilaga Orde, lifum heilaglega, heir stundleaga, enn annars Heims eilijflega.

Þridia Bæn.

Verde þinn Vilie so a Jordu, sem a Himne.

Þad er:

Guds godur og naadugur Vilie verdur, þo vier bidium þess ecke, enn vier bidium i þessare Bæn, ad hans Vilie verde a medal vör.

Hvörnen skedur þad?

Nær Gud onyter og hindrar oll ill Raad og Vilia, sem þvi vällda, ad Guds Nafn-

Nafn vanhelgast, og hans Rijke naer ei til vor ad koma, so sem er Diofulenn, Heimurenn, og vor holldlegur Vilie, helldur stirker hann oss og stoduga giorer i sijnum Ordum og i Trwnne, allt til vorra Æfeloka; þetta er hans miskunsamur og godur Vilie.

Fiorda Bæn.

Gief oss i Dag vort daglegt Braud.

Þad er:

Gud giefur ad sonnu daglegt Braud, jafnvel vondum monnum, þo vier bidium þesse ecke, enn vier bidium i þessare Bæn, ad hann late oss vort daglegt Braud vid-

vidurkenna, og med þack-
læte til vor medtaka.

Hvad kallast daglegt Braud?

Þad er, þad sem naud-
synlegt er til þessarar Lijfs-
biargar: Sem er, Matur
og Dryckur, Klæde og Skiæ-
de, Hws og Heimile, Tod-
ur og Eingiar, Kvikfienad-
ur Gots og Peningar, good
Eigen-kvinna, hlijden Born,
diggt Þionustufolk, trwer
og fromer Yfermenn, hag-
stæd Vedurátta, Fridur,
Heilbrigde, Sidseme, Heid-
ur, gooder Viner, trwfaster
Naawngar, og annad þessu
lijkt.

Fim-

Fimta Bæn.

Og fyrergef oss vorar Skulder, so sem vier fyrergefum vorum Skuldunautum.

Had er:

Vier bidium i þessare Bæn, ad Fader vor Himneskur, vilie ei alijta vorar Synder, so hañ fyrer þeirra Skuld, vilie ei veita oss vora Bæn, þviad, vier erum allra þeirra Hluta omakleger, sem vier umbidium, hofum og eige helldur þad forskulldad, helldur, ad hann villde oss þad allt fyrergefa, fyrer sitt na eigennlega Naad, þvi daglega syndgum vier, og forþienum eckert annad enn Strass;

Straff; so vilium vier og eiñ-
en þar imot fyrergiefa af
Hiarta, þeim sem oss a mote
briota, eñ giora þeim gott,
sem vid oss misgiora.

Siötta Bæn.

Eige leid þu oss i Freistne.

Þad er:

GUD freistar ad sönnu
einkis Manns enn vier bid-
ium i þessare Bæn, ad Gud
vilie vernda oss og vardvei-
ta, fyrer Andskotans, Holld-
sens og Heimsins Vielum,
so vier hropum ej fyrer þeir-
ra Tilteiging i Vantrw og
Orvænting, edur adrar stor-
Synder og Löstu, og þo
vier freistunst af ollu þessu,
þa

þa late hann oss umsijder meiga yfervinna og Sigrenum hallda.

Siounda Bæn.

Helldur frelsa oss fra Illu.

Þad er.

Hier bidium vier alls ieinu i þessare Bæn, ad Fader vor Himneskur frelse oss fra ollu illu til Lijfs og Saalar, og ad sijdustu þa vor dauda-stund er komen, giefe hann oss goodann Afgang, og miskunsamlega take hann oss af þessum Eymdar-dal, til sijn i Himnarijke.

Amen. Hvad er þad?

Þad er, ad eg skal vera full-viss uppa þad, ad þessar vor-

vorar Bæner, sieu vorum himneska Fodur þacknæmelegar, og af honum heirdar, þvi hann hefur sialfur skipad oss, ad vier skylldum med þessum hætte bidia, og hefur lofad ad hann villde oss bænheira. Amen, Amen. Þad er: Ja, Sannarlega, þad skal so vera.

Hvar fyrer kallast FADER VOR, Drottenleg Bæn?

Þviad Sialfur Drottenn vor JEsus Christur, hefur hana samsett.

Er FADER VOR merkelegre Bæn enn adrar Bæner?

Vijst er hun merckelegre, þar fyrer skyldu Menn hafa hana yfer sem optast med Hiartanlegre

An-

Andackt, og enda med henne all tijd sijnar Bænagiørder.

Enn meiga Menn þa ecke og so bidia GUd med ødrum Bænar-Ordum, enn þeim sem standa i FADER VOR?

Sannarlega meiga þeir þad, nær þau eru somu Meiningar, og epter hennar Forme logud, þvi þad hefur so vered venia i Christelegre Kirkiu alla Daga.

Hvad er þad, sem oss ma hellst afysa til þess, ad bidia GUd?

Fyrst er þad, ad Gud hefur oss þad allvijda boded. Ps. 50. v. 15.

Þar nærst, erum vier, Heilmergum Eymdum underorpner, og þurfum þvi so margs vid, bæde i andlegann og lijkamlegann maata.

J þridia maata, meigum vier vita þad fyrer vijst, ad Gud bænheirer oss, epter sijnu Loforde, ef vier

vier bidium hann riettelega Ps. 145. v. 18. 19.

I Fiorda maata, er þad efne til hinnar mestu ogiæfu, bæde i andlegum, og lijkamlegum sokum ad forsoma Bænena.

I Fimta maata, hofum vier dæmi sialfs Christi, og allra Heilagra ad þeir hafa iduglega beded.

I Siotta maata, færer Bænen med sier outseiganlegar Nytsemder.

Framteldu mier nockrar þær hellstu Nytsemder Bænarenar?

Sa sem bidur Gud iduglega.

Hann andsyner Gudi þa þægelegustu Dyrkun og Þionustu.

Hann odlast rijkuglega Ibud H. Anda.

H Hann

Hann fryast fra hollðlegu Andvaraleise, og margskins Synda Olucku.
Hann kiemst i meire Skilning um GUDS Vilia, og heimuglegann Vijsdom.
Hann eflist i Trwnne, Kiærleikanum, Þolinmædenne, Audmyktenne, og ollum godum Dygdum.
Hann ødlast Sigur i ollum Freistingum, sem Dioflullenn, Hollded og Heimurenn plaagar hann med.
Hann verdur Gudi, og GUD honum innlijfadur, hvarfyrer og einnen, ad Drottenn bænheirer hann giarnan, so sem sinn handgeingenn Vin.

Kaintu

Kantu ad' giefa Bænenne nockra Erutitla, sem syne hennar Gagnsemder?

Ja.

Bænen er Samtal vid Gud.
Likell ad Himnarijke.
Openberan Gudlegra Leindar-Doma.
Himneskt Inndæle.
Dygdanna Fosturmooder.
Yfervinning Lastanna.
Læckning Saalarennar.
Hialp i Vanmattenum.
Sæde Blessunarennar.
Alldenngardur Farsælldarennar.
Aukning Trwreunar.
Stod Vonarennar.
Kiærleikans Mooder.
Braut Riettlætesens.
Stirking Skijrlijfesens.
Pryde Heilagleikans.
Upptendran Gudrækuennar.
Lios Vitskunnar.
Hressing Giedsmunanna.

H2 Fognud-

Føgnudur Hiartans.
Fridarens Grundvallan.
Lijtelæteſens Meleſnwra.
Næring Þolenmnædennar.
Utrijming Diøfulſens.
Huggun hrelldra.
Kiæte Riettlaatra.
Hiaſtod Nidurþriktra.
Hugſvølun Naudſtaddra.
Hvyld Þreittra.
Skart Samvitſkunnar.
Sætleg Daudans linun.
Forſmeckur þeſſ eilijfa Lijfſens.

Er Bænen margfolld?

Ferfolld. Umbeidne: Afbeidne: Fyrerbeidne: Og Þackargiørd. 1. Tim. 2. v. 1.

Hvørn eiga menn ad bidia?

Gud Fødur, Guds Son JEſum Chriſtum, og Gud H. Anda.

Um

Um̃ hvad eiga menn ad bidia?

Þeir eiga epter GUDS Orde, og Dæmum heilagra, ad bidia GUD um̃ alla Naudsynlega hluti Andlega og Lijkamlega.

Eiga menn med sama hætte ad bidia um andlega og lijkamlega hlute?

Nei: Helldur eiga þeir ad bidia umm andlega, an Forords, enn um̃ lijkamlega med Fororde, ef þad sie Gude til Dyrdar, og þeim sialfum til Gooda.

Um̃ hvad skal madur bidia Gud optast og allra hellst?

Um̃ H. Anda, ad hann styre honum og stiorne, og efle til alls Goods.

Þar nærst, um̃ Fyrergiefning Syndanna og Aukning allra Dygda og Mannkosta.

Fyrer hvorium eiga menn ad bidia?

Fyrer ollum monnum Vinum og Ovinum, enn þo sierdeilis Kongenum og odru Yfervallde, Item Bornum og Forelldrum, og þeim sem eru Naudstadder.

Fyrer hvad attu sierdeilis Gude ad þacka?

Fyrer þad, ad Faderenn hefur giefed sin̄ Son i Daudann, fyrer mig; Sonurenn hefur lided þærstærstu Kvaler, og lated Lijfed minna vegna; H. Anda hefur giefed mier, ad þeckia og þacka þessa

þessa storu Guds Velgiorninga, og færer mier þa i nyt fyrer Orded og Sacramentenn.

Hvad opt attu ad bidia Gud?

A øllum þeim stundum, sem møgulegt er, enn þo sierdeilis Kvølld og Morgna, Item fyrer og epter Maaltijd.

J hvorium stødum eiga men hellst ad bidia GUD?

J sijnum Hvilurumum, i Kirkiunne, og hvar sem þeir eru staddir, skulu þeir andvarpa til Drottens. NB.

Þa bænheirer Gud hellst, þegar madur midt i sijnum Embættes Utriettingum, andvarpar til hans þralega Nott og Dag, um þad sem hann vill fa.

Hvornen a Madur ad skicka sier med sijnar Bæner, so ad hañ verde bænheirdur?

 Fyrst,

Fyrst, skal hann giora Jdran, fyrer siinar Synder, og skilia sig vid þær.

Þar nærst, skal hañ bidia GUD, audmiuklega; andaktuglega og stadfastlega.

J Þridia maata, i Nafni JEsu Christi.

J Fiorda maata, a hann ad hafa efunarlaust Trwnadartraust til Guds um̄ Bænheirsluna.

J Fimta maata, skal hann vera þolenmodur, og giefa sig aulldungis fangenn under GUds Vilia, hvørnen sem hann vill med hann fara.

So formercke eg Barn mitt, ad þu helldur miked af Þolenmædenne?

Ja ad vysu, þviad hun hefgar þann sem bidur i Guds Auglite, og flijter Bænheirslunne.

Hvørnen kiemur þad til?

Þvi þegar einn Christenn madur

ur umber vel kroſſenn, andvarp-
ar þralega, an motþroa i gied-
enu, þa kiemur þad af Aſt og
Undergiefne vid Gud; hvad þeg-
ar ſa allra hædſte finnur og for-
mercker, hræreſt hañ af enn ſtær-
re Elſku, Miedaumkan og Fus-
leika til ad bænheira, Hans
Hiarta breſtur þa i ſundur af
Elſkunne, ſo hann hlytur þeim
ſama Manne miſkunſamur ad ve-
ra, Jer. 31. v. 20.

GUd hefur ſynt oſſ nockra Af-
malan ſinna Giedsmuna a For-
elldrunum: Þad Barned ſem
umber Þolennmodlega Agann,
og ſtrijſt ecke, nær þad verdur
tiltad, þad innvinnur ſier hia
Fodur og Modur meire elſku, og
fær helldur ſijna Bæn enn hitt,
ſem tijdum moglar og ſyner a ſie
er reideſvip.

Hvad er þad ad bidia i JEsu Nafne?

Þad er ad bidia Gud, ad lata sig niota JEsu Christi Forþienustu og Fyrerboonar, og bænheira sig vegna hennar.

Mattu bidia Gud um̃ allt hvad þu sær løngun til?

Nei: Þvi þad geingur so til fyrer mier i þessu haleita Vercke, sem Bornunum i lijkamlegum efnum ad þau breka opt um þad, sem þeim er jafnvel til skada, og stiggia þarmed sijna Foreldra; so vill Holld og Blod giarnan hafa sinn Vilia, sem er opt skadlegur og Gude a mote, Gal. 5. v. 17.

Þar fyrer eiga Menn ad bidia um̃ þad, sem Guds Menn hafa beded, og þeir kunna af Guds Orde ad alijkta, ad ecke er amote hans Dyrd og þeirra Velferd.

Hvørn-

Hvernen hliodar Drottennleg
Bæn?

Fader vor, þu sem ert a Himnum, ꝛc.

Hvornen sundurskiptist hun?

I Þria Parta. Nefnelega, Inngangen, Sio Bænernar, og Niðurlæged.

Hvad innehelldur Drottenleg Bæn?

Hun innehelldur alla þa hluti, um hvoria vier eigum GUD ad bidia.

Hvad merkist fyrer Fødur, þegar eg seige FADER VOR?

Ell Heilog Guddomsens Þrenning.

Hvad a ad skiliast fyrer Himenenn, a hverium þesse vor Fader er?

Oendanleg Hatign, Dyrd,

Almætte, Alviska og all-
stadar Nalægd GUds, so
sem eg segdi. Fader vor,
þu sem ert Almattugar, Al-
vitur og Allstadar Nalægur.

Er Gud allstadar?

Ja.

Hvar fyrer seigest þu, ad Gud sie helldur
a Himne enn a Jordu?

Fyrst, af þvi, ad H. Ritning
kallar Guds Bwstad almennelega
Himin.

Þar næst, þviad Þecking
Guds Hatignar og Veru er mei-
re hia Einglunum og Utvoldum
Saalum a Himnum, eñ hia Trw-
udum hier a Jordunne.

J Þridia maata, af þvi hann
hefur af Himnum mest orenn-
berad Dyrd sinnar Nalægdar.

J Fiorda maata, so vier inn-
birlum oss ecke neitt um GUD,
þad

þad sem er audvirdelegt Jard-legt edur holldlegt, helldur allt Himneſkt og Guddomlegt.

J Fimta maata, so eſſ komi i hug ad vort rietta Heimile sie a Himnum; og hofum þvi þeſſ helldur vora Hiartans Girnd og Þancka til þeſſ, sem er andlegt og Himneſkt.

A hvad miñer oſſ þetta Nafn FADER?

Þad minner oſſ a Elſku gied Guds til vor, og eikur vort Hiartans Traust til hans, ad hann vilie bæn-heira oſſ, sem aſtkiær Fader ſijn Born.

Hvi segium vier FADER VOR, enn ecke Fader minn?

Þetta Ord VOR, a ad minna oſſ a þad, ad vier erum aller Brædur og Syſtur i Christo, og

 eigum

eigum þar fyrer Hiartanlega ad elskast, og hver ødrum Goods ad unna.

Hvar fyrer kallast allar Personur Guddomsens Fader?

Fyrst, vegna þeirrar Fødurlegrar Elskn, sem allar Personurnar hafa jafnt a oss.

Þar nærst, vegna þeirra Fødurlegra Velgiorninga, sem allar hafa einnen jafnt veitt oss, so sem er Skøpunen, Forsorgunen, Endurfædingen, Arfleidslan, og adrer fleire.

X Um hvad er beded i FADER VOR?

Alla Andlega og Lijkamlega Hlute, sem ecki ma an vera.

Hvad margslags eru þeir Andlegu Hluterner, sem um er beded i Fader Vor?

Tvennslags.

Sumer ahræra Guds Dyrd: Sumir vora Saalarvelferd.

J hvorium Bœnum er beded um þa, sem a ayrœra Guds Dyrd?

J þremur þeim Fyrstu.

Enn um þa sem ayrœra vora Saalar Velferd?

J Fimtu, Siottu og Siøundu.

Enn hvar er beded um Lijkamlegar Nandsyniar?

J Fiordu Bœn.

Lestu Fyrstu Bœn i Fader Vor?

Helgest þitt Nafn?

Hvad meinast hier fyrer GUds Nafn?

GUd sialfur, hans Dyrd, Eigenlegleikar, Verck og Velgiørningar.

Hvad er þad ad helga GUds Nafn?

Þad er ad lofa og vegsama GUd ut af hans Eigenlegleikum, Verkum og Velgørningum.

Er

Er GUds Nafn ecke heilagt?

Vijst er þad i sialfu sier heilagt.

Um hvad bidium vier þa i þessare Bæn?

Ad þad mætte og einnen helgast vor a medal.

Hvornen helgast GUds Nafn vor a medal?

Þegar GUds Ord kiennest riettelega, og vier epter þvi lifum Heilaglega, so sem GudsBornum ber og hæfer.

Enn med hvorin mote vanhelgast Guds Nafn?

Med rangre Ordsens Kienningu, og ogudlegum Lifnade.

Framseigdu Adra Bæn i Fader vor?

Tilkome þitt Ryke.

Hvada

Hvada GUds Ryke er þad, sem vier bidium hier ad kome til vor?

Hans Maktarryke, Nadarryke og Dyrdarryke.

Kiemur ecke Guds Ryke af sialfu sier til?

Ad vysu giorer þad so.

Hvør er þa Meiningen, þegar vier bidium ad þad kome til vor?

Vier vilium ad þad aukest og blomgest altijd meir og meir vor a medal.

Hvørnen kiemur GUDS Maktarryke til vor i þann maata?

Þegar GUD hialpar volldugliga sijnum Børnum i Neidenne, og niðurþricker þeirra Ovinum.

Hvørnen kiemur Guds Nadarryke til vor?

Þegar Nadarverckaner H. Anda

da i oss, og a medal vor, fa luckulegann Framgang.

Hvad meinar þu fyrer þær Naadarverckaner H. Anda?

Manñsens Umvendan, Upplysing, Helgun og annad fleira, sem adur er uppkaled i þridiu Greinenne.

Hvornen kienur Guds Dyrdar ryke til vor?

Þegar vier ad syduste ødlustum eilijst Liif, hvar Gud verdur allt i ollum.

Lestu mier Þridiu Bæn.

Verde þinn Vilie, so a Jordu sem a Himne.

Hvada Vilie Guds er þad, sem vier bidium hier ad skie skule?

(Ecke er þad hans Almættes Vilie, hvorium eingenn kann ad mootstanda, helldur) hans Naadar Vilie.

Hver

Hver er Guds Naadar Vilie?

Ad þad skule allt framkvæmast af oss og i oss, sem hañ hefur boded i sijnu Orde.

Hvad er þad sierdeilis?

Dagleg Jdran fyrer Synd-ernar: Elskufullt Traust til Guds um Syndanna Fyrergiefning: Og siifelld Kostgiæfne ad giora þad Gooda, og fordast þad Vonda; med Þolennmæde i Krosse og Motgange.

Hvad er þad ad lyda Þolennmodlega?

Þad er ecke ad vera so sem Stockur eda Steirn, og giefa sig ad aungre Kvøl eda Piinu; Helldur ad vera med godu Giede under Krossenum, knurra ecke, nie murra a moote Gude, efa ecke hans

hans Fodurlega Giæſku, hvad ſem a geingur; Leita aungra Naada eda Læckninga, ſem GUDS Vilia eru a moote, helldur bidia hann oaflatanlega um̃ Stirk i Neidenne, og trwa fyrer viiſt, ad han̄ mune giora goodan Enda a henne.

Hvad hindrar GUds Nadar Vilia, ſo ad hann ſkiedur ecke altijd?

Dioſullenn, Heimurenn, og vort Holld og Blood.

Hvad meinaſt fyrer Heimenn?

Ecke einaſta Ogudleger menn i Heimenum, ſem tæla oſſ med ſijnum vondum Epterdæmum til hins illa, helldur og einnen Nykdomur, Metord og Velliſtingar.

Hvad meinaſt fyrer Holld og Blood?

Fordiorfud Nattwra Mannſens, ſem alltijd er hneigd til hins Vonda.

Hvor

Hvøer er þa Meiningen, þegar vier bidium ad GUDs Vilie verde?

Fyrst þesse; ad hann sialfur virdest, ad deimpa Dioſulenn, Hollded og Heimenn, (sem vallda þvi, ad GUDs Nafn vanhelgast, og hans Ryke naaer ei til vor ad koma). Þar nærst; ad hañ vilie styrkia oss i Trwnne og goodu Framferde allt til Æfeloka.

Hvarfyrer seigum vier: So a Jørdu sem a Himne?

So ad oss kome þess helldur i Hug, hvad Heilager GUDS Englar sieu a Himnum, og hønum i øllu hlijduger; uppa þad vier berum oss ad breita epter þeim.

Hvørnen hliodar Forda Bæn?

Gief oss i Dag vort daglegt Braud.

Hvad meinast hier fyrer daglegt Braud?

Allt

Allt þad sem naudsynlegt er til þessa Lijfs upphelldis, so sem er Matur og Drickur, 2c.

Bidium vier ecke um annad enn Lijkamans Upphellde i Fiordu Bæn?

Vier bidium GUD og so um sijna Hialp, til ad þeckia þad og þacka, ad hann veiter oss daglegt Braud, og allt gott bæde fyrer Saal og Lijf.

Er ad so skadlegt, ad þacka ecke Gude fyrer daglegt Braud?

Ja, þviad GUD plagar ad straffa þa Oþacklatu, og svipta sinum Gafum: Os. 2. v. 8.

Hvad merkir þetta Ord J DAG?

Þad minner oss á vort skamvinna Lijf, so vier laatum oss nægia med þær GUds Gaafur, sem eru fyrer hendenne.

Þad varar oss eirnen vid Bwksorg og Heidinglegum mauradrætte.

Hvad

Hvad mercker þetta Ord VORT?

Ad vier eigum ad vera anægder med þad, sem GUd oss giefur, enn grafast ecki epter þvi sem adrer eiga.

A hvad minner oss þetta Ord DAGLEGT?

Þad minner oss a þad, ad vier sieum vel til frids med sæmelegt Lijfs Uppehellde, enn sækium ecki epter Sællijfi, Kræsingum, eda miklu Skarte.

Hvør er su besta Adferd til ad fa daglega Næring fyrer sig og sijna?

Ad ottast GUD i allre Hondlan, og ad vera trwr og idenn i sijnu Kalle og Embætte. Psal. 108, 2.

Hvar af kiemur þad, ad þar er so mitþed Lanleise uppa Hialpræded hia mørgum, og Sumer fara a Vonarvøl?

Fyrst, af þvi ad marger eru Bæn-

Bænræktarlauser og leita ecki hialpar hia Gude.

Þar nærst, hafa ecke Trw og Traust a Güde, og þacka honum ecke fyrer siinar Gafur, og Velgiorninga af Hiarta.

J Þridia maata, eru later og forsömunarsamer i sialfs siins Efnum, og hafa alldrei þionad ødrum med Trw og Dygd.

J Fiorda maata, eyda og sveña þvi, sem Gud giefur, med Drickiusvalle, og imislegum ohentugleika.

Framseigdu Fimtu Bæn?

Fyrergief du oss vorar Skullder, so sem vier fyrergiefum vorum Skulldunautum.

Hvad meinast hier fyrer Skulldernar i Fimtu Bæn?

Syndernar.

Hver-

Hvorier kallast hier Skulldu-
nautar?

Þeir sem nockud hafa
broted a mote oss.

Hvar fyrer bidium vier Gud um̃
Fyrergiefning Syndanna?

Þvi ef vier høfum ecke kvitt-
an Syndanna hia Gude, þa er-
um vier i hans oblydu, og verd-
um þar fyrer ecke bænheyrder,
nær vier bidium hann um̃ vorar
Naudsynjar, þvi Gud bænheyrer
ecke Synduga. Joh. 9, 31. Þo
þier bidied margfalldlega, vil eg
þo ecke bænheyra ydur, (seiger
Drottenn) þvi ydar hendur eru
fullar med Blod. Esai. 1, 15.

A hvad minna oss þesse Ord: So
sem vier fyrergiefum vorum
Skulldunautum?

Þau minna oss a þad,
vier hliotum ad fyrergiefa vor-
um Nawnga af Hiarta, ef vier
vilium fa Fyrergiefning hia Gude.

Er þ.i vor Fyrergiefning Orsök til Guds Fyrergiefningar?

Nei; helldur merkest hier med viljugt Aform i Hiartanu til ad fyrergiefa Naawnganum; so sem eg segde: Fyrergiefdu oss Elsku-Fader, þvi vier erum einnen reidubuuer til ad fyrergiefa þeim sem oss a moote briota.

Hvornen geingur þad til fyrer þeim, sem ecke vilia fyrergiefa sijnum Brodur hans Misgiorder?

Þeir baka sier sialfum Olucku, þvi so opt sem þeir lesa þessa Bæn, þa bidia þeir GUD, þar epter ad fyrergiefa sier, sem þeir fyrergiefe sijnum Skulldunautum; Nu med þvi þeir fyrergiefa þeim ecke, þa oska þeir ad GUD [fyr]ergiefe sier ecki helldur.

Framsegdu Siöttu Bæn?

Eige leid þu oss i Freistne.

Er Freistingen margslags?

Tvennslags.

Fyrst

Fyrst mønum til Betrunar.

Þar nærst, til Fordiorfunar.

Hvor freistar Manusens honum til Betrunar?

Gud sialfur. Gen. 22, 1. Joh. 6, 6.

Med hvørium Hætte?

Stundum med Medlæte, stundum med Mootlæte.

Hvørnen freistar Gud med Medlæte?

Þegar hann setur oss til Metorda; giorer oss rijka, og lætur oss hafa goda Daga, þa vill hann reyna til, hvad Lijtelater Miskunsamer og Þacklaater vier vilium vera.

Hvornen freistar Gud med Mootlæte?

Þegar hann leggur uppa kross og hormungar, þa vill hann reyna Mannsens Polenmæde.

Hver freistar Mannsens honum til Fordiorfunar?

1. Diofullenn. 2. Heimurenn. 3. Holld og Blood.

Hvornen freistar Diofullenn. Mannsens?

Hañ lockar hañ til Syndañia, annadhvort med skadlegum Innblæstre, edur utvortis Vielum.

Hvornen verdum vier af Holldenu freistader?

Þegar Fordiorfud Hollds Naattwra kveiker i ossñ þær

Girnd-

Girnder, sem fæda af sier daudlega Glæpe.

Hvernen fer Heimurenn ad freista Mannsens?

Þegar hann med sijnum vondum epterdæmum, leggur, so ad segia, taalsnorur fyrer þa veiku, og tulckar þa stundum med blijdu, stundum med strijdu, til hins Vonda.

Fyrst Gud freistar Mannsens því stendur þa i Utleggingu Siottu Bænar, ad hañ freiste einskis Manns?

Þad er Meiningen; hañ freistar ecki Mannsens honum til Fordiorfunar eins og Diofullenn, helldur til Betrunar.

Er ecki Reinslunnar Freisting, sem Gud brwkar, afbeden i Siottu Bæn?

 Nei;

Nei; þvi hun er Mannenum til gooda.

Enn eru allar Freistingar pijlur Dioful-
sens, Holldsens og Heimsens,
afbednar i Siottu Bæn?

Nei; þvi menn hliotá ad hafa Ovine hier i Heime, so þeir striide, vinne Sigur fyrer hialp Christi, og verde Koronader.

Hvad merkest þa fyrer þa Freist-
ne sem vier afbidium i Siot-
tu Bæn?

Ofurefle Freistinganna, og osigur i þvi Striide, sem vier daglega heium vid Diofuleñ, Hollded og Heimenn.

Er þad ecke sama ad freistast, og
leidast i Freistne?

Nei:

Þvi ad freistast, er ad finna til Areitinga Diofulsens, Hollds|ens og Heimsens, enn standa

þær

þær þo af ſier fyrer hialp Drottens; enn ad leidaſt i Freiſtne er ad verda af þeim yferbugadur.

Leider Gud nockurn Mann i Freiſtne?

Ad leida i Freiſtne, mercker Tvent:

Fyrſt, ad tæla til Syndanna; þar næſt, ad lijda, ad einn verde tældur: Su fyrre Merckingen a ecki heima hia Gude; helldur ſu ſeinne, hvøria vier af bidium i Siottu Bæn.

Hvor er þaþin ei ge nleg Meining, þegar þu bidur: Eige leid þu oſſ i Freiſtne?

Þeſſe: Laattu ecki Elſku-Fader, Tilteigingar Dioſulſens, Heimſens og mijns eigenn Hollds, ſo yferbuga mig veikann, ad eg hraſe i Oſtrauſt, Orvænting, edur adrar Storſynder og Leſte.

Hvørnen hliodar Siounda Bæn?

Helldur frelſa þu oſſ fra Illu.

Hvad meinast hierfyrer þad Jlla?

Allt hvad oss kan ad skada uppa Saal og Lijf, Eigner og gott Mannord: Enn þo sierdeilis, Diøfullenn, Synden, og eilijf Fyrerdæming.

Um hvad bidium vier Gud i Siøundu Bæn?

Fyrst, um Linun og Liettir i øllu Motlæti.

Þar nærst, um farsæla Burtfør af þessum Heime.

Og i Þridia maata, um eilijft Lijf.

Hvad merckia þesse nidurlags Ord Drottennlegrar Bænar: Þviad þitt er Rijked, þijn er Mátturenn og þijn er Dyrden?

Þau eiga ad knya Gud til ad bæn=

bænheyra oss/so sem vier segdum: Veittu oss þetta/ Elsku-Fader/ þvi þarmed eflest þitt Riiki! Veittu oss þetta/ þvi þu einn ert mattugur til ad hialpa oss! Veittu oss þetta i JEsu Nafne/ þvi þad verdur þier til Lofs og Dyrdar ad Eilijfu!

Hvar til skal þetta Ord Amen?

Þad þyder Ja/ og lætur i Liose þad Traust/ sem vier hofum a GUdi um Bænheyrsluna.

Hvar af veitstu þad ad GUd vilie bænheyra þig?

Fyrst þar af/ ad hann hefur lofad þvi med Eide/ og kann þad þess vegna med eingumote ad bregdast/ Joh. 16/23. 14.13.

Þar næst/ er hann so giæskuriikur og Miskunsamur af Nattwrunne til/ ad hann gietur ei lated neinn syniande fra sier fara.

J Pridia maata/ leggur minn Endurlausnare JEsus Christur

til med mier, og bidur fyrer mig.

J Fiorda maata, er hann minn Astrijkur Fader, enn eg hans Kiærkomed Barn, sier hann þvi aumur a mier, sem einn lijknsamur Fader a Barne sijnu.

Bregdst þad nu alldrei, ad GUd bænheyre, þegar hann er riettelega bedenn?

Alldrei bregst þad; þvi annadhvort tekur hann i burtu Kvølena, eda hann myker hana, eda i þridia maata, giefur Huggun og Þolennmæde: og stundum skiedur þad, ad hann giefur betra, enn þad sem hann er umbedenn.

Hvad kiemur til þess, ad GUd dregur stundum so leinge undan Hialpena, og bænheyrer ecke strax þa Gudhræddu?

Þar eru til margar Orsaker. Fyrst, vill hann þar med reyna; hvert þeir vilie ei ad sijdur hallda sier vid sig.

J

J Annann maata, vill hann giora þeirra Bæner, enn þa heitare og ſier þægelegre.

J Pridia maata, vill hann hreinſa og efla þeirra Trw og Þolennmæde.

J Fiorda maata, vill hann leida þeim betur fyrer ſioner drygdar Synder, og ad þeir hafe med þeim forþienad ſoddan undandraatt Bænheyrſlunnar.

J Fimta maata, vill hann med ſo langgiædum Ellde motlætinganna, eyda þeim Sora Ranglæteſens, ſem i þeim byr.

J Siotta maata, ſo ad hialpen, þegar hun kiemur, verde minnisſtædare, og betur þockud; þvi þad ſem vier faum fliott, þvi gleimum vier fliott.

J Siounda maata, lætur Gud ſijn Born opt leiuge þiaſt, ſo ad adrer ſtirckeſt af þeirra dæ-

me; þvi þegar vier ſiaum hvad þeir Heilogu hafa utſtaded, med Þolennmæde, þa leiduſtum vier til ad umbera helldur Motlæted med goodu giede.

Hvad eiga menn a til-ad-giøra þegar Gud dregur ſo undan Bæn-heyrſluna?

Þeir eiga epter Raadum Chriſti, og Dæmi Eckiunnar (ſem leitade Hialpar hia þeim ranglata Domara, þar til ad hann vard vid) ad hallda afram i Bænenne; Þeir eiga ad knya a Naadardyrnar med Audmykt, eins og Kanverſka kvinnan, og bidia inni-lega.

Þad er ſtoor Skrufun ad kveina og kalla langſamlega til Guds i Neydenne, og fa eingva hugſvølun?

Viiſt er þad ſtoor Skrufun, enn þad hafa þo orded ad reina marger GUDS beſtu Aſtviner Job, David, Aſaph, Jeremias og

og adrer. Job. 9/16.30/20.21. Psal. 13/1.2.79/4. Thren. 1/16. 2/8.

Eru bad nu halldennyrde fyrer GUD, ad lata sijn Born so leinge enna? Enn hann hefur sagt og lofad: Pad skal skie adur enn þeir kalla, vil eg andsvara þeim, og a medan þeir eru eñ ad tala, vil eg bænheyra þa. Esai. 65/24?

Vijst er GUd halldenn-ordur i ollum sijnum Lofunum, einnen i þessu, þvi þetta Fyrerheit aad skiliast um vijst Aform, og lufsann vilia Guds, til ad bænheyra, og kiemur efunarlaust framm, þegar manninum best hagar; og ma þess vegna hughreysta hann um Bænheirsluna.

Þarmed bænheyrer Gud þralega sijn Born, strax sem þau kalla, og morgum veiter hann sijna Blessan, adur enn þeir bidia.

Hvar fyrer verda sumer menn aulld-
ungis ecke Bænheyrder?

Fyrst og fremst þess vegna, ad þeir lifa i Idrunarleyse, og þo þeir kanneſt stundum vid Synder sijnar, þa laata þeir þo ei af þeim þvi kunna þeir og ecke bænheyrder ad verda.

Þeir bidia ecke i Nafne JEsu Christi Forþienustu;

Ecki andacktuglega;

Hallda ecke aframm i Bænenne;

Þeir bidia um þad, sem þeim er oþarflegt, edur skadlegt;

Þeir hafa ecke helldur Traust a Gude um Bænheyrsluna, og eru efasamer.

Sacramentenn.

Hvad merg eru Sacramente Nya Testamentesens?

Tvø: Skijrnarennar, og Alltaresens.

Vorn þau morg i Gamla Testamentenu?

Þau voru og so Tvø: Umskurnen og Paskalambed.

Hvad utheimtest til sierhuers Sacramentes?

Fyrst, Befalning GUds, ad soddan Handtieran skule brwkast i Christilegre Kirckiu.

Þar nærst, tvennslags Efne, Himneskt og Jardneskt, er GUds Ord samteinger.

J Þridia maata, Fyrerheit GUds, um andlega og eilijfa Blessan, þeim til handa, sem þau riettelega brwka.

Til hvors þiena Sacramentenn?

Þau eru kreptug medøl GUds, fyrer hvør hann meddeiler oss sinne Naad, og innsiglar hana hia oss.

Þar nærst, uppvekia þau og styrck-

styrckia Trwna i Hiartanu umm Fyrergiefningu Syndanna.

J Þridia maata, adgreina þau Christna menn fra Tyrkium og Heidingium.

Sacramentum Skijrnarennar.

Fyrsta Spurning.

Hvad er Skijrn?

Svar:

Skijrnen er ecke einfalldt Vatn, helldur er hun þad Vatn, sem samann er reirt og bunded med GUds Bodorde, og med GUds Orde er samteingt.

Hvert er þad GUds Ord?

Þad vor HErra JEsus Christ-

Christur sagde Math. 28. C. Fared wt um̃ allann Heimenn, og kienned ollum Þiodum og skijred þær i Nafne Fodur, og Sonar, og Anda Heilags.

Aunnur Spurning.

Hvad stodar oss, og veiter Skijrnen?

Svar?

Hun utvegar oss, og veiter Fyrergiefning Syndanna, og frelsar oss frá Daudanum og Dioflenum, og giefur þeim ollum eilijfa Saaluhialp, sem trwa þvi, sem Ordenn GUds og Fyrerheitenn losa.

Hver eru þau GUds Ord og Fyrerheit?

Þad

Þad vor HErra JEsus Cristur seger: Marc. 16. C. Hver hann trwer og verdur skijrdur, so skal holpenn verda, enn hvor hann ecke trwer, so skal verda fordæmdur.

Þridia Spurning.

Hvornen ma Vatned orka so veglegra hluta?

Vatned ma alldrei slijks orka, helldur veiter þad Guds Ord, hvort ad er i Vatnenu, edur med Vatnenu, og Trwen, hvor ad slijkum Guds Ordum i Vatnenu trwer; þviad utan GUds Orda, er Vatned einsamallt Vatn, og eingen

en Skijrn, enn þegar Guds Ord samlagast Vatnenu, þa er þad Skijrn, (þad er Naadarfullt Lijfsens Vatn) og Endurgetningar laug i Heilogum Anda, so sem Paall Postule seger til Tit. 3. Cap. Fyrer þann Endurgetningar Vatns-saa, og Endurnyan Heilags Anda, hvorium hann hefur gnoglega wthellt yfer oss, fyrer JEsum Christum vorn Lausnara, so vier Riettlaater fyrer hanns Naad, yrdum Erfingiar eilijfs Lijfs epter Vonenne. Þesse Ord eru sonn og trwanleg.

Fior-

Fiorda Spurning.

Hvad merker þvijlijk Vatnsskijrn?

Hun merker þad, ad sa hinn Gamle Adam a i oss daglega ad dreckiast og deydast, fyrer Jdran og Yferbot, med ollum Syndum og vondum Girndum; sijdan daglega ad framkoma, og upp aptur rijsa einn Nyr Madur, sa ed lifa skal i Riettlæte, og Hreinleika fyrer Gude Æfennlega.

Hvar stendur þad skrifad?

St. Paall seger til Rom. 6. Cap. Vier erum jardader med Christo fyrer Skijrnena i Daudan, lijka so sem Christur er uppvakenn

fra

fra daudum fyrer Dyrd Fødursins, so eigum i vier ad ganga i Endurnyung Lijfdaganne.

Hver hefur innsett og stiptad Skijrnena?

GUd sialfur, og sierdeilis GUDS Sonur, JEsus Christur.

Med hverium Ordum?

Þessum: Fared ut um allann Heimenn, kienned øllum Þiodum 2c.

Var Skijrnen handtierud fyrr enn Christur gaf ut þessa Befalning?

Ja, hvi Johannes Baptista skijrde fyrstur Manna, epter GUds Avijsun; sijdan liet Christur einnenn sijna Læresveina skijra.

Er

Er margslags Efne Skijrn-
arennar?

Tvennslags: Himneskt,
og Jardneskt.

Hvert er þad Himneska?

H. Ande.

Hvert er þad Jardneska?

Vatned.

Hvernenn sameinast þesser tveir
hluter i Skijrnenne?

Þad skiedur fyrer Ord-
ed, sem sa framfærer af
hälfu GUds, sem skijrer.

Hvada Ord er þad?

Þetta: Jeg skijre þig i
Nafne Fodur og Sonar
og H. Anda.

Giorer Vatnsens Yferdreifing nockra
Skijrn, ef Orded fylger þar
ecke med?

Nei: Fyrer utan GUds Ord
er

er Vatned einsamallt Vatn, og eingen Skijrn.

Hvad Gagn hofum vier af Skijrnenne?

Fyrst giorer GUD einn Sattmala vid oss i henne.

Þar nærst, odlustum vier i henne Trwna, og verdum Endurfædder.

J Þridia maata, frijar hun oss fra miklu Illu, og utvegar oss miked Gott.

Fra hveriu Illu friar Skyrnen þig?

Fra Syndenne, Daudanum og Dioflenum.

Hvad gott utvegar hun þier?

Eilijfa Saaluhialp.

Hvornen kann Skijrnen ad verka allt þetta?

Þad skiedur fyrer Trwna, sem

vier

vier ødlustnm i henne; þvi hvor hann trwer, fær Fyrergiefning Syndanna; Hann er frij fra Daudanum og Dioflenum; hañ ødlast og einnen eilijfa Saaluhialp.

Fra hvada Dauda verder þu frij fyrer Skijrnena?

Þeim eilijfa Dauda.

Verda þeir aller frijer fra eilijfum Dauda, sem skijrder eru?

Nei.

Hvar af kiemur þad?

Þvi þeir trwa ecke a JEsum Christum. Hvor hann ecke trwer, sa skal fortapast, seger hann sialfur.

Hvoriu lofade Gud þier, i þeim Saattmaala sem hann giørde vid þig i Skijrnenne?

Faderenn lofade ad vera mier

mier milldur og Miskunsam-
ur; veita mier þa bestu For-
sion i ollum Efnum; Vær-
heira mig i Neideñe; Vard-
veita mig fyrer Dioflenum
og allre Olucku; og taka mig
umsijder til sijn i eilijft Lijf.

Sonurenn lofade ad hlut-
ast til med mier i ollu goo-
du; og vera minn Fyrer-
boonar madur hia Fodurn-
um.

Heilagur Ande lofade ad
vera minn Leidtoge og Læ-
remeistare, og hugga mig i
ollum Krosse og Motgange.

Hvoriu hefur þu lofad Gude i
Skijrnenne?

Jeg hefe lofad honum ad
fraafælast Diefulenn, og sia

K vid

vid Syndum og Glæpum.

Þar nærst, ad hafa riet-ta Þecking a Gude, og hans Velgiørningum epter hans Orde.

J Þridia maata, ad ottast hann og elska af Hiarta, og vera honum hlydenn alla mijna Lijfdaga.

J Fiorda maata, ad akal-la hann bæde i Medlæte og Motlæte, og setia allt mitt Traust til hans med Þolennmæde i øllum Hørm-ungum.

Hefur þu hallded þetta allt, sem þu lofader Gude &c. i Skijrnenne?

O nei; helldur hefe eg, þvi midur, margfalldlega geing-

geinged afvega, og rofed mijna Skijrnar lofun.

Hvada huggun kantu þa framar ad hafa af þinne Skijrn?

So leinge sem eg life, kann eg ad hugga mig vid hana, þviad sa Saattmale, sem GUD giorde vid mig i Skijrnenne, er so asig komen, ad nær eg giore Jdran og endurbæte mig, þa vill hann fyrergiefa mier Syndernar, og unna mier allra þeirra Giæda, sem hann mier i Skijrnenne lofade.

Hvar af veitstu soddan?

Af augliosum GUds Fyrerheitum, þvi hann seiger: Nær sem sa Synduge snyr sier fra sijnum vonda vege, þa skal hans Syn-

da ei framar minst verda Ezech. 33, 11. Hañ lætur og boda mier i Aflausnenne Fyrergiefning allra minna Synda, og meddeiler mier so þar uppa Lijkama og Blod sijns Sonar, i Kvølldmaltijdar Sacramentenu.

Skal madur ka a hvorium dege laata sier koma i hug sijna Skijrn, og Skijrnar Sattmala?

O ja, þvi þar af hefur hann miked gott.

Hvad er kad?

Fyrst styrckest hans Triw þar af um GUds Fyrerheit og Naadar Velgiorninga.

Þar nærst, verdur hann amintur daglega um sialfs sijns Skylldu.

A hvada Skylldu minner Skijrnen þig?

Ad dreckia þeim Gamla Adam, sem i mier rijker med

med daglegre Jdran og Yf-
erbot, enn laata aptur i
hans stad vaxa og þroast
þann Nya Mannen.

Hvad meinar þu fyrer þañ Gamla Adam, er stundum nefnest sa Gamla Madur?

Spillta Nattwru med allskyns Syndum og vondum Girndum.

Hvad meinar þu fyrer þañ Nya Manneu?

Þa Lijffens Krapta, sem GUD hefur Mannenum giefed i Skijrnenne til hins goda, hvorier daglega skulu æfast med betrun Lifnadarens.

Hvørneu tala Fræden hier um?

Sa Gamla Adam, a i

oſſ daglega ad dreckiaſt og deydaſt fyrer Jdran og Afꝛ erbot ꝛc.

Hefum vier nockra Samlijking hier uppa i GUds Orde?

Ja, þvi St. Paall ſegꝛ er: Vier erum Jardader med Chriſto fyrer Skijrnꝛ ena i Daudan ꝛc.

Er þad ſo naudſynlegt ad ſkijra Ungbornenn?

Ja, þvi ſo ſem Ungbornenn voru umſkoren i Gamla Teſtaꝛ mentenu, ſo eiga þau og einnen ad ſkijraſt i þvi Nya. Þar med ſkipar Chriſtur ad ſkijra allar Þioder, þeſſ vegna og lijka Ungꝛ bornenn.

Fa Bornen Trwna i Skiirnenne?

Ja; þvi Chriſtur ſeger, ad ſma bornenn trwe a ſig, Matth. 18. v. 6.

Hann

Hann ſeger og einnen, ad
þeim heyre til GUds Rijke; Og
hann hefur ſtora velþocknan a
þeim, þar fyrer trwa þau, þvi
an Trwarennar er omogulegt
Gude ad þockuaſt. Hebr. 11, 6.

Hvad helldur þu um Chriſtenna Manna Born, ſem ecke hliota Skijrn?

Jeg helld þau verde Saluholpen.

Hvor rok kantu ad færa þar til?

Med þvi ad þeirra Forelldrar, og GUds Sofnudur bidia fyrer þeim til Drottenns, þa aumkar hann ſig yfer þau, vegna Chriſti Medalgongu, og giefur þeim Trwna, eins og Johanni fordum inneluktum i Moodurlijfe, þvi hann vill ecke ad neinn af ſoddan Smælingium tapeſt. Þar med lofar og einnen vor HErra, ad hann vilie vera GUd trwadra Manna, og þeirra Sæd-

 is,

is hvor haus Lofun ad endelega
hlytur og so ad koma fram̄ a
þessum Vesælingum, fyrer hvor-
ra Synder ad Christur hefur
fullu betalad. Hitt skyllde eing-
enn meina, ad GUd, sem hiart-
anlega girnest allra Manna Vel-
ferd, og hræ̈rest af miskun yfer
oss, sem einn Astkiær Fader, hañ
mune taka Lijfed af sinna Barna
Børnum, so þau fyrerfarest.

Þo seger Christur, ad sa sem eige ver-
de endurfæddur fyrer Vatn og Anda
(Þad er fyrer Skijrnena) hann
kunne ei ad inganga i
GUds Rijke?

Þetta a ad skiliast um̄ þa, sem
forakta Skijrnena, enn ecke hina,
sem henne kunna ecke ad naa.

Hvor lijkende færer þu þar til?

So sem ad Hootun Fordæm-
ingarennar yfer þeim Oumskor-
nu i Gamla Testamentenu, naade
ecke til þeira Barna, sem ei ur-
du

du umſkoren, fyrer þann Attunda Dag, ſokum haſtarlegs Dauda; So nær og ecke adurnefnd Hootum Chriſti, til þeirra Barna i Nya Teſtamentenu, ſem ei kunna ad ſkijraſt vegna haſtarlegs Dauda. Nu er þad auglioſt, ad Bornenn i Gamla Teſtamentenu, bæde þau, ſem Pharao liet deyda oumſkorenn, og þau ſem i Eydemørkenne dou, og Herodes Barnamordinge liet drepa, þau hafa øll orded ſaluholvenn. Og þad meira er, ad David var fullviſs um Velferd ſijns Barns, ſem þo var gieted i Hordome, og do ouniſkored: Þvi hann ſeger: Eg fer til þeſſ, enn þad keimur ei til mijn aptur, 2. Sam. 12. v. 23.

Hvornen kunna Forelldrarner ad leggia þann beſta Grundvøll til ſinna Barna Velferdar?

Med Bænenne; ef þau and-

varpa til GUDS oaflatanlega
þeirra vegna, ſo vel a medan
Moduren ber þau fyrer ſijnu
Lijfe, ſem epter þad þau eru
fædd. Hvor hañ gioerer ſier þad
tamt, ſem eitt Handverk, ad bid-
ia GUD, og um̃gangaſt daglega
hia honum med þvi mote, hann
fær allt hvad Hugurenn vil til-
mælaſt. Þvi Drottenn er nalægur
ollum þeim, ſem hann af allvoru
akalla, hann gioerer hvad hn̄ner
Gudhræddu bidia, hann heyrer
þeirra Kall og hialpar þeim.
Pſal. 145, 18. 19.

Nu ef Barned er Daudſiukt, þa þad
kiemur a Klædenn, enn Preſturenn
kann ei ſo fliotlega ad naaſt,
hvad ſkal þa til giora?

Þa ma Yferſetukonan, edur
hinn Skickanlegaſte madur, ſem
nalægur vera kann, ſkijra Barn-
ed, eins og þegar Zephora for-
dum umſkar ſinn Son.

Hvoda

Hvada adferd og Formaale skal ha brwkast?

Sa sem skijrer skal kalla nalæga menn til vitnis, taka so hreint Vatn, og ausa litlu af þvi med hende sinne yfer Barnsens Hofud, þrisvarsinnum; vid þa fyrstu Adreisingu skal hann nefna Barned, og tala þessum Ordum: N. Jeg skijre þig i Nafne Fodur, (vid þa adra Adreisingu) og Sonar, (vid þa þridiu Adreisingu) og H. Anda.

Hvar til þienar su Særing, sem Prestarner brwka i Skijrnenne?

Hun á ad vera so sem annad Maalverk til ad leida þeim, sem nærstadder eru, fyrer sioner, þann Syndarennar Þrældom, i hvorium Diosfullenn helldur Barnenu fongnu, adur enn þad skijrest. Þar nærst, a hun ad vera ein aminning um kroptuga Verckan

 Skijrn-

Skiſrnarennar, ad Barned fyrer hana, leyſeſt af vallde Myrckrana, og Dieſulſens Yferdrottnan, enn færeſt i Rijked Chriſti.

Um Lijkla-vallded, Skriftamalenn og aflauſnena.

Hvad er þad ſem kallaſt almennelega Likla-valld i Chriſtelegre Kirckiu?

Þad er ein Andleg Makt, edur Myndugleike Kiennedomenum giefenn af Chriſto, til ad upplwka Rijke Himnanna fyrer ſannidrande Mønnum, med þeim Leyſande Lykle; enn aptur læſa þvi fyrer idrunarlauſum med þeim Bindande Lykle.

Hvad meinar þu fyrer þann Leyſande Lykel?

Aflauſnena.

Er Aflauſnen margfølld?

Tvøfolld: Heimugleg og openberleg.

Hvad

Hvad er heimugleg Aflausn?

Heimugleg Aflausn er þad, þegar Ordsens Þienare bodar þeim einslega Fyrergiefning Syndanna, af Guddomlegum Myndugleika, vegna JEsu Christi Forþienustu, sem giort hefur sijna heimuglega Jatning.

Hvad er opinber Aflausn?

Þegar einn Storsyndare verdur opinberlega afleystur Sofnudenum aheyrande.

Hvar fyrer kallast Aflausnen leysande Lykill?

Sialfur Christur kallar hana so, þvi med henni leysest madurenn af Fiotrum Syndanna, og med henni verdur fyrer honum undereins upploked Rijki Himnanna og Helvijti apturlæst, so sem med odrum Lykli.

Hvernen a sa ad vera asigkomenn, sem skal afleysast?

Hann skal fyrst vita ad

giora gooda Grein a þeim Lærdomi og Truar Articulum, sem i Frædunum standa, og skilia vel þeirra hellsta Inntak, Merg og Meining.

Þar nærst, skal hann hafa alvarlegt Angur og trega fyrer Syndernar og treysta Gudi um̃ þad efunarlaust, ad hann fyrergiefi sier þær, vegna Christi Forþienustu og Fyrerbonar.

J Þridia maata, skal hañ asetia sier alvarlega, ad endurbæta sinn Lifnad.

J Fiorda maata, skal hañ vidurkienna siijnar Synder med audmykt fyrer GUde under Prestsins Heyrn:

Hvad meiner þu fyrer þaun Bindande Lykel?

Bannfæringuna.

Er Bannfæringen margslags?

Tvennslags: Su Minni og Stærri.

Hvad er su minne Bannfæring?

Hun er Utsetning þeirra Manna, sem drygt hafa openbera Glæpe, fra Brwkun Drottinnlegrar Kvølldmaltijdar, um vissann Tijma.

Hvad er su Stærri Bannfæring?

Hun er Burtskufun þeirra, sem med þverwd hallda aframm i Hneixlanlegum lifnade, fra Samfielagskap GUds Safnadar; og afhending Dioflenum i valld: so þeir straffest ødrum til epterdæmis, skammest sijn þess helldur, og snwi aptur a riettan Veg.

Hvar

Hvar fyrer kallast Bannfæringen Bindande Lykell?

Vor HErra nefner hana so, af þvi, ad med henni verda þverudarsamar glæpamenn setter i hardare Bond þess andlega Straffs, og fyrer þeim verdur Himnarijki apturlæst, enn Helvijti upplokad.

Trwer þu, ad GUDS Orda þienurum sie giefenn soddan Makt af Gude; ad þier meige fyrergiefa Monnum Synder og bannfæra þa?

Ja þvi trwi eg, þvi Christur seigest muni fa Petri i hendur Lykla Himnarijkis, og hvad han og hiner Læresveinarner binde a Jordu, þad skuli a Himnum bunded verda; og hvad þier leyse a Jordu, þad skuli a Himnum

um laust verda. Og i ödrum stad, seiger hañ til þeirra: Hvorium hellst þier fyrergiefed Syndernar, þa eru þær þeim fyrergiefnar, og hvorium hellst þier apturhallded þær, þa eru þær þeim aptur halldnar. Joh. 20, v. 23.

Mun þad og so eiga heima hia fatækum Prestum a þessum dögum, ad þier meige fyrergiefa Synder eins og Postularner, og apturhallda þeim?

Vissulega: Þvi Uppbygging Safnadarens, sem skiedur og so fyrer Rietta Handtieran Lyklavalldsens, er eins a þessum tijmum falenn a Hendur audvirdelegum Prest-

Prestum af Christo, sem Postulunum fordum Daga; og eins eru þeir Radsmenn yfer GUDS Leyndardomum og Postularner voru.

Fa þier nu aller Fyrergiefning Syndanna hia GUde, sem Presturenn afleyser, hvornen sem þier eru a sig komner?

Langt Fiærre, helldur þeir einer, sem eru med sannidrande og trwudu Hiarta: En þeir idrunarlauser og volgu, sem hvørcke eru heiter nie kallder, þeir bliifa samt i siinum Syndum, under GUds Reide, hvad opt sem þeir verda afleyster af monnum.

Hvørier eru þeir, sem vor HErra giefur þann Titil, ad þeir sieu Volger, en hvørcke heiter nie kallder, og vilie hañ, vi utskirpa þeim af siinum munne?

Þeir sem ad syna Skin Gudrœknes

tæckues og meinleyses hid ytra; enn hafa þo vondann, eda dauf-ann og daadlausann mann ad geima: Þykiast byrger af ollu Goodu, enn eru þo bersnauder, og audstygd fyrer Gudi, þvi þeir færa honum aungvar þægelegar Foorner, nie hylia sijna Blygdan med Riettlæte JEsuChristi. Þess-er verda seinna enn Tollheimtu-menn og Putur ad komast i Guds Rijke.

Er það þa Meiningen um Aflausnena og Banned, ad Kiennemennerner opin-bere það einasta fyrer monnum og segi fra þvi, sem GUD framkvæmer i soddan Efnum?

Nei: helldur eru þeir Gudsfullkomleger Umbodsmenn, og hafa sannarlegt Valld af hon-um giefed, til ad fyrergiefa Synd-ernar, og aptur ad hallda þeim, so sem hann gierde þad sialfur; þvi

þvi hann taler og einnen fyrer þeirra munn.

Hvar fyrer brwkast heimugleg Aflausn og Skriptamaal i Christeleg-re Kirckiu?

Fyrst, so ad GUds Orda Þienare kunne af Jatningu þess sem skriptast, ad faa vissu umm hans sanna Jdran og trw a JEsum Christum, sem og aform ad betra Lifnadenn.

Þar næst, so ad hver einn kunne ad laata i liose fyrer Prestenum einslega, hvad hans Samvitsku sierdeilis sturlar og faa so Lækning þar vid af hønum ut af Guds Orde, og huggun med Fyrergiefningu Syndanna.

J Þridia maata, eru Heimugleg Skriptamaal naudsynleg, so ad Kiennemadurenn fai þar med hentugt tilefne ad fræda og leidrietta þa ungu og breisku, i þvi sem

sem kann ad vera afatt fyrer þeim.

Sacramentum Alltaresens.

Fyrsta Spurning.

Hvad er Sacramentum Alltaresens?

Sacramentum Alltaresens, er sannarlegt Holld og Blod vors Drottens JEsu Christi, under Braude og Vijne, af honum sialfum Jesu Christo iñsett, oss Christnum Monnum til ad eta og drecka.

Hvar stendur þad skrifad?

So skrifa þeir Heilogu Gudspialla-Meñ, Matthæus,

us, Marcus, Lucas, og St. Paall.

Vor HErra JEsus Christur, a þeirre Naatt, sem hann forraadenn vard, tok hann Braudid, giorde þacker, og braut þad, og gaf sijnum Læresveinum og sagde: Taked og eted, þad er, minn Lijkame, sem fyrer ydur verdur giefenn; giored þad i mijna Miñing. Somuleides epter Kvölldmaaltijdena tok hann Kaleikenn, giorde þacker, gaf þeim hañ, og sagde, drecked aller hier af, þad er Kaleikur hins Nya Testamentis i mijnu Bloode, sem fyrer ydur wthelleſt

helleſt til Fyrergefningar Syndanna, ſo opt ſem þier giøred þetta, drecked þad i mijna Minning.

Aunnur Spurning.

Hvad ſtodar oſſ med ſoddan hætte, ad eta og drecka hier af?

Þad wtvijſa þeſſe Orðenn, ſem hier ſtanda: Fyrer ydur gefſt og wthelleſt til Fyrergefningar Syndanna, þvi ad ſonnu veiteſt oſſ og giefſt, fyrer þeſſe Orðenn i Sacramentenu, Syndanna Fyrergefning, eilijft Lijf, og Saaluhialp, þviad hvar Syndanna Fyrergefning er, þar er og einnen Lijfed og Saaluhialpen.

Þridia

Þridia Spurning.

Hvørnen kann Lijkamleg Berging ad veita so mikla hluti?

Berging Brauds og Vijns, vaiter þad i aungvann maata, helldur þau Ordenn, sem hier standa: Fyrer ydur gefst og wthellest til Fyrergiefningar Syndaña; Hvør Ord ad ern hia Lijkamlegre Bergingu, so sem Høfudstycke i þessu Sacramente, og hver sem þessum Ordum trwer, hañ ødlast allt þad þau innehallda og uppa hlioda, sem er Syndanna Fyrergiefning.

For-

Fiorda Spurning.

Hvor neyter þessa Sacramentis maklega?

Ad fasta, og lijkamlega sig þar til ad bwa, er ad sonnu good ytre Sidseme, eñ sa er sannarlega maklegur og velskickadur, sem Trwna hefur i þessum Ordum: Fyrer ydur gefst og wthellest til Fyrergefningar Syndanna; Enn hvor hann ecke trwer þessum Ordum, og efar þau, saa er omaklegur, þviad þetta Orded, Fyrer ydur, krefur fullkomlegrar Trwar i Hiartanu.

Hvad er Sacramentum Altaresens?

Þad er Sañarlegt Holld

og Blood Drottens vors JEsu Christi, under Braude og Vijne.

Hvor hefur þad innsett?

HErran vor JESUS Christur.

Hvar fyrer nefnest þad Kvolldmaaltijd?

Þvijad Christur innsette þad seint um̃ Kvolld, þa somu Nott, sem hann var forraadenn.

Handa hvorium innsette Christur Kvolldmaaltijdar Sacramented?

Handa ollum Christnum monnum, sem kunna ad prosa sig riettelega, og jaata sijna Trw.

Er margfallt efne Drottenlegrar Kvolldmaaltijdar?

Tvofallt: Þad eina er

Jardneskt og synelegt, annad Himneskt og osynelegt.

Hvort er þad Jardneska?

Braud og Viin.

Hvort er þad Himneska?

Holld og Blod Christi.

Skiedur þa nockurt Sambland Braudsens og Viinsens, vid Holld og Blod Christi i Sacramentenu, edur sinwast þeir Jardnesku Hluterner i þa Himnesku?

Ney; Hvorugt, helldur sameinest Holld og Blod CHRISTI nakvæmlega vid Braud og Viin.

Hvornen skiedur þad?

Þad skiednr fyrer daasamlegann GUDs Krapt, þegar Kiennemadurenn Helgar Braud og Viin med Drott-

 enleg-

enlegre Bæn, og frambur-
de Innsetningar-Ordanna.

Hvad medtekur þu i Drottenlegre Kvølldmaaltiid?

Jeg medtek þar med Braudenu, sannarlegañ Lijkama JEsu Christi, og med Viinenu, samtarlegt Blood JEsu Christi, sem var offradur fyrer mijnar Synder a Krossenum, og er nu til GUDs hægre Handar, i omælanlegre Dyrd og Vegsemd.

Hvar af veitstu soddan?

Af Sialfs JEsu Christi eigen Ordum; so hliodande; Taked og eted, þad er minn Lijkame; Item dreckeд aller hier af, þad er mitt Blood.

Kun-

Kunna Idrunarlauser menn, og, so ad medtaka Lijkama og Blood JESU Christi i Sacramentenu?

Ja, so marger sem medtaka þad blessada Braud og Vijn af Prestsens Hende, so marger verda hluttakande Hollosens og Bloodsens Christi, hvornen sem þeir eru a sig komner.

Hvad bera þeir ur bytum, sem medtaka Holld og Blood Christi overduglega?

Ecke annad en GUDS Hefndar-Reide og yferhangande Straff, þvi þeir verda seker vid þad, af þvi þeir giøra ecke greinarmun a Drottens Lijkama.

Verda þeir þa aller Fordæmder, sem medtaka Sacramented overduglega?

Þeir sem ad giora sanna Jdran og endurbæta sig, þeir fa hia Gude Fyrergiefning þeirrar Syndar, sem allra annara.

Hvernen eru þeir a-sig-komner sem medtaka Holld og Blood Christi overduglega?

Þeir eru ad ollu Otilreidder, hafa eckert Angur i Hiartanu fyrer Syndernar, eckert Traust til GUDS um̃ Syndanna Fyrergiefning, og eckert Aform ad betra og bæta sinn Lifnad.

Hverier medtaka Lijkama og Blood JEsu Christi Verduglega?

Þeir

Þeir sem sig hafa adur þar
til vel og vandlega bwed.

Hvornen a madur ad bwa sig
til Sacramentesens?

Fyrst, hid ytra, i lijkam-
legann maata; Þar nærst,
hid iñra, uppa andlega vijsu.

Hvornen a sa ytre Tilbuning-
urenn ad skie?

Fyrst, med Sparneitne
og Fostu; Þar nærst, aud-
miukre hegdan og umgeing-
ni.

Hvar til þienar soddan wtvor-
tis Tilbwningur?

1. Til ad uppvekia hia oss
andlegt Hwngur og Þorsta,
epter þeirre Himnesku Fæd-
unne,

2. Ad giora oss hentugre

til Bœnarennar, og Gildi þacknæmilegri, sem stendur i giegn Dramblaatum, enn giefur þeim lijtilaatu Raad.

Kann þesse lijkamlege Tilbuning-ur ad giora oss verduga til ad medtaka Hollð og Blood Christi?

Nei, aungvanneigen; helldur orkar hann ad eins og upptendrar i oss nockra Gudrækni; en fyrer þann Andlega Tilbwningenn, verdum vier einasta Verduger Bordgiester JEsu Christi.

Hvornen a madur ad bwa sig til Drottenlegrar Kvølldmaal-tijdar uppa Andlega vijsu?

Hann a fyrst ad profa og rannsaka sialfan sig. Þar

Þar nærst, ad giora grein-
armun a Drottens Lijkama.

J Þridia maata, ad end-
urminnast og umþeinkia
Christi Dauda.

Hvad er þad ad profa og ran-
saka sialfan sig?

Þad er ad dæma um þad
i huga sijnum, hvort mad-
ur þecke sig Syndugann ad
vera.

Hvad hañ hafe med Synd-
unum forþienad, sem er
GUDS Reide og eilijfar
Kvaler.

Hvort hann hafe Angur
og Trega i Hiartanu fyrer
Syndernar.

Hvort hann hafe Traust
til GUds, um Fyrergiefning

 Synd-

Syndanna, vegna Christi Forþienustu.

Hvørt hann hafe fullkomenn Asetning ad betra og bæta sinn Lifnad.

Hvad er þad, ad giora Greinarmun a Drottins Lijkama?

Þad er ad ganga til Maaltijdar Drottens med stærri Andakt og Gudrækni enn til almeñelegrar maaltijdar, og þeinkia um þad, ad madur medtekur þar sialfs Guds eiginn Lijkama og Blood, sem bored hefur Synder Veralldarennar, og giefinn var i Daudann fyrer oss.

Hvad er þad ad endurminnast, og umþeinkia Christi Pijnu?

1. Ad þeinckia um̃ þad med storre Andakt, og daast ad þvi mikelega, ad JESUS Christur elskade oss so heitt, ad hann gaf sitt Lijf wt fyrer vorar Synder.

2. Ad lofa hann og prysa med innilegu Hiartans Þacklæti, fyrer þann stoora Velgiorning og alla adra.

3. Ad laata Yfervegan Christi Dauda, og allra hans Velgiorninga ganga sier so til Hiarta, ad madur þar fyrer astunde hønum til Hlydnis og Þocknunar, ad deya fra Syndunum, lifa Riettlætinu, fyrergiefa Naawnganum hans Avirding-

ar og umhera Krossen med Þolinnmædi.

Hvad Gagn hefur þu af medtekningu Lijkama og Bloods JEsu Christi i Sacramentenu?

Fyrst, styrkest mijn veika Trw þar med, so eg verd fullviss um Fyrergiefning Syndanna.

Þar nærst, innlijfast eg med þeim hætti mijnum Endurlausnara JEsu Christo, og fæ til hans brennandi Elsku.

J Þridia maata, uppvorfast eg til ad endurminnast en þa framar hans Pijnu og Dauda, og þacka honum fyrer hana.

J Fiorda maata, eykst og

og stadfesteft i mier Kiærleike til Naawngans.

I Fimta maata, verd eg vissare um mijna Uppriſu a siidasta Dege.

❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧

Epterfylgia nockrar Bæner, sem Börnenn eiga ad læra strax epter Frædēn.

Bæn sem lesast skal, adur eñ Börnenn eru yferheyrd i Kirckiunne.

Þu miskunsame GUd, sem sagt hefur, og seger enn i Dag: Leifed Börnunum til mijn ad koma. Þu sem kallar þau med Lærefedranna Raust, seigiande: Komed hier Börn, jeg vil kienna ydur Otta Drottens! Sia, vier komum i dag fram̃ fyrer þitt allraheilagasta Auglit, med vorum Börum, til ad lofa

 þig

þig, med vorum Munne, til ad giora Reikningskap fyrer þad Ord, sem vier lært hofum; fyrer þa Trw sem i oss er birind: Vier komum ad svara til Spurninga; til ad vara og hefiast i Naadenne; vier komum til ad heydra vorn Fødur a Himnum, og ad gledia vora Forelldra hier a Jordunne, og alla þa, sem heyra til vor. O Hiartans Fader! vier bidium fyrer saker þijns Heilaga Barns JEsu; vert oss þijnum aumu Børnum naadugur; burttak vorar Synder; Hreinsa vorar Varer og vorar Saaler; þinn goode H. Ande leide oss i allañ Sannleik: Gief oss O Gud Skynseme til ad svara; Epterlangañ til ad læra; Hiortu til ad vardveita þad vier lærum! Laat oss aukast i Trwinne, og adra sem nalæger eru,

upp-

uppbyggiast þar af, uppa þad, O GUD, ad þinn Søfnudur vare i þvi hinu Gooda, og HErrans Lærdomur uppfylle Landed. O Fader, bænheyr oss i Nafne þijns elskulega Sonar JESU Christi, Amen.

Bæn epter Yferheyrslu Barnaña i Kirckiuñe.

Lof, Heidur og Æra sie þier, O GUD vor Fader; O JEsu vor Endurlausnare! O Verduge H. Ande vor Huggare! sem hefur i dag helgad oss fyrer Lærdom þijns Heil. Ords, og lagt Krapt i munn þinna omyndugu Barna, til ad vidurkienna þitt Nafn, og ad kunngiøra þinn margfallda Viisdom; Gief oss Lucku og Blessan O Gud! til ad koma tilsamans med soddan slag, og ad aukast alltijd meir og meir i þijnum Bodordum og Lærdome:

me: Vertu med oss, þar til vier sofnustum hier aptur til samans fyrer þijnu Auglite: Þijn Tilsion vardveite oss, þinn H. Ande stiorne oss ad vier, so sem sma Vijnber mættum uppfyllast med allskyns Himneskre Blessan, og so sem Plontunar kvister rootfesast og styrkiast i Gllds Naad og Kiærleika. Blessa þu Drotten, og vardveit Kongenn, og þad Konunglega Hws, blessa þu vort Fødurland med Frid og Groda, med Heilbrygde og Rettlæte: Lina þu Hormum þeirra Sorgfullu, sem vona a þig; Laat oll þijn Born, sem bera Krossenn, fa Hugsvolun; Miskunadu þig yfer allar Manneskiur; miskunadu Þig yfer oss þijna Smælingia: O JESU! laat ecke Syndena drottna yfer oss, laat ecke Vondskuna fordiarfa oss; helld-
ur

ur gief oss þa Naad, ad vier meigum þiona þier hier i Lijfe, og komast sijdan i Søfnud og Samqvæme þeirra Frumgietnu, sem a Himnum eru uppteiknader: Bænheyr oss O Elskulege Fader! fyrer JEsu Christi skulld, Amen.

Ein Bæn ad lesa med sialfum sier, þegar madur kiemur i Kirkiuna, edur annad Hws til ad hlyda GUds Orde.

DRottenn, eg er innkomenn i þetta þitt heilaga Hws; til ad heyra hvad þu GUD Fader, minn Skapare; þu Drottenn JEsus, minn Frelsare; þu Verduge H. Ande minn Huggare i Lijfi og Dauda, villt vid mig tala. Virdstu nu so ad opna mitt Hiarta fyrer þiñ H. Anda, i JEsu Nafni, ad eg kunni af Prædikuninne ad læra, ad bera Angur fyrer mijn-

mijnar Synder, i Lijfi og Dauda ad trwa a JEsum Christum, og dags daglega ad betra mig i einu heilogu Lijferni og Frammferde; Þad heyre og bænheyri GUD, fyrer JEsum Christum, Amen! Fader vor ꝛc.

Bon ad lesa med sialfum sier ad lidenne Embættisgiord.

Drottenn, eg þacka þier af ollu mijnu Hiarta, ad þu hefur nu kient mier, hvad þu villt ad eg skuli giora; Hialpa mier nu, minn Gud, med þijnum Heilogum Anda, fyrer saker JEsu Christi, ad eg megi vardveita þitt Ord i hreinu Hiarta, þar af styrkiast i Trwnni, og i einu heilogu Framferdi forbetrast, og mig þar vid hugga i Lijfi og Dauda Amen. Fader vor ꝛc.

Bæn,

Bæn, ſem einn kañ ad brwka a ollum Tijmum, hvar ſem hann er ſtaddur.

DRotten minn JESU, jeg gief og fel mig, med Lijfi og Saalu, i þijnar Hendur elldungis; Stijr þu mier og ſtiorna a mijnum Vege, ſnw þu allre minne Olucku mier til gooda; Bleſſa þu minn Utgang og Inngang, nu hiedan i fra og ad Eilijfu, Amen. Fader vor ꝛc.

Morgun-Bæn.

Þacker giore eg þier miñ Himneſki Fader, fyrer JEſum Chriſtum þinn elſkuleganñ Son, minn Drottenn, og ad þu hefur mig a umlidenni Nottu ſo naadarſamlega verndad og vardveitt fyrer ollum Skada og Haaſka; Eg bid þig, ad þu vilier fyrer giefa mier allar mijnar Synder, ſem eg hefi giort og framed, og

ad

ad þu vilier mig a þessum De-
gi vardveita fyrer Syndum og
ollum illum Hlutum, so ad allur
minn Lifnadur, og oll mijn verk,
mættu þier vel þocknast: Þviad
eg befala mig, minn Lijkama og
Saal, og allt hvad eg hefi i þijnar
Hendur; þinn H. Eingill sie hia
mier, so Diofullenn faer eckert valld
yfer mier, Amen. Fader vor ꝛc.

Kvolld-Bæn.

Þacker giore eg þier GUD
Drottenn Fader Himneskur,
fyrer Jesum Christum þinn elsku-
legann Son, minn Drottenn; og
ad þu hefur mig a þessum De-
ge so naadarsamlega verndad og
vardveitt; Eg bid þig audmiuk-
lega, ad þu vilier fyrergiefa mier
allar mijnar Synder, sem eg he-
fi a umlidnum degi raanglega
giort og framed, og ad þu vilier
mig a epterkomande Nottu nad-
arsam-

arsamlega vernda og vardveita
fyrer Dioflunum og allre Olucku.
Eg befala mig, minn Lijkama
og Saal, og allt hvad eg hefi, i þijn-
ar Hendur. Þinn H. Engill sie
hia mier, so ad Diosulleñ fai eckert
valld yfer mier, Amen. Fader v. rc.

Bæn um Fyrergiefning Syn-
danna; sem madur kann og so
ad bruka adur en hañ geing-
ur til Skripta.

O Drottenn þu riettlate GUD! eg maa maklega skammast mijn þar fyrer, ad eg hefi so storlega broted a mooti þier, og yfertroded oll þijn Bodord; Eg medkienne ad eg hefi syndgad i Himininn og fyrer þier, og er ecki verdugur ad kallast þitt Barn. O Drotten vor GUD og Fader! hia þier er Miskunsemin og Fyrergiefningen, þess vegna ligg eg hier fyrer þijnu Auglite med
minne

minne audmiukre Bæn. O Drottenn! vertu mier aumum Syndara liknsamur, frelsa mig fra øllum mijnum Illgiørdum, og fyrergief mier mijnar heimuglegar Synder. O JESU! þu trwfasti Biskup og Hofudhirder Saalnanna, hreinsa þu mijna Samvitsku af daudlegum Verkum. O JEsu þu saklausa Guds Lamb! afmaa þu allar mijnar Yfertrodslur sokum sialfs þijns, og minstu ecki a mijnar Synder; vertu naadugur mijnum Afbrotum og Misverkum, og lat mig vera þijna Arfleifd og Eigendoom, saker þinna Blessudu Benia, og bloodraudu Unda, sem þu fyrer mig þolder, mier til alls hins gooda, hvoriu eg eflaust treysti, Amen. Fader vor ꝛc.

Bæn

Bæn epter Aflausnena.

O Goode Himneske Fader, eg er nu af Hjarta gladur, og backa þier audmiuklega fyrer sæta Huggun, ad þu hefur heyrt mijna Jatning, og bænheyrt mig fyrer þinn elskulega Son JEſUM Christum. Unn mier þess goode Fader! ad eg hallde mier fastlega vid hann med Trwnne, og þiene mijnum Naawnga i mijnu Kalle og Embætte, inn til daudans: Vardveit mig fyrer mijnum Ovinum andlegum og likamlegum: Virdstu ad onyta þeirra vondann Asetning, og vilia i giegn mier. Þier kiære Fader og þijnum Syne JEsu Christo, samt H. Anda sie Lof, Æra og Vegsemd ad Eilijfu, Amen.

Bæn fyrer Berging Hollds ens og Bloodsens Christi.

O HErra JEsu Christe min einka

einka Von og Traust, mitt Lijf
mitt Riettlæte, mijn Vernd og
mitt einka Skiol: Þig bid eg
af Hiarta, uppvek þu med mier
eina Hiartans brennande girnd
Hwngur og Þorsta, til þessarar
Saalarennar Fædu, sem er þitt
sannarlegt Holld og Blood, so at
eg laate mier ecke leidast opt og
tijdum þad ad medtaka, med sam-
re vidurkienningu Synda min-
na, og med oruggu Trwnadar
trauste til þijn, ad eg mætte si-
fellulega styrkia þar med mijne
Saal og Samvitsku, allt þangat
til, ad eg eitt sinn fæ fullendat
mijna Vegferdarreisu i þessum
Heime, og kiem til þess rietta Föd-
urlandsens, hvar eg fæ ad sia þig
Auglite til Auglites, og hia þier
eilijflega ad vera, Amen.

Bæn

Bæn og Þackargiord epter Berginguna.

Þacker giore eg þier þu goode og giæskuriike Gud, ad þu hefur enn nu riikuglega mettad og miskunsamlega liifgad Saalu miina, med Hollde og Bloode þiins elskulega Sonar. Eg bid þig, þu Sannleiksins GUD og Drottenn, gief mier nu framveigis Naad þiins H. Anda, so ad eg i miinum Veikleika, kunne fram ad leggia fyrer þig, eitt þacklætis Offur, sem er sundurknosad og sorgfullt Hiarta, og i þier, ad hafa allt mitt Skiol og Traust; og daglega þig bidia um Naad og Fyrergiefning Syndanna i þiinum Hiartans Syne JESU Christo. Þu goode Gud, eg bid, ad so sem þu hefur nu fyrer þiñ H. Anda, i mier uppbyriad þad gooda, so villder þu þad og liika

M full-

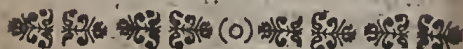
fullkomna allt til Enda; so eg mætte betra minn Lifnad, vidurkienna, og af Hiarta klaga mijna Synd; riettelega ad þeckia þitt H. Nafn, og trwa á minn HErra JEsum Christum; og med allre Gudrækne og goodfyse þetta Sacramentum þijns elskulega Sonar til mijn medtaka, og umsijder verda eilijflega Sæluholpenn, Amen.

Bæn um̃ Saaluga Burtfør af þessum Heime.

O HErra JEsu Christe, eg bid þig ad þu vilier audsyna mier þijna Naad og Miskunseme, einkum a minne sijdustu Stundu, þa eg skal skilia vid þetta Lijf og fallvallta Verølld. O þu saklausa GUDS Lamb, sem minna vegna varst fornfærdur a Krossens Alltare, virdstu fyrer þijn H. Saar og bitrann Dauda ad

ad vægia mier, so eg ecke hast=
arlega, edur oforvarandis i burt=
sofne, helldur ad þu vilier bwa
mig til mijns Andlats med einu
hiartanlegu Aangre og Idran fyr=
er mijnar Synder, og giefa mier
Vit og Ræнu, so eg giete befalad
þier i hendur Saalu mijna og Lijk=
ama, sem þu mier giefed hefur,
og skiliest Christelega og med brod=
urlegum Kiærleika vid mijna
Vine og Naawnga. Gief ad eg
meige einnen med mier taka þad
rietta og sanna Veganeste, sem
er þitt Holld og Blood, so ad
mijn Saal og Samvitska meige
þar vid styrkiast, og ad eg kynne
ad verda eitt med þier, og gieta
so yferunned allar Daudans og
Diosulsens Araser og Skielfing=
ar. Bevära mig Naadarsam=
lega, so eg med hinum gooda
Simeone meige vel og med Fri=

de i burtu fara, og fie þig mi
i Daudanum med minum Saal-
ar og Trwar-augum, og sijdan
þier alldrei sleppa allt inn i ei-
lijft Lijf. O Drottenn yfergief
mig ecke, hvern þu hefur skap-
ad þier til Lofs, og til
þess eilijfa Lijfsens,
Amen.

Nockrar Greiner af Gamla Test. sem Børn og Ungmenne eiga ad læra.

Þesse Ord, sem eg byd þier i Dag, skalltu leggia uppa Hiartad, og þu skallt brijna þau alltjafnt fyrer Børnum þijnum, og ræda um̃ þau, nær þu situr i þijnu Hwse, og nær ed þu geingur um farenn veg, nær ed þu leggur þig nidur, edur stendur upp. Deut. 6.

Ef

Ef ad þu ert hlydugur Raustinne Drottens GUds þijns, ꝛc. þa skalltu vera blessadur i Borgenne, og blessadur a Akrenum; Blessadur skal vera Avoxtur þijns Kvidar; Blessadur skalltu vera i þijnum Inngange, og blessadur skalltu vera i þijnum Utgange. Deut. 28.

So seger Drottenn: hver mig heidrar þann vil eg heidra; og hver mig foraktar, hañ skal fyrerlitenn verda. 1. Sam. 2.

Nakenn kom eg ut af minnar Moodur Kvide, nakenn mun eg og burt aptur fara: Drotten gaf, Drotteñ i burttook þad, blessad sie Nafned Drottens. Job. 1.

Drottenn onyter Raadagiørder þeirra Ill-kloku, so ad þeirra Hond fær þvi ei af stad komed. Hann høndlar hina Vijsu i þeir-

M3 ra

ra Slægsmunum, og umvellte Raadum Rangferdugra. Job. 5.

Sæll er sa madur sem GUD leggur Hirting a. Þar fyrer fyrerlyt ecke Hirting hins Almattuga: Þvi hann særer og græder; hann sundurslær, og hans Hønd læknar. Ibidem.

Sæll er sa Madur sem hefur sijna Lyfting i Løgmaale Drottins, og talar um þad Daga og Nætur. Psal. 1.

Heyr þu Drottenn mijna Rauft, nær ed eg kalla, miskuna þu mier og bænheyr mig! Mitt Hiarta þad setur þier þijn Ord fyrer: þier skulud mijns Andlites leita: þar fyrer leita eg einnen þijns Andlites. Fader minn og Mooder mijn, þau yfergafu mig, enn Drottenn annadest mig. Psal. 27.

Reide Drottens varer um Augabragd og hann hefur Lysting til Lijfsins: um Kvølldtijmann varer

æ Graaturenn, enn ad Morgne dags Fognudurenn. Ps. 30.

I þijnar Hendur fel eg minn Anda: þu hefur frelsad mig Drottenn, þu trwfaste GUd. Psal. 31.

Sæler eru þeir, hveriumm Yfertrodslurnar eru fyrergiefnar, þeir hverra Synder ad eru huldar. Sæll er sa madur, hverium Drottenn tilreiknar ecki Syndena, i hvers Anda þad eingenn flærd er. Ps. 32.

Vona þu a Drottenn, og giør hid gooda, bw þu i Landenu; og leita þinnar Atvinnu ærlega. Haf þu þijna Unadsemd a Drottne; hann mun giefa þier, hvad sem þitt Hiarta girnest. Eg var ungur, og er nu gamall ordenn, og ei hefe eg en sied hiñ Riettferduga verda yfergiefenn, nie hanns Sæde gaanga epter Braude. Ps. 37.

Offra þu Gude þacklætenu, og giallð hinum hædsta þijn Heit. Akalla mig i Neydenne, þa mun eg frelsa þig, og þu skallt heidra mig. Hver ed Packlætenu offrar, sa heidrar mig, og þad er Vegurenn, ad eg syni hönum GUds Hialpræde. Psal. 50.

Hreint Hiarta skapa þu GUð i mier, og gief mier einn Nyann stødugann Anda. Kasta mier ecki burt fra þijnu Auglite, og tak ei þinn H. Anda i fra mier. Þad Offred sem Drottne þocknast, er harmþrungenn Ande; eitt harmþrungeð og sundurkrameð Hiarta þa muntu GUð ecki fyrerlyta. Ps. 51.

Nær eg hefe þig ad eins Drottenn, þa hirde eg hvercke um Himen nie Jord. Þo ad einnen mitt Lijf og Saal vanmegnest, þa ertu þo GUð alla Tijma mitt Hiartans Traust, og mitt Hlutskipte. Psal. 73. Drott-

Drottenn kieñ þu oss ad hura þad vier hliotum ad deya, so ad vier forsialer verdum. Psal. 90.

Af þvi hann hneigest af Elsku til mijn, (seger D.) vil eg frelsa hann; af þvi hann þecker mitt Nafn, þar fyrer vil eg vernda hann. Psal. 91.

Sa sem eyrad hefur plantad, skyllde hann ecke heyra? Sa sem Augad hefur skapad, skyllde hann ecke sia? Psal. 94.

Lijka sem þad Faderenn er Børnunum Lijknsamur, eins þa er Drottenn miskunsamur þeim sem hann ottast; lijknarfullur og miskunsamur er Drottenn, Þolennmodur, og harla goodgiarn. Psal. 103.

Sæll er sa madur, sem er miskunsamur, og laanar giarnan, og utrietter sijn Erende, so hann giører øngvum raanginde. Þvi ad hann mun æfennlega blijfa,

 þeim

þeim Riettlaata mun alldrei gleimt verda. Psal. 112.

Gott er ad treysta uppa Drottenn, og forlaata sig ecke uppa Mennena. Gott er ad treista uppa Drottenn, og vona ecki uppa Høfdingiana. Psal. 118.

Þeir ed med Taarunum nidur saa, munu med Fognudenum upskiera. Þeir ganga ut og graata, og bera agiætt Sæde; og koma med Fognude, og bera sijn Byndene. Psal. 126.

Ef ad þu Drottenn villt tilreikna Syndernar, hver ma þa standast? þviad hia þier er Fyrergiefningenn, so ad menn ottest þig Psal. 130.

Sia hversu agiætt og elskulegt þad er, ad Bræðurner bwa hver vid annañ samþyckelega. Þar i þeim stad fyrer heiter Drotteñ Blessanenne og Lijfenu um alldur og ad eilijfu. Psal. 133.

Drott-

Drottenn þu formerker mijnar Hugrenningar aleingdar. Hvert eg geing edur ligg, þa ertu i kringum mig, og sier alla mijna vegu. Þviad, sia þu, þar er eckert Ord a minne Tungu, þad þu Drottenn viter þad ei allt. Psal. 140.

Drottinn gack eigi i Dom vid þræl þiñ: þviad fyrer þier er eingiñ lifandi maña riettlaatur Ps. 143

Drottenn er nalægur øllum þeim sem hañ akalla, øllum þeim sem hañ med alvøru akalla. Hañ gierer hvad hiner Gudhræddu girnast; hann heyrer þeirra Kall og hialpar þeim. Psal. 145.

Son minn hlyd þu Aga Fodur þijns, og yfergief ecke bod þinar Moodur: þviad slijkt er þijnu Høfde fogur pryde, og ein Kedia a þijnum Haalse. Ords Bk. 1.

Son minn, geim þu Bodord Fodur þijns, og forlat ecke þinnar

a Moodur Lögmaal. Batu
þau saman ætijd uppa Hiarta
þier, og heing þau um Hals þier;
so ad þau leide þig, þa þu geing-
ur, og giæte þijn, þa þu leggur
þig nidur, og þau sieu þijn Ræda
nær þu vaknar. Ordsk. V. 13.

Hver Hirtingena ecki vill lij-
da, hefur Fatækt og Skom; enn
sa sem hlyder giarnan Avijtan-
enne, mun til Heidurs koma.
Ordsk. V. 23.

Greiner H. Rit-ningar:

Um Sköpunena.

I Sex Daga giørde GUD
Himin og Jord, Hafed og allt þad
sem þar er inne, Exod. 20, 11.

Um Syndena.

Fyrer einn Mann kom Synd-
en i Heimenn, og fyrer Synd-
ena

ena Daudenn, og so hefur D.udenn þreyngt sier i giegnum til allra Manna, med þvi aller hafa syndgad, Rom. 5.

Mannsens Þankar eru vonder fra Barndome, Gen. 8, 21.

Hvad Holldsed skyniar, er fiandskapur i giegn Gude, Rom. 8, 7.

Þeir eru aller saman Syndarar, og hafa skort a þeirre Hroosun, sem fyrer GUde gillder, Rom. 3, 23.

Um̃ Logmaaled.

Elska skalltu Drotten GUD þinn af ollu Hiarta þijnu, allre Saalu þinne, og ollu Hugskote þijnu: Þetta er þad ypparsta og fyrsta Bodord. þad annad er þessu lijkt: Þu skallt elska Naawnga þinn, sem sialfann þig. I þessum Tveimur Bodordum er iñefaled allt Logmaaled og Spaamennerner, Matth. 22, 37. ꝛc.

Um̃ Endurlausnarann Christum.

J Tijmans Uppfyllingu sende GUd sinn Son, fæddan̄ af Kvinnunne, Løgmaalenu underorpenn, uppa þad hann frelsade þa sem under Løgmaalenu voru, Gal. 4, 4.

Einn er GUd, og einn er Medalgangare a mille GUDS og Manna, Madurenn JESUS Christur, sem gaf sig sialfann til Endurlausnar fyrer alla, 1 Tim. 2, 5.

Þar er ecke Saaluhialp i nockrum ødrum; og þar er eckert Nafn annad Mønnunum giefed, i hveriu oss byrie Saaluholpnum ad vera, (utan i Nafnenu JEsu) Act. 4, 12.

Um̃ Jdranena.

Giøred Jdran, þvi Himnarijke er nalægt, Matth: 3, 2.

Øren

Øxenn er allareidu sett til rota Trianna, hvert þad Trie, sem ecke færer goodann Avoxt, skal upphøggvast, og i Elldenn kastast. ibid.

Komed til miin aller, sem erfided dryged, og þunga erud hiader, eg vil endurnæra ydur, Matth. 11.

Um̃ Riettlætinguna.

Hver vill asaka GUds Utvalda? GUD er hann sem riettlæter, Rom. 8, 3.

Þier erud Afþvegner, þier erud Helgader, þier erud Riettlaater ordner i Nafne Drottens JEsu, og fyrer Anda GUds vors.

Um̃ Evangelium.

Evangelium er Kraptur GUds til Saaluhialpar, ollum þeim, sem þvi trwa, Rom. 1, 6.

Hver hann vardveiter mitt

Ord,

Ord, hann skal ecke Daudann sia ad eilijfu, Joh. 8./15.

Um Skijrnena.

Skijrnen er Saattmaale goodrar Samvitsku vid Gud, 1. Pet. 3. 21.

Um Kvolldmaaltijdar Sacramented.

Sa blessade Kaleikur, hvern vier blessum, er hann ecke Hlutekning CHristi Bloods? þad Braud sem vier briotum, er þad ecke Hlutekning Christi Lijkama? 1. Cor. 10/16.

Um Averte Trwrennar.

Ef þier lifed epter Holldenu, þa munud þier deya; enn ef þier deyded, fyrer andann, Holldsens Girnder, þa munud þier lifa, Rom. 8/13.

Þegar þier hafed giort allt þad sem ydur er boded; Þa seged: onyter þionar erum vier, þvi

þvi vier hofum giort, þad vier vorum skiyllduger ad gio Luc. 17, 10.

Um̃ Christelega Kirckiu.

Kienned þeim ad hallda, allt þad sem eg hefe boded ydur; Sia, eg er med ydur alla Daga, allt til Veralldarennar Enda, Matth. 28, 20.

Mijner Sauder heyra mijna Raust, og jeg þecke þa, og þeir fylgia mier epter; og eg gief þeim þad eilijfa Lijfed, og þeir munu ecke fyrerfarast ad eilijfu, og eingenn mun kunna ad slijta þa af minne Hende. Joh. 10. 27. 28.

Um̃ Krossenn.

Hver sem ecke ber sinn Kross, og fylger mier epter, hann kann ecke minn Læresveinn ad vera, Luc. 14, 27.

Hvern þann sem Drottenn elskar, þann hirter hann, og hefur

elþocknan a hønum, sem Fad-
Syne sijnum, hverium hann
vel, Ordsk. B. 3.
Nær vier dæmustum, verdum
vier af Drottne tiptader, uppa
þad vier fordæmustum ecke med
Heimenum, 1. Cor. 11, 32.
Jeg helld, ad Motlætingar þess-
ara Tijma, sieu ecke verdugar
þeirrar Dyrdar, sem sijdar meir
mun vid oss opennber verda: Rom.
8. 18.

Um̃ Bænena.

Akalla mig i Neydene, jeg vil
frelsa þig, og þu skallt vegsama
mig, Psal. 50, 15.
Hvers sem þier bidied Fedur-
enn i mijnu Nafne, þad mun
hann giefa ydur, Joh. 16, 23.

Um̃ Yfervallded og þa Und-ergiefnu.

Sierhver Manneskia skal ve-
ra Yfervalldenu undergiefenn,
þvi

þvi þar er ecke til Yfervalld, nema af GUde, Rom. 13, 1.

Um̃ Ektaskapenn.

Hionabanded skal heidarlegt hallded verda a medal allra, og Ektasængen ofleckud, Ebr. 13,

Um̃ Daudann og Upprisuna.

Verdlaun Syndarennar er Daudenn; enn Guds Gafa er eilijft Lijf i Christo JEsu, vorum Drottne, Rom. 6.

Hvert sem Eiken fellur til Nordurs edur Sudurs, i hvern stad sem hun fellur, þar skal hun liggia, Eccl. 11, 3.

Jeg er Upprisan og Lijfed (seger Christur) hver hann trwer a mig, hann skal lifa, jafnvel þo hann deye; og hver sem lifer og trwer a mig, hann skal alldrei deya, Joh. 11, 26.

Um

Um̃ Doms-Dag.

Dagur Drottens mun koma, so sem Þiofur á Nottu, a hverium Himnarner munu forgaanga med Brestum, og Höfudskiepnurnar af Hita bradna; og Jorden, oll þau Verck, sem þar eru inn, munu uppbrenna, 2 Pet. 3, 10.

Advorun.

Jeg aminne ydur, ad þier medtaked ecke Guds Nad til forgiefens, þvi hann seger: J þægeligann Tima bænheyrda eg þig, og a Dege Hiaalprædesens hiaalpade eg þier: Nu er sa þægelige Tijmenn, nu er Dagur Hialprædesins, Hebr. 6, 10.

